

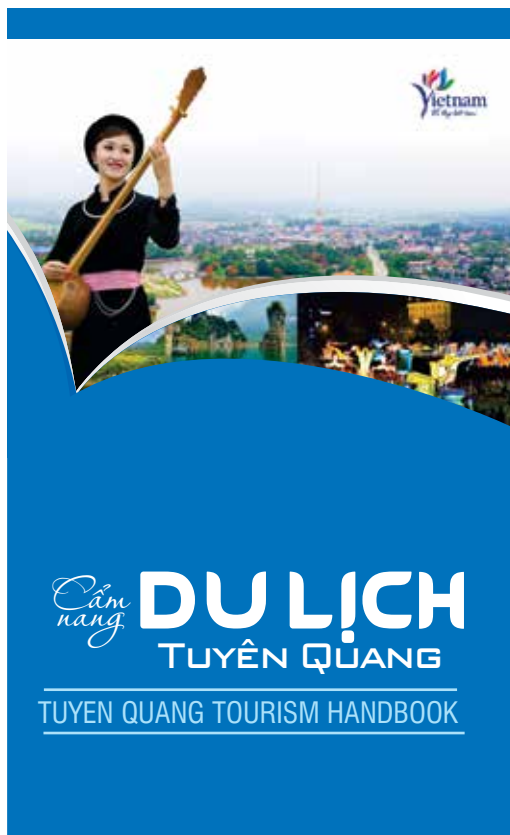
*Cẩm
nang*

DU LỊCH

TUYÊN QUANG

TUYEN QUANG TOURISM HANDBOOK

CHỈ ĐẠO NỘI DUNG:

Đỗ Trung Kiên - Giám đốc Trung tâm Xúc tiến đầu tư tỉnh Tuyên Quang.

Ban biên tập

Đỗ Trung Kiên, Nguyễn Tiến Hưng, Nguyễn Việt Thanh,
Phạm Quang Tuấn, Phạm Thị Hương, Kim Thị Thùy Linh,
Nguyễn Thị Hải, Nguyễn Kiều Anh, Nguyễn Thị Thu Hương.

Tác giả ảnh: Hùng Cường.

Thiết kế và chế bản: Công ty TNHH Hùng Cường.

Số 243, đường Quang Trung, P.Phân Thiết, TP.Tuyên Quang

ĐT: 02073.821.131 * Website: thietkehungcuong.com

Giấy phép số/GP-STTTT

do Sở Thông tin và Truyền Thông Tuyên Quang
cấp ngày

CONTENT DIRECTOR:

Do Trung Kiên - Director of Tuyen Quang Investment Promotion Center.

Editorial Board

Do Trung Kiên, Nguyễn Tiến Hưng, Nguyễn Việt Thanh,
Phạm Quang Tuấn, Phạm Thị Hương, Kim Thị Thùy Linh,
Nguyễn Thị Hải, Nguyễn Kiều Anh, Nguyễn Thị Thu Hương.

Picture authors: Hung Cuong.

Design and Computer to Press (CTP): Hung Cuong Company Limited.

No.243, Quang Trung street, Phan Thiet ward, Tuyen Quang

Tel: (+84)2073.821.131 * Website: thietkehungcuong.com

Publishing Permit No.:/GP-STTTT date

by Tuyen Quang Department of Information and Communication

MỤC LỤC

I. LỜI NÓI ĐẦU/ FOREWORDS	4
II. THÔNG TIN CẦN BIẾT/BACKGROUND INFORMATION	6
III. TIỀM NĂNG DU LỊCH TUYỀN QUANG/TOURISM POTENTIALS OF TUYEN QUANG	19
IV. LỊCH SỬ - VĂN HÓA/ HISTORY - CULTURE	23
V. DANH LAM THẮNG CẢNH - NGHỈ DƯỠNG/ LANDSCAPE - RELAXATION.....	49
VI. VĂN HÓA TÂM LINH/ SPIRITUAL CULTURE	68
VII. LỄ HỘI TRUYỀN THỐNG/ TRADITIONAL FESTIVALS	84
VIII. TOUR DU LỊCH/TRAVELLING TOURS	98
IX. ĂM THỰC - SẢN VẬT/CUISINE AND SPECIALTY PRODUCTS	101
X. ĐỊA CHỈ TRA CỨU/ SEARCH BY ADDRESS.....	114

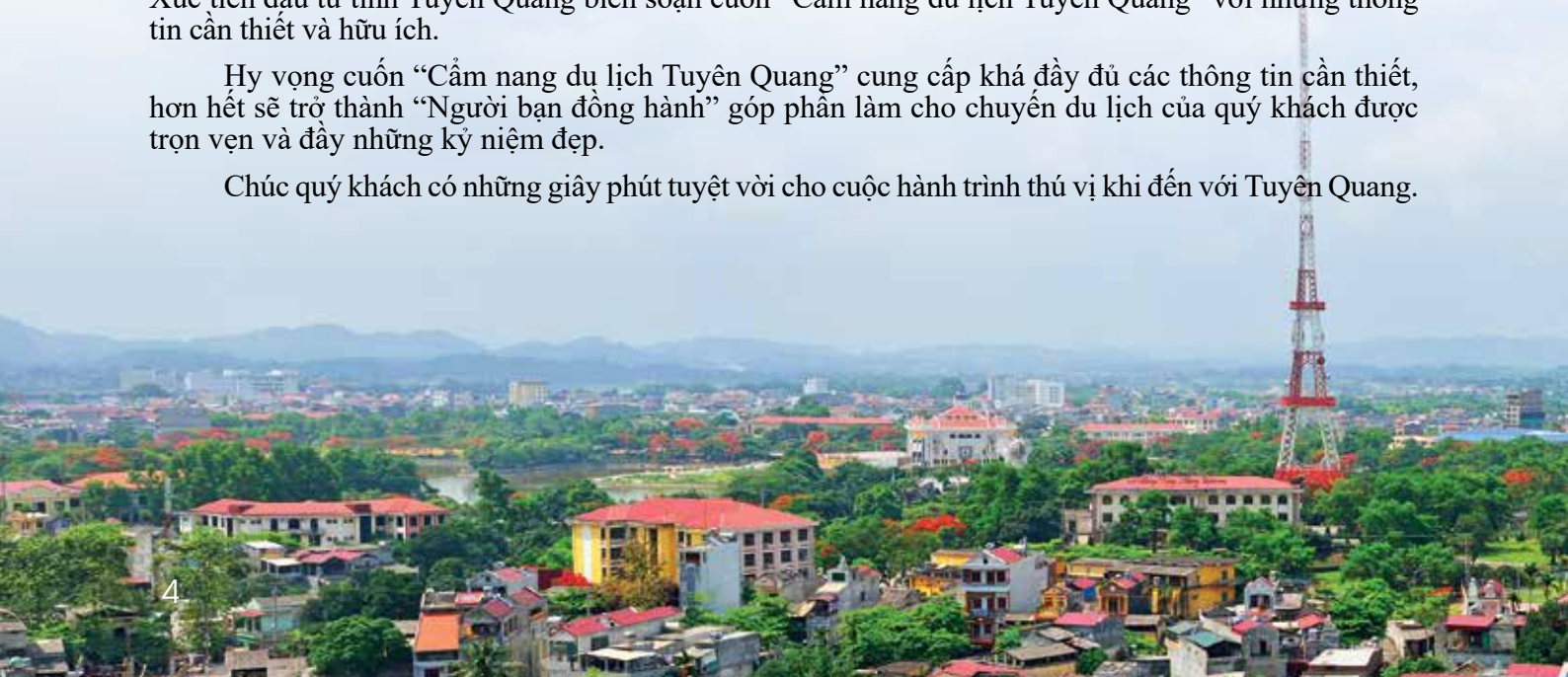
Lời nói đầu

Trong những năm gần đây, Tuyên Quang đang trở thành một điểm du lịch mới đầy hấp dẫn được nhiều du khách lựa chọn để khám phá và tìm hiểu trong chuyến hành trình du lịch của mình.

Để góp phần đáp ứng nhu cầu của du khách, đồng thời giúp du khách trong cuộc hành trình khám phá vẻ đẹp của Tuyên Quang - một tỉnh miền núi phía Bắc còn nhiều nét hoang sơ mộc mạc, Trung tâm Xúc tiến đầu tư tỉnh Tuyên Quang biên soạn cuốn “Cẩm nang du lịch Tuyên Quang” với những thông tin cần thiết và hữu ích.

Hy vọng cuốn “Cẩm nang du lịch Tuyên Quang” cung cấp khá đầy đủ các thông tin cần thiết, hơn hết sẽ trở thành “Người bạn đồng hành” góp phần làm cho chuyến du lịch của quý khách được trọn vẹn và đầy những kỷ niệm đẹp.

Chúc quý khách có những giây phút tuyệt vời cho cuộc hành trình thú vị khi đến với Tuyên Quang.

Forewords

In recent years, Tuyen Quang has become a new and alluring tourist destination chosen by a great number of visitors for discovery and exploration during their travel itinerary.

In an attempt to respond to tourists' demands while rendering support to tourists during their journey to discover the beauty of Tuyen Quang - a Northern mountainous province with a wide variety of remaining wild and rustic features, The Investment Promotion Centre of Tuyen Quang Province has compiled the "Tuyen Quang Tourism Handbook" containing essential and useful information.

It is highly expected that the "Tuyen Quang Tourism Handbook" quite sufficiently offering the fundamental information, above all, will become a "companion" contributing to making your trip complete and filled with beautiful memories.

Wish you have fabulous moments during your exciting journey in Tuyen Quang.

THÀNH PHỐ TUYÊN QUANG
TUYEN QUANG CITY

II. THÔNG TIN CẦN BIẾT

1. Tổng quan về Tuyên Quang (Theo số liệu năm 2016)

Tuyên Quang cách thủ đô Hà Nội 140km về phía Bắc, phía Đông giáp tỉnh Bắc Kạn, Thái Nguyên; phía Tây giáp tỉnh Yên Bái; phía Nam giáp tỉnh Phú Thọ, Vĩnh Phúc; phía Bắc giáp tỉnh Hà Giang, Cao Bằng.

Địa hình tỉnh bao gồm vùng núi cao chiếm khoảng 50% diện tích toàn tỉnh gồm toàn bộ huyện Na Hang, Lâm Bình, 06 xã vùng cao của huyện Chiêm Hóa (Phúc Sơn, Minh Quang, Phú Bình, Bình Phú, Yên Lập, Kiên Đài) và 02 xã vùng cao của huyện Hàm Yên (Phù Lưu, Yên Lâm); vùng núi thấp và trung du chiếm khoảng 50% diện tích của tỉnh, bao gồm các xã còn lại của 02 huyện Chiêm Hóa, Hàm Yên và các huyện Yên Sơn, Sơn Dương, thành phố Tuyên Quang. Điểm cao nhất là đỉnh núi Cham Chu (Hàm Yên) có độ cao 1.587m so với mực nước biển.

Đường giao thông quan trọng trên địa bàn tỉnh là quốc lộ 2 từ Vĩnh Phúc, Phú Thọ, Tuyên Quang, Hà Giang đoạn qua địa bàn tỉnh dài 90km; quốc lộ 37 từ Thái Nguyên qua huyện Sơn Dương, Yên Sơn đi Yên Bái; quốc lộ 2C từ Vĩnh Phúc đi Tuyên Quang đến trung tâm huyện Na Hang; quốc lộ 279 từ Bắc Kạn qua Tuyên Quang đi Hà Giang. Hệ thống sông ngòi của tỉnh bao gồm 500 sông suối lớn nhỏ chảy qua. Các sông chính như: Sông Lô, sông Gâm, sông Năng (sông Ngang) sông Phó Đáy.

*** Khí hậu**

- Nhiệt độ trung bình hằng năm 22⁰C - 24⁰C
- Nhiệt độ cao nhất trung bình 33⁰C - 35⁰C.
- Nhiệt độ thấp nhất trung bình từ 12⁰C - 13⁰C.
- Lượng mưa trung bình hằng năm từ 1.500 - 1.700 mm.

II. BACKGROUND INFORMATION

1. Overview of Tuyen Quang (According to statistics in 2016)

Tuyen Quang is located 140 km away from Hanoi Capital to the north, bordering Bac Kan, Thai Nguyen to the east; Yen Bai to the west; Vinh Phuc to the south, Phu Tho to the southwest, and Ha Giang, Cao Bang to the north.

The provincial topography consists high mountainous regions accounting for about 50% of the whole provincial area, including the entire Na Hang, Lam Binh Districts, 06 upland communes of Chiem Hoa District (Phuc Son, Minh Quang, Phu Binh, Binh Phu, Yen Lap, Kien Dai) and 02 upland communes of Ham Yen Districts (Phu Luu, Yen Lam); midland and lowland mountainous regions represent approximately 50% of the provincial area, including the remaining commune of 02 districts named Chiem Hoa, Ham Yen as well as Yen Son, Son Duong Districts, Tuyen Quang City. The highest point is Cham Chu Mountain Peak (Ham Yen) with 1.587 meters above sea level.

Primary arteries of the province are Highway 2 from Vinh Phuc, Phu Tho, Tuyen Quang, Ha Giang with the provincial stretch of 90 km in length; Highway 37 starting from Thai Nguyen through Son Duong and Yen Son Districts to Yen Bai; Highway 2C connecting Vinh Phuc and Tuyen Quang to the center of Na Hang District; Highway 279 from Bac Kan through Tuyen Quang to Ha Giang. The river system of the province includes 500 large and small rivers and streams flowing by. The major rivers are named Lo River, Gam River, Nang River (Ngang River), Pho Day River.

*** Climate**

- The annual average temperature ranges 22°C - 24°C
- The average highest temperature ranges 33°C - 35°C.
- The average lowest temperature ranges 12°C - 13°C.
- The annual rain fall ranges 1,500 - 1,700 mm.

Mạng đặc điểm khí hậu nhiệt đới gió mùa, có 2 mùa rõ rệt: Mùa đông lạnh - khô hạn và mùa hè nóng ẩm mưa nhiều; mưa bão tập trung từ tháng 5 đến tháng 8; tháng lạnh nhất là tháng 11 và 12 (âm lịch).

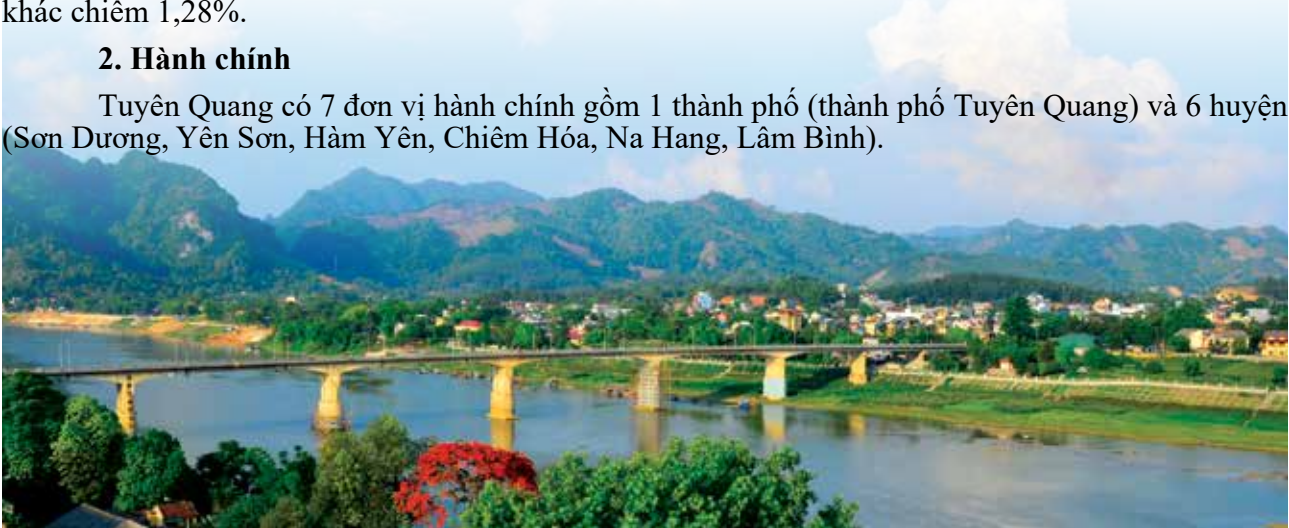
***Diện tích tự nhiên:** 5.867,90km²

***Dân số:** 766.872 người

***Dân tộc:** Tuyên Quang có 22 dân tộc cùng sinh sống, trong đó có trên 52% là người dân tộc thiểu số như: Dân tộc Tày 25,45 %; dân tộc Dao 11,38 %; dân tộc Sán Chay chiếm 8,0%; dân tộc Mông chiếm 2,16%; dân tộc Nùng chiếm 1,90%, dân tộc Sán Diu chiếm 1,62%, các dân tộc thiểu số khác chiếm 1,28%.

2. Hành chính

Tuyên Quang có 7 đơn vị hành chính gồm 1 thành phố (thành phố Tuyên Quang) và 6 huyện (Sơn Dương, Yên Sơn, Hàm Yên, Chiêm Hóa, Na Hang, Lâm Bình).

Tuyen Quang is characterized by the tropical monsoonal climate with 2 distinctive seasons: the winter is cold and dry while the summer is hot, humid and rainy; rainstorms are concentrated from May through to August; the coldest month is November and December (as per lunar calendar).

***Natural area:** 5.867,90km²

***Population:** 766,872 people

***Ethnicities:** Tuyen Quang is home to 22 peoples, more than 52% of whom are ethnic minority peoples such as: Tày people 25.45 %; Dao people 11.38 %; San Chay people representing 8.0%; Mong people representing 2.16%; Nung people making up 1.90%, San Diu people 1.62%, other peoples accounting for 1.28%.

2. Administrative divisions

Tuyen Quang is divided into 7 administrative units including 1 provincial city (Tuyen Quang City) and 6 districts (Son Duong, Yen Son, Ham Yen, Chiem Hoa, Na Hang, Lam Binh).

2.1 Thành phố Tuyên Quang

Thành phố Tuyên Quang được che chắn bởi các dãy núi cao, xen kẽ nhiều đồi núi thấp. Phía Đông, phía Bắc, phía Tây giáp huyện Yên Sơn; phía Đông Nam giáp huyện Sơn Dương. Trung tâm thành phố nằm hai bên bờ sông Lô, gồm 13 xã, phường, diện tích là 119,06 km², dân số 95.680 người.

Thành phố Tuyên Quang là trung tâm văn hóa - kinh tế - chính trị của tỉnh Tuyên Quang. Thành phố có 59 di tích lịch sử văn hóa và 4 lễ hội độc đáo hàng năm gồm: Lễ hội đua thuyền, Lễ hội chùa Hương Nghiêm (chùa Hang), Lễ hội Rước Mẫu đền Hạ và Lễ hội Thành Tuyên (lễ hội đường phố). Trong đó có 18 di tích đền chùa đã trở thành thế mạnh trong việc phát triển du lịch văn hóa tâm linh của thành phố. Đặc biệt là công trình Tượng đài “Bác Hồ với nhân dân các dân tộc tỉnh Tuyên Quang” và đền thờ Chủ tịch Hồ Chí Minh tại Quảng trường Nguyễn Tất Thành được khánh thành năm 2015, có ý nghĩa chính trị quan trọng, đồng thời là công trình văn hóa, kiến trúc nghệ thuật độc đáo thể hiện tình cảm của nhân dân các dân tộc tỉnh Tuyên Quang với Bác Hồ kính yêu.

2.1 Tuyen Quang City

Tuyen Quang City is shielded with high mountain ranges, interspersed with various low mountains and hills. It borders Yen Son District to the east, north; Yen Son District on the west; Son Duong District to the southeast. The City center lying on the banks of Lo River includes 13 communes and wards, covering an area of 119.06 km². The city population is 95,680 people.

Tuyen Quang City is the cultural-economic-political center of Tuyen Quang Province. The city contains 59 historical and cultural monuments and 4 annual unique festivals namely Rowing Festival, Huong Nghiem Pagoda Festival (Cave Pagoda), Mother Goddess Procession of Ha Temple and Tuyen Citadel Festival (street festival). 18 pagoda and temple relics have become strengths in the development of spiritual cultural tourism of the city. In particular, the Monument work “Uncle Ho’s with ethnic peoples of Tuyen Quang Province” and the Temple worshipping President Ho Chi Minh at the Nguyen Tat Thanh Square, which was inaugurated in 2015, have important political significance and at the same time are unique cultural, architectural, artistic works, demonstrating feelings of ethnic peoples in Tuyen Quang province towards Uncle Ho’s.

An aerial photograph of Tuyen Quang City, Vietnam, showing a dense urban area with a mix of traditional and modern buildings, surrounded by lush greenery and situated along a wide river. In the background, rolling hills and mountains are visible under a blue sky with scattered clouds. A bridge spans the river on the left side of the frame.

THÀNH PHỐ TUYÊN QUANG

TUYEN QUANG CITY

2.2 Huyện Sơn Dương

Huyện Sơn Dương nằm ở phía Nam của tỉnh Tuyên Quang, với tổng diện tích tự nhiên 787,95 km², dân số 181.052 người, có 33 đơn vị hành chính trực thuộc gồm 01 thị trấn Sơn Dương và 32 xã. Sơn Dương tự hào có Khu di tích lịch sử Quốc gia đặc biệt Tân Trào gắn liền với hoạt động của Chủ tịch Hồ Chí Minh, Trung ương Đảng, Chính phủ, Quốc hội, Mặt trận Tổ quốc, các bộ, ban, ngành; ghi dấu những sự kiện trọng đại của đất nước trong thời kỳ chuẩn bị Tổng khởi nghĩa giành chính quyền tháng Tám năm 1945 và trong cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp xâm lược, là Thủ đô Khu giải phóng - Thủ đô kháng chiến.

2.2 Son Duong District

Son Duong District is located in the South of Tuyen Quang Province, with a total natural area of 787.95 km, and a population of 181,052 people. It contains 33 administrative units including Son Duong Town and 32 communes. Son Duong prides itself on the Tan Trao historical site, a Special National Relic, which was tied to the activities of President Ho Chi Minh, the Party Central Committee, the Government, the National Assembly, the Fatherland Front, ministries and departments; Tan Trao marked important events of the country during the preparatory period for the General uprising to seize power in August 1945 and during the war against the French invasion. It was the capital of the liberation zone - Resistance Capital at the time.

2.3 Huyện Yên Sơn

Huyện Yên Sơn nằm bao quanh thành phố Tuyên Quang. Với tổng diện tích tự nhiên là 1.133,01 km², dân số 167.344 người, và có 30 đơn vị hành chính trực thuộc. Huyện có nhiều di tích lịch sử văn hóa như: Khu di tích lịch sử cách mạng Lào (Làng Ngòi - Đá Bàn), Đình Làng Giếng Tanh, Chùa Phổ Linh, Khu di tích ATK Kim Quan...và khu du lịch Suối khoáng nóng Mỹ Lâm.

2.3 Yen Son District

Yen Son surrounds Tuyen Quang City. With a total natural area of 1,133.01 km, Yen Son District has a population of 167,344 people and 30 administrative units under control. The district has a great variety of cultural and historical relics such as the revolutionary historical relic of Laos (Ngoi Village - Da Ban Village), Temple of Gieng Tanh Village, Pho Linh Pagoda, ATK Kim Quan Relic Site... and My Lam hot mineral spring resort.

2.4 Huyện Hàm Yên

Huyện Hàm Yên nằm ở phía Bắc của tỉnh, với tổng diện tích tự nhiên 900,55 km², dân số 116.021 người, có 18 đơn vị hành chính trực thuộc. Thị trấn Tân Yên là trung tâm huyện lỵ, nằm trên quốc lộ 2, cách thành phố Tuyên Quang khoảng 40 km về hướng Tây Bắc, huyện cũng là nơi con sông Lô chảy qua. Huyện Hàm Yên có thắng cảnh quốc gia Động Tiên, khu du lịch sinh thái Cao Đường.

2.4 Ham Yen District

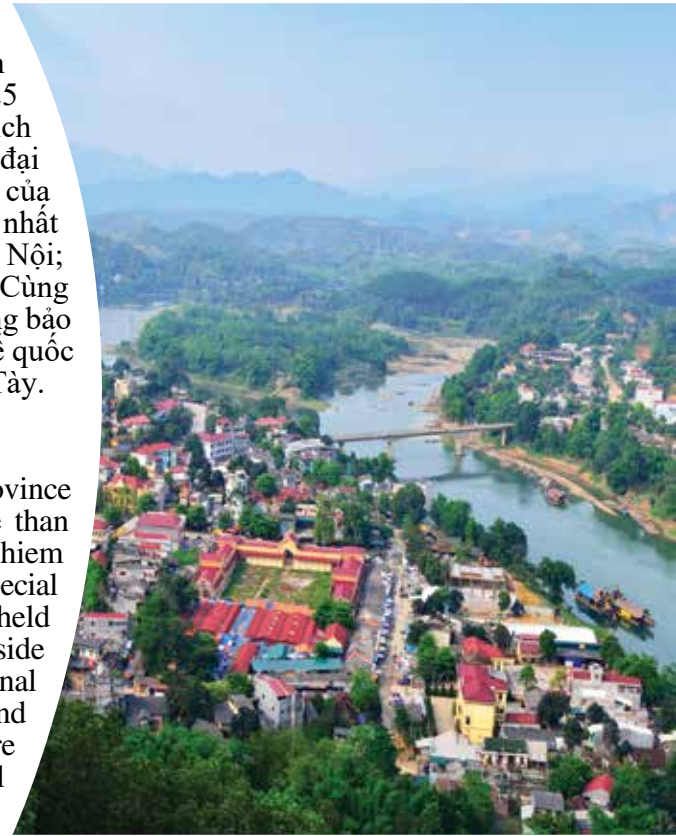
Ham Yen District lies in the north of the province, with a total natural area of 900.55 km, a population of 116,021 people, and 18 administrative units under control. Tan Yen Town, the district center, is located on Highway 2, about 40 km from Tuyen Quang City to the northwest. Lo River also flows through the district. Ham Yen District is home to the national landscape of Dong Tien Cave (Fairy-tale Cave), Cao Duong Ecotourism Site.

2.5 Huyện Chiêm Hóa

Huyện Chiêm Hóa nằm ở phía Bắc của tỉnh với diện tích tự nhiên 1,278,83 km², dân số trên 130,960 người, có 25 xã và 01 thị trấn. Huyện Chiêm Hóa nổi tiếng với khu di tích lịch sử Quốc gia đặc biệt Kim Bình nơi tổ chức Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ II của Đảng - đây là Đại hội đầu tiên của Đảng được tổ chức ở trong nước và cũng là nơi Đại hội duy nhất hiện nay được tổ chức ở một địa phương ngoài Thủ đô Hà Nội; huyện còn nổi tiếng với danh thắng quốc gia thác Bản Ba. Cùng với huyện Na Hang, Lâm Bình, Chiêm Hóa là trung tâm đang bảo tồn, lưu giữ và phát huy giá trị của di sản văn hóa phi vật thể quốc gia độc đáo Nghi lễ Then và Lễ hội Long Tông của người Tày.

2.5 Chiem Hoa District

Chiem Hoa District is situated in the North of the province with a natural area of 1,278.83 km, a population of more than 130,960 people, including 25 communes and 01 township. Chiem Hoa District is famous for its Kim Binh historical site, a Special National Relic where the first National Party Congress was held and also the only Party Congress organized in a locality outside Ha Noi Capital; the district is also known for the National Monument of Ban Ban Waterfall. Coupled with Na Hang and Lam Binh districts, Chiem Hoa is the center to preserve, store and promote the value of unique national intangible cultural heritages namely Then Ritual and Long Tong Festival of the Tay Ethnic People.

2.6 Huyện Na Hang

Là huyện miền núi vùng cao, cách trung tâm tỉnh lỵ 110km, diện tích tự nhiên 863,53 km², dân số 44.344 người, huyện có 12 đơn vị hành chính trực thuộc. Huyện có Công trình Hồ thủy điện Tuyên Quang lớn thứ năm miền bắc; khu du lịch sinh thái Na Hang với diện tích lên tới 15.000 ha, khu bảo tồn thiên nhiên Tát Kê - Bản Bùng có nhiều động thực vật quý hiếm đã được ghi vào sách đỏ thế giới. Na Hang ngoài sức cuốn hút kỳ lạ của một vùng sinh thái, nơi đây còn có bản sắc văn hóa đa dạng, phong phú của nhiều dân tộc: Tày, Dao, Mông, Kinh... với những làn điệu Then, Sli, Luồn... cùng với tiếng đàn Tính, hát Páo dung làm say đắm lòng người. Na Hang còn là “Trung tâm” (vùng lõi) bảo tồn, lưu giữ những giá trị của di sản văn hóa phi vật thể quốc gia: Lễ cấp sắc, hát Páo dung của dân tộc Dao.

2.6 Na Hang District

As an upland mountainous district, 110km away from the center of the province, with a natural area of 863.53 km², a population of 44,344 people, Na Hang District is composed of 12 administrative units under control. The district has the Tuyen Quang Hydropower Plant, which is by far fifth largest north; the Na Hang Ecotourism Site occupies an area up to 15,000 ha, the Tat Ke-Ban Bung Nature Reserve is home to a vast array of rare and precious plants and animals that have been recorded in the World Red Book. In addition to its amazing allure of an ecological area, Na Hang also displays a diverse and abundant cultural identity of various ethnic people: Tay, Dao, Mong, Kinh ... accompanied with such melodies as Then, Sli, Luon ... blended with the captivating sound of Tinh musical instrument and Pao dung singing. Na Hang is also the “Center” (the core area) for conservation and preservation of the value of the nation’s intangible cultural heritages namely: male maturity awarding (cap sac) ritual, Pao dung singing of Dao ethnic people.

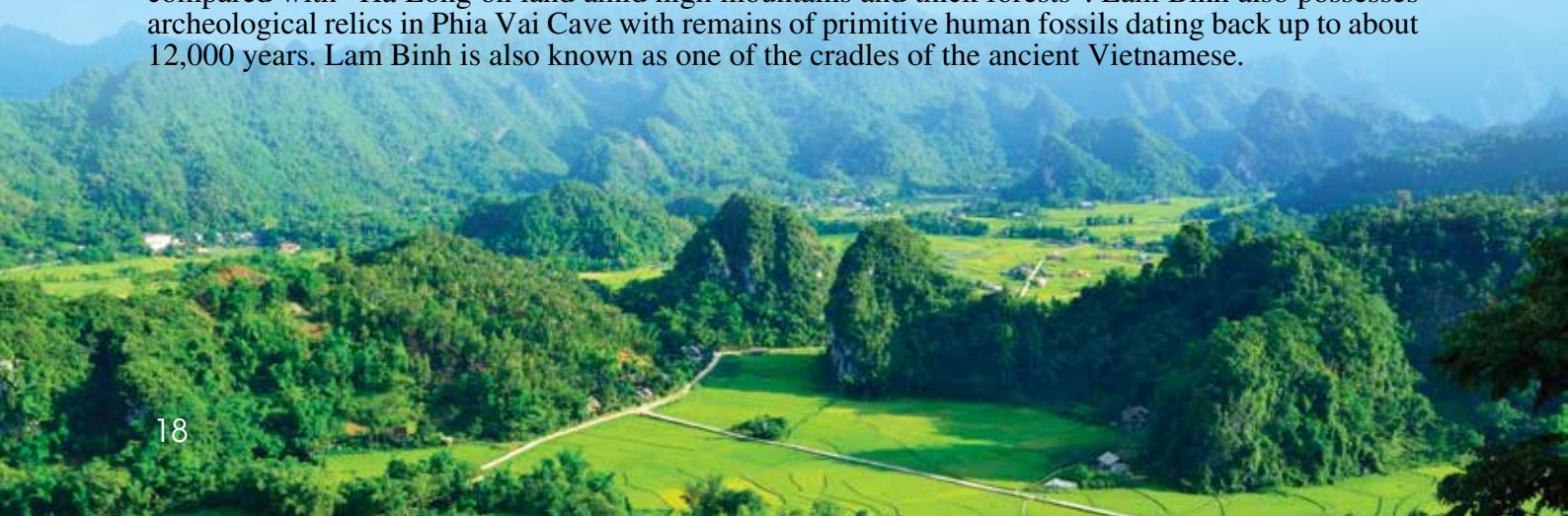

2.7 Huyện Lâm Bình

Huyện Lâm Bình có 784,97 km² diện tích tự nhiên và 31.471 người; có 08 đơn vị hành chính trực thuộc. Lâm Bình có 6 di tích lịch sử văn hóa quốc gia những thắng cảnh đẹp như Động Song Long, thác Nặm Me, thác Khuổi Nhi, thác Khuổi Súng, nổi bật nhất là 99 ngọn núi xã Thượng Lâm được ví là “Hạ Long cạn giữa đại ngàn”, có di chỉ khảo cổ hang Phia Vài với bộ di cốt người nguyên thủy hóa thạch có niên đại khoảng 12.000 năm tuổi và Lâm Bình còn được biết đến như là một trong những cái nôi của người Việt cổ.

2.7 Lam Binh District

Lam Binh District makes up 784.97 km² of natural area populated by 31,471 people; 08 administrative units are directly under it. Lam Binh boasts 6 national cultural-historical monuments and picturesque landscapes such as Song Long Cave, Nam Me Waterfall, Khuoi Nhi Waterfall, Khuoi Sung Waterfall. The most outstanding beacon are 99 mountains in Thuong Lam Commune, which are compared with “Ha Long on land amid high mountains and thick forests”. Lam Binh also possesses archeological relics in Phia Vai Cave with remains of primitive human fossils dating back up to about 12,000 years. Lam Binh is also known as one of the cradles of the ancient Vietnamese.

III. TIỀM NĂNG DU LỊCH TUYÊN QUANG

Nằm ở trung tâm của vùng núi phía Bắc, tỉnh Tuyên Quang được xem là một trong những nơi có phong cảnh thiên nhiên “Sơn thủy hữu tình” với nhiều thắng cảnh kỳ thú, độc đáo và hấp dẫn. Đây còn là nơi khởi phát, hội tụ và giao thoa sắc thái văn hóa của các dân tộc thiểu số ở miền núi phía Bắc với nhiều di sản văn hóa vật thể và phi vật thể vô cùng quý giá của cộng đồng các dân tộc sinh sống từ lâu đời trên vùng đất này. Nét đặc sắc của văn hóa Tuyên Quang là một tỉnh giàu truyền thống cách mạng. Tất cả các yếu tố đó đã tạo cho Tuyên Quang là tỉnh có tiềm năng du lịch đa dạng, phong phú và hấp dẫn.

III. TOURISM POTENTIALS OF TUYEN QUANG

Located in the heart of the northern mountainous region, Tuyen Quang Province is deemed one of the venues boasting picturesque and poetic scenery, adorned with a wide range exciting, unique and breathtaking sights. This place is also where cultural nuances of ethnic minorities in northern mountainous region coupled with a great variety of tremendously valuable tangible and intangible cultural heritage possessed by long-standing ethnic peoples on this land initiated, converged and interfered. Being a province abundant in revolutionary tradition is also a special feature of Tuyen Quang province. All these factors have generated diversified, copious and appealing tourism potentials for Tuyen Quang.

Di tích lịch sử văn hóa là lợi thế để phát triển du lịch lịch sử - văn hóa của tỉnh với 560 di tích lịch sử, văn hóa, trong đó có 133 di tích lịch sử, văn hóa cấp quốc gia, 215 di tích cấp tỉnh, 02 di tích xếp hạng Quốc gia đặc biệt. Tiêu biểu là Khu di tích lịch sử Quốc gia đặc biệt Tân Trào. Trong cách mạng Tháng Tám năm 1945, nơi đây là Thủ đô khu giải phóng, và là Thủ đô Kháng chiến trong 9 năm kháng chiến chống thực dân Pháp xâm lược. Tại đây, Chủ tịch Hồ Chí Minh, Trung ương Đảng, Quốc hội, Chính phủ, Mặt trận Tổ quốc và các bộ, ban, ngành, cơ quan Trung ương, Mặt trận Itxala Lào và Hoàng thân Xuphanuvông... đã đóng trụ sở làm việc. Những khu di tích đặc biệt quan trọng của Quốc gia như: Tân Trào, Kim Bình, Kim Quan, Lập Bình... là kho sử liệu vô cùng quý giá ghi lại cuộc đời hoạt động cách mạng của Chủ tịch Hồ Chí Minh và các đồng chí lãnh đạo Đảng, Nhà nước ta.

Cultural and historical monuments are advantages to develop historical-cultural tourism of the province with 560 historical-cultural relic sites, including 133 national-level historical-cultural relics, 215 provincial-level ones, Special National Relic. Tan Trao historical site, a Special National Relic is typical among these. In August Revolution 1945, it was the capital of the liberation zone - Resistance Capital during 9-year war of resistance against the invasion of the French colonialists. Here, head offices of President Ho Chi Minh, the Party Central Committee, National Assembly, Government, Fatherland Front, ministries, departments, central agencies, Lao Itxala Front and his Highness Souphanouvong, etc, were located. The particularly important national relic sites such as Tan Trao, Kim Binh, Kim Quan, Lap Binh... are invaluable historical document warehouse that has recorded life of revolutionary activities of President Ho Chi Minh and leaders of our Party and State.

Thiên nhiên đã ưu đãi Tuyên Quang nhiều tài nguyên quý giá, trong đó có những cánh rừng nguyên sinh, nhiều động, thực vật quý hiếm như: Tát Kẻ - Bản Bung, Cham Chu... Địa hình của Tuyên Quang kiến tạo nên núi non hùng vĩ, hang động, thác nước, sông hồ và những cảnh đẹp ngoạn mục: Động Tiên, hồ Thái Sơn (Hàm Yên), thác Bản Ba, hang Bó Ngoặng (Chiêm Hóa)... Đặc biệt là vùng hồ Na Hang Lâm Bình được du khách đánh giá là hồ đẹp nhất Đông Nam Á với thắng cảnh kỳ thú gắn liền với những huyền thoại. Tuyên Quang còn có mỏ nước khoáng Mỹ Lâm, với nhiệt độ lên đến 69°C được nhà địa chất học người Pháp C.Madrolle phát hiện từ năm 1923, như một viên ngọc quý giấu mình trong lòng đất từ nhiều năm nay đã có tiếng về giá trị chữa bệnh và nghỉ dưỡng.

Cách đây hơn mười ngàn năm, Tuyên Quang là nơi cư trú của người Việt cổ và hiện là miền đất hội tụ của nhiều dân tộc anh em, là xứ sở của những truyền thuyết, lễ hội, những làn điệu dân ca như lễ hội Lồng Tồng, làn điệu Then (Tày), điệu Sinh ca (Cao Lan), lễ cấp sắc, điệu Páo Dung (Dao), làn điệu Soọng Cô (Sán Dìu)... đang được lưu giữ và phát triển. Nhiều di tích,

kiến trúc cổ, đã được xếp hạng quốc gia như Bia Bảo Ninh Sùng Phúc, thành nhà Mạc, Đền Hạ... Người Tuyên Quang từ lâu đã có tiếng không chỉ ở vẻ đẹp bên ngoài mà còn ẩn chứa một vẻ đẹp của tâm hồn nhân hậu, thuần khiết, đậm thắm và hiếu khách.

Thiên nhiên, văn hóa, lịch sử đã tạo cho Tuyên Quang tiềm năng to lớn để phát triển du lịch với các loại hình: Du lịch lịch sử - văn hóa, du lịch sinh thái, nghỉ dưỡng và du lịch tâm linh. Đến với Tuyên Quang, du khách có dịp trở về với cội nguồn cách mạng, những di tích tái hiện lại một giai đoạn lịch sử gian khổ mà hào hùng, oanh liệt của Đảng ta, dân tộc ta, của Bác Hồ kính yêu trong sự nghiệp đấu tranh giải phóng đất nước. Nền văn hóa lâu đời, đậm bản sắc dân tộc là địa chỉ hấp dẫn với những ai muốn nghiên cứu, khám phá về các giá trị văn hóa bản địa của đồng bào miền núi phía Bắc Việt Nam. Đến Tuyên Quang, du khách sẽ cảm thấy hết sức sảng khoái, thú vị vì được đắm mình trong không khí trong lành, mát mẻ, quang cảnh thiên nhiên tươi đẹp, làn nước nóng giàu khoáng chất và được giao lưu với những con người thân thiện, mến khách.

The nature has given preferential treatment to Tuyen Quang through a vast array of valuable resources, including primeval forests such as Tat Ke - Ban Bung, Cham Chu, which are home to a great variety of rare and precious fauna and flora. Topography of Tuyen Quang has formed majestic mountains, caves, waterfalls, rivers and lakes coupled with spectacular scenery: Dong Tien (Fairy-tale Cave), Thai Son Lake (Ham Yen), Ban Ba Waterfall, Bo Ngoang Cave (Chiem Hoa), and so forth. In particular, Na Hang Lam Binh lake is situated has been rated by travelers the most beautiful lake in Southeast Asia imbued with the legendary and fairy tale landscapes. Tuyen Quang also owns My Lam mineral water mine, with temperatures of up to 69°C, which was discovered by the French geologist C. Madrolle in 1923. It is like as a precious gem hidden under the ground from many years and has been famous for its remedial value as well as being a resort site.

More than ten thousand years ago, Tuyen Quang was the residence of the ancient Vietnamese and is currently the land where multiple ethnic groups converge, the land of legends, festivals; folk songs such as the Long Tong Festival, Then tune (Tay), Sinh ca tone (Cao Lan), male maturity awarding (cap sac) ritual, Pao Dung (Dao) singing, Soong Co tunes (San Diu),

etc., are being preserved and developed. A vast range of ancient monuments, architectures have been nationally ranked namely Bao Ninh Sung Phuc Stele, Mac Dynasty Citadel, Ha Temple ... Tuyen Quang People have long been renowned for not only their outer beauty but also inner beauty representing a merciful, pure, ardent and hospitable soul.

Nature, culture, history have offered Tuyen Quang huge potential for tourism development in a great variety of forms: historical-cultural tourism, eco-tourism, relaxation and spiritual tourism. Coming to Tuyen Quang, visitors have the opportunity to return to the roots of revolution. The monuments reconstitute a hard but glorious and heroic period of history for our Party, nation, our beloved Uncle Ho in the struggle to liberate the country. This long-lived culture imbued with ethnic identity is an attractive destination for those who want to study and explore the values of indigenous culture of northern mountainous peoples in Viet Nam. To Tuyen Quang, visitors will feel immensely refreshed, enjoyable as they immerse in the purely fresh, cool air coupled with the mesmerizing natural landscape, the hot water rich in minerals and as they communicate with friendly, hospitable local residents.

IV. LỊCH SỬ - VĂN HÓA

1. Công trình Tượng đài “Bác Hồ với nhân dân các dân tộc tỉnh Tuyên Quang”; đền thờ Chủ tịch Hồ Chí Minh tại Quảng trường Nguyễn Tất Thành

Để ghi nhớ công lao vĩ đại cho sự nghiệp giải phóng dân tộc và cho hòa bình thế giới của Chủ tịch Hồ Chí Minh, đồng thời thể hiện tình cảm của Đảng bộ, chính quyền, nhân dân các dân tộc tỉnh Tuyên Quang đối với Người, Ban Thường vụ Tỉnh ủy Tuyên Quang đã xin ý kiến Bộ Chính trị, Ban Bí thư Trung ương Đảng cho phép xây dựng Tượng đài “Bác Hồ với nhân dân các dân tộc tỉnh Tuyên Quang” gắn với Đền thờ Chủ tịch Hồ Chí Minh tại chân núi Thỏ Sơn trong khuôn viên Quảng trường Nguyễn Tất Thành vào ngày 15/02/2012. Chính tại vị trí đặt cụm tượng trong Quảng trường này, năm 1961, Đảng bộ, chính quyền, nhân dân các dân tộc tỉnh Tuyên Quang vinh dự được Bác Hồ về thăm và nói chuyện.

IV. HISTORY - CULTURE

1. The Monument “Uncle Ho and ethnic peoples of Tuyen Quang Province”; the Temple of Ho Chi Minh President at Nguyen Tat Thanh Square

To engrave the great merits for the cause of national liberation and the world peace of President Ho Chi Minh, while reflecting the sentiments of Party Committees, authorities, and ethnic groups in Tuyen Quang Province to Him, Provincial Executive Committee of Tuyen Quang Party Committee consulted the Politburo, the Party Central Committee’s Secretariat to permit the construction “Uncle Ho and ethnic peoples of Tuyen Quang Province” of the Temple of President Ho Chi Minh at the foot of Tho Son Mountain in attachment to the Monument inside the premises of Nguyen Tat Thanh Square on 15 February 2012. Right at the location where the statue was placed in this Square, in 1961, the Party Committee, authorities and ethnic peoples of Tuyen Quang Province honourably received the Uncle Ho’s visit and talk.

Ngày 19/5/2015 tỉnh đã khánh thành công trình “Tượng đài Bác Hồ với nhân dân các dân tộc tỉnh Tuyên Quang” tại Quảng trường Nguyễn Tất Thành, thành phố Tuyên Quang. Công trình có diện tích rộng 8,5 ha với sức chứa 20.000 người, là nơi tổ chức các hoạt động văn hóa, chính trị - xã hội của toàn tỉnh. Trung tâm là Tượng đài “Bác Hồ với nhân dân các dân tộc tỉnh Tuyên Quang”, gồm 2 phần: Phía trước là nhóm tượng 7 nhân vật, trong đó tượng Bác Hồ ở vị trí trung tâm, cao 7,9m; xung quanh là sáu nhân vật đại diện cho nhân dân các dân tộc tỉnh Tuyên Quang quây quần bên Bác, gồm: Lực lượng vũ trang, thiếu nhi, thanh niên, phụ nữ, công nhân và trí thức, mô phỏng chuyên thăm và nói chuyện của Bác Hồ với nhân dân các dân tộc Tuyên Quang vào tháng 3 năm 1961. Mảng phù điêu chính bố trí sau nhóm tượng đài là hình ảnh cây đa Tân Trào và khắc họa hình ảnh những sự kiện cách mạng nổi bật gắn với hoạt động của Bác Hồ tại Tuyên Quang như: Nhà hội trường Kim Bình - nơi diễn ra Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ II của Đảng (tháng 2-1951), Đình Tân Trào - Nơi diễn ra Quốc dân Đại hội trong hai ngày 16 và 17/8/1945, lán Nà Nưa - Nơi ở và làm việc của Bác Hồ những ngày chuẩn bị Tổng khởi nghĩa Cách mạng Tháng 8/1945, Hang Bòng - Nơi Bác Hồ ở và làm lâu nhất (03 lần với thời gian khoảng 19 tháng) từ tháng 5/1951 đến cuối năm 1952...

On 19 May 2015, the province inaugurated the Monument “Uncle Ho’s and ethnic peoples of Tuyen Quang Province” at Nguyen Tat Thanh Square, Tuyen Quang City. The work covers an area of 8.5 hectares with a capacity to accommodate 20,000 people, is a venue for cultural, political and social events of the entire province. At the center is the Monument “Uncle Ho’s and ethnic peoples of Tuyen Quang Province”, consisting of 2 parts: the front is the group of 7 characters, including the statue of Uncle Ho’s in the central location of 7.9 meters in height; surrounding is six characters representing ethnic peoples of Tuyen Quang Province gathering around Uncle Ho’s, including the armed forces, children, youth, women, workers and intellectuals. The statue simulates the visit and meaningful talk between Uncle Ho’s and ethnic peoples of Tuyen Quang in March 1961. The main array of sculpture or relief behind the statue is engraved with the image of Tan Trao Banyan tree and portrayal

of prominent revolutionary events associated with Uncle Ho’s activities in Tuyen Quang, e.g. Kim Binh Hall - where the National Party Congress II (February 1951) took place, Tan Trao Temple - where the National People’s Congress took place for two days of 16 and 17 August 1945, Na Nua Shack - accommodation and work place of President Ho Chi Minh during the preparatory days for the August General Uprising in August 1945, Bong Cave - where Uncle Ho stayed and worked the longest (03 times with total of approximately 19 months) from January 1951 to end of 1952.

Phía bên trái tượng đài là Đền thờ Chủ tịch Hồ Chí Minh. Đền được thiết kế hình chữ Đinh với 3 gian, 2 chái và 2 gian hậu cung, diện tích 155m². Chính giữa đặt tượng Bác Hồ ở tư thế ngồi, được đúc bằng đồng nguyên chất, tượng cao 1,72m, nặng 1,4 tấn, hậu cung đặt bài vị thân phụ, thân mẫu Chủ tịch Hồ Chí Minh... Toàn bộ khung gỗ gia công bằng gỗ lim, cấu kiện được đục chạm hoa văn trang trí bề mặt. Các họa tiết, hoa văn trang trí mang đậm nét đặc trưng văn hóa các dân tộc tỉnh Tuyên Quang. Đền thờ Chủ tịch Hồ Chí Minh, tượng Bác và các ban thờ trong Đền đều được bố trí theo phong tục truyền thống của người Việt. Đền có chuông thỉnh, trống, bàn ghi lưu bút cho các đoàn du khách.

The left-hand side of the statue is the Temple worshipping Ho Chi Minh President. The temple was designed with Dinh Character, 3 blocks/ compartments, 2 wings and 2 harems, covering an area of 155m². The Uncle Ho Statue was situated at the center in a seated position, which is cast in pure copper, 1.72 meters tall, 1.4 tons in weight. Plaques of President Ho Chi Minh's father and mother are placed in the harems... All the wooden frame irons were processed with ironwood, the structure's surfaces were carved with flowery patterns. The vignette, decorative patterns are imbued with cultural characteristics typical of ethnic peoples in Tuyen Quang Province. President Ho Chi Minh Temple, Uncle Ho Statue and the altars in the Temple are arranged in conformity with traditional customs of the Vietnamese. The Temple has tolling bell, drums, a desk for autograph book writing for tourist groups.

2. Khu di tích lịch sử Quốc gia đặc biệt Tân Trào

Khu di tích lịch sử Quốc gia đặc biệt Tân Trào nằm ở phía Đông Nam tỉnh Tuyên Quang, bao gồm 12 xã trong Khu ATK thuộc hai huyện Sơn Dương và Yên Sơn. Đây là một vùng đất rộng lớn, có địa giới tiếp giáp hai tỉnh Bắc Kạn và Thái Nguyên. Tân Trào là vùng núi rừng đại ngàn liên hoàn, hiểm trở, nhiều hang động, có tài nguyên phong phú, cảnh quan tuyệt đẹp, nơi tụ cư của đồng bào các dân tộc thiểu số, nơi có nhiều di tích lịch sử nổi tiếng gắn liền với lịch sử dân tộc Việt Nam. Tân Trào với những địa danh nổi tiếng như: Đình Hồng Thái, lán Nà Nưa, đình Tân Trào, cây đa Tân Trào, Văn phòng Chủ tịch phủ - Thủ tướng phủ, cụm di tích Trung Yên, cụm di tích ATK Kim Quan, di tích Nhà Công an Trung ương.... Khu căn cứ cách mạng Tân Trào là địa bàn chiến lược quan trọng, là nơi ở và làm việc của Chủ tịch Hồ Chí Minh và các đồng chí lãnh đạo cấp cao cùng nhiều cơ quan của Trung ương; là Thủ đô khu giải phóng trong cuộc tổng khởi nghĩa giành chính quyền về tay nhân dân Tháng Tám năm 1945; là Thủ đô kháng chiến trong cuộc kháng chiến trường kỳ chống thực dân Pháp xâm lược (1947-1954).

2. Tan Trao Special National historical relic site

The Tan Trao historical site, a Special National Relic is located in the southeast of Tuyen Quang Province, including 12 communes of the two districts named Son Duong and Yen Son. This is a large land area bordering two provinces of Bac Kan and Thai Nguyen. Tan Trao is an uninterrupted, craggy area of jungle and mountains. It also possesses a great variety of caves, rich natural resources, exquisite scenery, is where ethnic minorities gather, where many renowned historical sites associated with the history of Vietnamese nation converge. Tan Trao is known for a vast range of famous toponyms such as: Hong Thai Temple, Na Nua Shack, Tan Trao Temple, Tan Trao banyan tree, Office of the Presidency Palace - Prime Minister Place, Trung Yen vestige complex, Kim Quan Safe Zone Relic Complex, Central Police Office monument.... Tan Trao revolutionary base is an important strategic area, is the residence and working space of President Ho Chi Minh and the senior leaders coupled with various central agencies; is the Capital of the Liberation Zone during the general uprising to seize power into people's hands in August 1945; is the Resistance Capital during the long and strenuous resistance war against the French colonialism invaders (1947-1954).

Căn cứ địa Tân Trào (Khu di tích lịch sử Quốc gia đặc biệt Tân Trào) do Trung ương Đảng và Chủ tịch Hồ Chí Minh xây dựng đã trở thành một địa danh lịch sử nổi tiếng; nơi đây là **Thủ đô lâm thời của khu giải phóng Việt Bắc**, nơi diễn ra nhiều sự kiện lịch sử trọng đại gắn liền với vận mệnh dân tộc: Hội nghị toàn quốc của Đảng, quyết định khởi nghĩa giành chính quyền, Trung ương Đảng và Tổng bộ Việt Minh đã cử ra Ủy ban Khởi nghĩa toàn quốc; Quốc dân Đại hội họp ở đình Tân Trào, thành lập Ủy ban Dân tộc giải phóng (tức Chính phủ lâm thời) do đồng chí Hồ Chí Minh làm Chủ tịch; nơi phát lệnh Tổng khởi nghĩa giành chính quyền trên phạm vi toàn quốc; nơi xuất phát của đoàn quân Giải phóng do đồng chí Võ Nguyên Giáp chỉ huy tiến về giải phóng Thái Nguyên, Thủ đô Hà Nội...

Trong cuộc kháng chiến trường kỳ chống thực dân Pháp và can thiệp Mỹ, Trung ương Đảng, Chính phủ và Chủ tịch Hồ Chí Minh trở lại Tân Trào ở và làm việc, chọn nơi đây xây dựng thành An toàn khu của Trung ương - **Thủ đô kháng chiến**, để lãnh đạo cuộc kháng chiến lâu dài, toàn dân, toàn diện của dân tộc Việt Nam đến thắng lợi huy hoàng.

Với trên 177 di tích và cụm di tích lịch sử văn hóa gắn với bản sắc văn hóa dân tộc đặc sắc cùng những thắng cảnh nguyên sơ, Tân Trào hứa hẹn là điểm đến hấp dẫn đối với du khách. Ngày 22/12/2017 Khu di tích lịch sử Quốc gia đặc biệt Tân Trào đã được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Quy hoạch tổng thể phát triển khu du lịch Quốc gia Tân Trào đến năm 2030.

Tan Trao revolutionary Base (Tan Trao Special National historical relic site), which was set up by the Party Central Committee and President Ho Chi Minh, has become a well-known historic site. This used to be the provisional capital of the Viet Bac Liberated Zone, the site associated with major historical events crucial to the nation's destiny: the Party's National Congress, decisions for revolting to seize power. The Party Central Committee and Viet Minh General Committee appointed a National Insurrection Committee; the National People's Congress met at Tan Trao Temple and founded the National Liberation Committee (i.e. the Interim Government) presided by Comrade Ho Chi Minh; it was also the place to issue the command for General Uprising to seize power on a national scale; the departure for the Liberation Army commanded by Comrade Vo Nguyen Giap, heading for liberation of Thai Nguyen and Hanoi Capital.

In the protracted resistance war against the French colonialism and the U.S interventions, the Government and President Ho Chi Minh returned to Tan Trao to reside and work, choosing to build it into the Central Safe Zone Resistance Capital so as to lead the long-term, entire-people, comprehensive struggle of Vietnamese nation to glorious victory.

With more than 177 monuments, historic and cultural vestige clusters rich in unique cultural and ethnic identities coupled with pristine landscapes, Tan Trao promises to be an attractive destination for tourists. On December 22nd 2017, Tan Trao Special National Historical Monument Area has been approved by the Prime Minister about the general development plan until 2030.

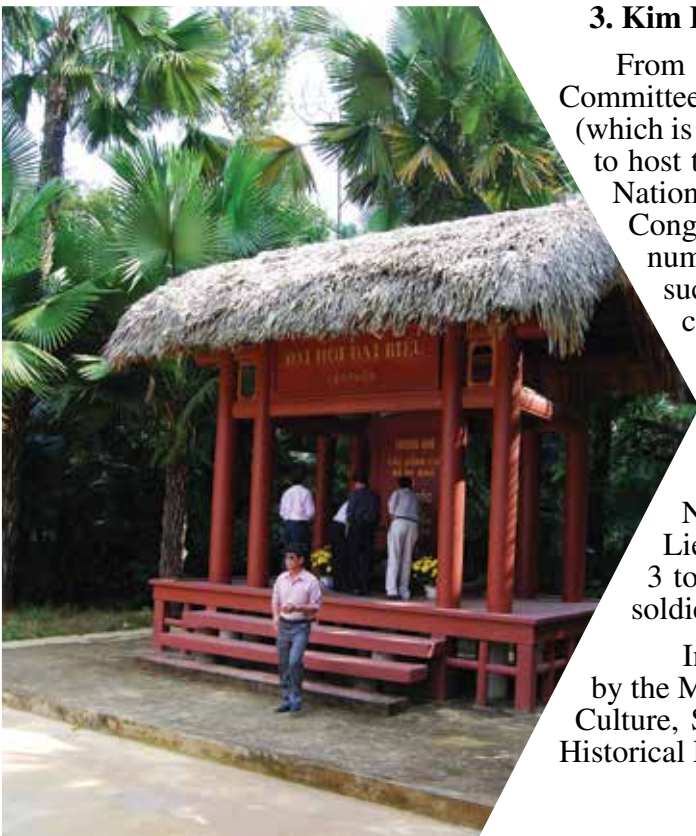

3. Khu di tích lịch sử Quốc gia đặc biệt Kim Bình

Từ ngày 11 đến 19/02/1951, Trung ương Đảng và Bác Hồ đã chọn Khu đồi Nà Loáng, thôn Phú An (nay là Bó Củng), xã Kim Bình là nơi tổ chức Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ II của Đảng. Đây là Đại hội đầu tiên của Đảng ta được tổ chức ở trong nước và là Đại hội duy nhất hiện nay được tổ chức ở một địa phương ngoài Thủ đô Hà Nội. Đại hội đã quyết định một số vấn đề quan trọng như: Hoàn thiện đường lối kháng chiến chống thực dân Pháp xâm lược, đổi tên Đảng thành Đảng Lao động Việt Nam, thông qua chính cương, điều lệ sửa đổi của Đảng, bầu Ban chấp hành Trung ương mới, đồng chí Hồ Chí Minh được bầu làm Chủ tịch Đảng, đồng chí Trường Chinh được bầu làm Tổng Bí thư Đảng. Cũng tại Hội trường diễn ra Đại hội toàn quốc lần thứ II của Đảng, còn diễn ra Đại hội toàn quốc thống nhất Việt Minh - Liên Việt (từ ngày 03 đến ngày 07/3/1951); Đại hội toàn quốc các chiến sỹ thi đua và cán bộ gương mẫu lần thứ nhất (ngày 01/5/1952).

Tháng 6/1991, di tích lịch sử Đại hội toàn quốc lần thứ II của Đảng đã được Bộ Văn hóa - Thông tin (nay là Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch) xếp hạng là Di tích lịch sử cách mạng cấp quốc gia. Ngày 22/12/2016 được xếp hạng di tích lịch sử Quốc gia đặc biệt.

3. Kim Binh Special National Relic site

From March 11 to February 19, 1951, the Party Central Committee and Uncle Ho chose Na Loang Hill area, Phu An Hamlet (which is now Bo Cung Hamlet), Kim Binh Commune as the venue to host the 2nd National Party Congress. It was the first time the National Party Congress had been held and also the only Party Congress organized in a locality outside Ha Noi Capital. A number of important issues were decided at the Congress such as: Improving the resistance policy against the French colonialists, renaming the Party into the Labour Party of Vietnam, approving political programs, the revised charter of the Party, electing new Central Executive Committee, Comrade Ho Chi Minh was elected Chairman of the Party, Comrade Truong Chinh was elected Party Secretary General. At the same hall where the the 2nd National Party Congress was summoned, the Viet Minh - Lien Viet United National Congress also took place (from 3 to 7 March 1951); the 1st National Congress of emulative soldiers as well as exemplary cadres (on 1 May 1952).

In June 1991, the 2nd National Party Congress was ranked by the Ministry of Culture - Information (now it is the Ministry of Culture, Sports and Tourism) as the national-level Revolutionary Historical Relic.

4. Khu di tích lịch sử cách mạng Lào (Làng Ngòi - Đá Bàn)

Khu di tích lịch sử cách mạng Lào thuộc thôn làng Ngòi và thôn Đá Bàn, xã Mỹ Bằng, huyện Yên Sơn, tỉnh Tuyên Quang. Tại đây, từ năm 1950 - 1951 là nơi ở, làm việc của cán bộ lãnh đạo cách mạng Lào - Hoàng thân Xuphanuvong, đồng chí Cayxonphonvihan và nhiều đồng chí lãnh đạo cấp cao của Lào. Nơi đây ghi dấu mối quan hệ hữu nghị giữa cách mạng Lào với cách mạng Việt Nam được xây dựng từ những mối quan hệ lịch sử, địa lý và tình cảm cách mạng đặc biệt. Cuối tháng 12/1950, Bác Hồ đã đến thăm Hoàng thân Xuphanuvong, hội đàm với các đồng chí lãnh đạo cách mạng Lào về xây dựng Đảng Mác-Lênin chân chính ở Lào...

Với những giá trị lịch sử và ý nghĩa đặc biệt quan trọng của khu di tích cách mạng Lào, năm 1991, Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch đã xếp hạng là di tích quốc gia. Khu di tích cách mạng Lào đã được phục hồi, bảo tồn, tôn tạo bao gồm nhà ở, làm việc của Hoàng thân Xuphanuvong, nhà bia tổng thể, các bia sự kiện và đường nội bộ trong khu di tích.

4. Revolutionary historical relic of Laos (Ngoi Village - Da Ban Village)

The Revolutionary historical relic of Laos in the Hamlet of Ngoi Village and Da Ban village, My Bang Commune, Yen Son District, Tuyen Quang Province. Here, during 1950 - 1951, it was the residence and work space of the revolutionary leaders of Laos - Prince Xuphanuvong, Comrade Cayxonphonvihan and many senior leaders of Laos. This place marked the revolutionary friendship between Laos and Vietnam, which was built from special historical, geographical and sentimental ties. End of December 1950, Uncle Ho visited Prince Xuphanuvong, held talks with the leaders of Laos' revolution on setting up a true Marxist-Leninist Party in Laos.

With the tremendously important value and meaning of the revolutionary historical relic of Laos, in 1991, the Ministry of Culture, Sports and Tourism ranked this site the National Vestige. The Revolutionary historical relic of Laos has been restored, preserved, renovated including the house and working area of Prince Xuphanuvong, general stela chamber, event stela and internal paths inside the relic site.

BẢO TÀNG TỈNH TUYỀN QUANG

Museum of Tuyen Quang Province

5. Bảo tàng tỉnh Tuyên Quang

Bảo tàng Tuyên Quang được xây dựng trên khu đất giữa hồ Tân Quang (thành phố Tuyên Quang) và đưa vào sử dụng từ tháng 7/2010. Bảo tàng có diện tích trưng bày 1.600 m² được chia làm 4 phần: Phần trọng tâm và 3 chủ đề.

Kiến trúc nghệ thuật độc đáo, không gian đẹp và trưng bày nhiều hiện vật, Bảo tàng đã thu hút đông đảo du khách đến tham quan và các nhà nghiên cứu lịch sử đến tìm hiểu. Đặc biệt, trong Bảo tàng đang trưng bày di cốt của người nguyên thủy cách nay khoảng 12.000 năm tuổi, đã hóa thạch, còn tương đối nguyên vẹn. Di cốt được khai quật tại hang Phia Vài (Lâm Bình). Điều đặc biệt ở di cốt này là cách táng thức độc đáo với 2 con ốc biển được đặt vào hai hốc mắt. Cùng với di cốt người nguyên thủy là chiếc ấm đầu người mình chim thời nhà Lý (thế kỷ thứ XI, XII) và 2 trống đồng Hê gen loại 1.

Bảo tàng Tuyên Quang được đánh giá có quy mô và số lượng hiện vật lớn trong hệ thống bảo tàng ở nước ta.

5. Museum of Tuyen Quang Province

Tuyen Quang Museum was built on the land area in the middle of Tan Quang Lake (Tuyen Quang Town) and was put into use since July 2010. The museum has the exhibition area of 1,600 m² and divided into 4 parts: the core and 3 themes.

The unique arts and architecture, beautiful space and showcasing a vast array of artifacts, the museum has allured numerous tourists to visit and historical researchers to come to learn. In particular, the fossilized remains of primitive people of about 12,000 years are on display in the Museum, which are still relatively intact. The remains were unearthed inside Phia Vai Cave (Lam Binh). The special feature of the remains is their unique burial with 2 sea snails placed in the 2 orbits. Associated with primitive people's remains is the pot shaped with human head and bird's body of Ly Dynasty (century XI, XII) and 2 Hegen drums class 1.

The Museum of Tuyen Quang is rated to possess the large scale and quantity of artifacts in our country's museum system.

6. Thành Nhà Mạc

Thành nhà Mạc (Thành Tuyên Quang) nằm trên địa phận tổ 8, phường Tân Quang, thành phố Tuyên Quang. Thành được xây dựng từ năm 1552, thời nhà Mạc và được sửa chữa vào đầu thời nhà Nguyễn (thế kỷ XIX).

6. Mac Dynasty Citadel

Mac Dynasty Citadel (Tuyen Quang Citadel) is located on the area of Cluster 8, Tan Quang Ward, Tuyen Quang City. The Citadel was built in 1552, during the Mac Dynasty and was repaired at the beginning of the Nguyen Dynasty (century XIX).

Thành có vị trí quân sự quan trọng, án ngữ trên bờ sông Lô và nằm trên trục giao thông thủy bộ thuận lợi, từng gắn với nhiều sự kiện lịch sử quan trọng của tỉnh Tuyên Quang.

Thành cổ Tuyên Quang là nơi chứng kiến nhiều sự kiện lịch sử quan trọng của vùng quê cách mạng Tuyên Quang, từ cuộc chiến đấu anh dũng của đồng bào các dân tộc Kinh, Tày, Dao, Cao Lan chống thực dân Pháp năm 1884, đến khí thế vũ bão sục sôi những ngày khởi nghĩa tháng 8-1945 lịch sử, buộc phát - xít Nhật phải đầu hàng, giải phóng hoàn toàn thị xã Tuyên Quang. Trong cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp, thành cổ Tuyên Quang hai lần chứng kiến thất bại của quân Pháp vào năm 1947 và năm 1949.

Thành cổ Tuyên Quang còn khá nguyên vẹn cho đến cuối thế kỷ XX, trong quá trình xây dựng, phát triển của thành phố Tuyên Quang, một số trục đường của thành phố chạy qua vị trí thành cổ nên hiện nay thành cổ Tuyên Quang bị chia cắt, nhiều đoạn tường thành không còn. Hiện còn lại hai

cổng thành phía bắc và phía tây. Đoạn tường thành còn lại duy nhất nằm trên góc đường Bình Thuận và công Lấp, dài hơn 140m. Cho đến nay Thành cổ Tuyên Quang là biểu tượng của lịch sử vùng đất Tuyên Quang và đã được công nhận là di tích lịch sử - văn hóa cấp Quốc gia.

The Citadel holds an important military position, is situated on the bank of Lo River and lies conveniently at the intersection of a land-way and a water-way, which was associated with various significant historical events of Tuyen Quang Province.

The ancient Tuyen Quang Citadel is the place that witnessed a large number of important historical events of the revolutionary countryside of Tuyen Quang, from the heroic struggle of Kinh, Tay, Dao, Cao Lan Peoples in 1884 against the French colonialists, to the boiling and tempestuous atmosphere of the uprising days in the historic August 1945 history, forcing the fascist Japan to surrender, leading to complete liberation of Tuyen Quang town. During the war against the French colonialists, Tuyen Quang Citadel twice witnessed the defeat of the French in 1947 and 1949.

Tuyen Quang Ancient Citadel remained quite intact until the end of the twentieth century, during the process

of construction and development of Tuyen Quang City, a number of city routes ran across the location of the ancient citadel, so at present, the Tuyen Quang Ancient Citadel is dissected with many sections of citadel walls gone. Currently, two citadel gates remain northward and westward. The only remaining citadel wall section of more than 140m long is located on the corner of Binh Thuan Road and Cong Lap Road. To date, Tuyen Quang Ancient Citadel has been a symbol of the historical land of Tuyen Quang and has been recognized as historical - cultural vestige of national level.

7. Di chỉ khảo cổ học

Tuyên Quang là một trong những chiếc nôi của người Việt cổ. Các bộ hài cốt người cổ cách ngày nay 12.000 - 8.000 năm tìm thấy ở hang Phia Vài, Phia Muôn, các lưỡi rìu, dao đá cách ngày nay 6.000 - 4.000 năm ở xã Ngọc Hội, huyện Chiêm Hóa, Bình Ca, xã Vĩnh Lợi, huyện Sơn Dương; các mũi tên, giáo, lưỡi rìu, dao, trống, bằng đồng ở Chinh, Bình An, Thiện Kê là dấu vết nền văn hóa cổ đại rực rỡ. Các dấu tích chùa Bảo Ninh Sùng Phúc (1075) ở Yên Nguyên, Chiêm Hóa, thành nhà Mạc (1552) ở thành phố Tuyên Quang, thành nhà Bàu (thế kỷ XVI) ở xã An Khang... là minh chứng quá trình đấu tranh chống giặc ngoại xâm của người Tuyên Quang xưa.

7. Archaeological Site

Tuyen Quang is one of the cradles of the ancient Vietnamese. The remains of the ancient people living 12,000 - 8,000 years ago were found in Phia Vai and Phia Muon Caves, the axe blades, stone knives dated back to 6000 - 4000 years ago in Ngoc Hoi commune, Chiem Hoa district, Binh Ca, Vinh Loi commune, Son Duong district; arrows, spears, axes, knives, brass drums found in Chinh, Binh An, Thien Ke are traces of a brilliant ancient culture. The vestiges of Bao Ninh Sung Phuc Pagoda (1075) in Yen Nguyen, Chiem Hoa, citadel of Mac Dynasty (1552) in Tuyen Quang City, citadel of Bau Dynasty (XVI century) in An Khang Commune... are proofs for the course of struggle against invaders of Tuyen Quang people in the past.

8. Nghi lễ Then của dân tộc Tày

Then là những khúc hát, điệu múa thuộc thể loại dân ca nghi lễ, phong tục từ lâu đời của dân tộc Tày. Then xuất phát từ chữ “Thiên” - tức là Trời. Bởi vậy, điệu hát Then vẫn được người Tày tỉnh Tuyên Quang coi là điệu hát thần tiên và thường được sử dụng trong các nghi lễ: Cầu mùa, cầu yên, cấp sắc...

Trên địa bàn tỉnh Tuyên Quang hầu như huyện nào, nơi nào cũng có hát Then, nhưng vùng hát Then được duy trì và bảo tồn nguyên giá trị chủ yếu ở các huyện Chiêm Hóa, Na Hang và Lâm Bình.

Nghi lễ Then Tuyên Quang đã được Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch công nhận là di sản phi vật thể quốc gia. Hiện nay nghi lễ Then Tuyên Quang và các tỉnh vùng Việt Bắc đang được lập hồ sơ đề nghị UNESCO công nhận là di sản văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại. Đây là cơ hội lớn để di sản văn hóa dân tộc Tày Tuyên Quang được cả thế giới biết đến.

8. Then Ritual of Tay ethnic people

Then demonstrates songs, dances of ritual folkloric genre folk rituals of longstanding custom of Tay ethnic people. “Then” emanates from the word “Thien” - that is, God. Hence, Then tune is still deemed by Tay ethnic people of Tuyen Quang Province fairy tunes and are often used in such rituals as praying for bumper crop, praying for peace, male maturity awarding (cap sac) ritual...

In Tuyen Quang Province, Then singing is almost ubiquitous in any district, anywhere; however, the areas of Then singing that are maintained and preserved in its original values are found mainly in Chiem Hoa, Na Hang and Lam Binh districts.

Then Ritual of Tuyen Quang was recognised by the Ministry of Culture, Sport and Tourism as the national intangible cultural heritage. To day, Then Ritual of Tuyen Quang and other provinces in Viet Bac Region are being documented to propose to UNESCO’s recognition as intangible cultural heritages representing the humanity. This is a great opportunity for cultural heritages of Tay ethnic people in Tuyen Quang Tay to be renowned world wide

9. Lễ cấp sắc và hát Páo dung của dân tộc Dao

Cấp sắc (tiếng Dao gọi là quá tang hay quá tăng). Quá nghĩa là từng trải hoặc qua thử thách; tang là đèn hoặc vật dụng dùng để soi sáng. Bởi vậy tên gọi quá tang có nghĩa là trải qua lễ soi đèn, soi sáng người được thụ lễ trong tiến trình cấp sắc. Ngoài ra, ở một số ngành Dao, địa phương khác nhau lễ cấp sắc còn có tên gọi khác là say cháy, tẩu sai, lập tịch... Đây là lễ trưởng thành của người con trai, một trong những nét văn hóa truyền thống đặc sắc nhất của người Dao tỉnh Tuyên Quang.

Lễ cấp sắc ra đời và là một trong những nghi lễ độc đáo được lưu truyền hàng nghìn đời nay trong cộng đồng dân tộc Dao. Lễ Cấp sắc của người Dao gồm nhiều lễ thức như: Lễ đặt tên âm, lễ cấp sắc 3 đèn, lễ cấp sắc 7 đèn, lễ cấp sắc 12 đèn và lễ tơ hồng; lễ đội đèn, lễ giữ cây đèn, lễ hạ đèn, lễ giao binh, lễ trình Ngọc Hoàng, lễ cấp bản sắc, lễ tạ ơn ma tổ tiên... Lễ Cấp sắc thường được tổ chức vào tháng 11, tháng 12 hoặc tháng Giêng (âm lịch) hàng năm. Lễ cấp sắc của người Dao đã được Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch công nhận là di sản văn hóa phi vật thể quốc gia năm 2013.

9. Male maturity awarding (cap sac) ritual and Pao dung singing of Dao ethnic people

“Cap sac” (which is called “qua tang” in Dao ethnic language). “Qua” means experiences or ordeals; “tang” means light/lamp or the lighting objects. Therefore, the name “qua tang” means experiencing the lighting ritual, which enlightens the ritual beneficiary during the process of awarding male maturity. In addition, in several different localities of Dao ethnic people, the male maturity awarding ritual have other names such as “say chay”, “tau sai”, “lap tich”... This is the maturity-marking ritual for boys, one of the most unique traditional-cultural features of Dao People in Tuyen Quang Province.

The male maturity awarding ritual was born and is one of the unique rituals handed down for thousands of years within Dao ethnic group. “Cap sac” ritual of Dao ethnic people is composed of various protocols such as naming ceremony (giving a religious name to the boy), 3-lamp male maturity awarding ritual, 7-lamp male maturity awarding ritual, 12-lamp male maturity awarding ritual and the Dodder Ritual (the most important ritual in the wedding ceremony of Dao people; lamp-on-head ceremony, lamp-keeping ceremony, lamp-lowering ceremony, soldiers assigning ceremony, Jade Emperor reporting ceremony, identity granting ceremony, ancestral ghost Thanksgiving ... The “Cap sac” Ritual is usually held in November, December or January (lunar calendar) every year. “Cap sac” ritual of Dao ethnic people was recognised by the Ministry of Culture, Sport and Tourism as the national intangible cultural heritage in 2013”

- Hát Páo dung: Là điệu hát dân ca của dân tộc Dao. Giá trị văn hóa lớn nhất được thể hiện trong những làn điệu Páo dung chính là định hướng giáo dục con người hiểu biết cội nguồn dân tộc, quê hương. Nhiều nội dung sâu sắc được chuyển tải trong những làn điệu dân ca, đề cập sâu sắc mối quan hệ trong gia đình, họ hàng, anh em, tình yêu đôi lứa và trong lao động sản xuất. Các làn điệu Páo dung của người Dao đều có cùng nội dung đề cao tinh thần lao động sáng tạo, đạo đức, lễ sống, phép ứng xử, ca ngợi thiên nhiên, tình yêu đôi lứa. Hát Páo dung được chia thành các loại hình: hát Páo dung lễ nghi tín ngưỡng - phong tục gồm các bài hát được sử dụng trong các nghi lễ truyền thống của đồng bào Dao như lễ Cấp sắc, lễ cưới, đám tang, cúng đầy tháng... Hát Páo dung sinh hoạt gồm các bài hát ru, hát vui chơi, hát giao duyên, hát đối đáp nam nữ, hát than...

Với những giá trị nhân văn sâu sắc như vậy, hát Páo dung được vinh danh là di sản văn hóa phi vật thể quốc gia năm 2013

- Pao dung singing: is the folkloric song of Dao ethnic people. The greatest cultural value reflected in Pao dung songs is the orientations to educate people on knowledge of their origin, ethnicity and homeland. A vast range of insightful contents are conveyed through the folk songs, referring profoundly to family relations, kinship, siblings, couples in love and relationships in labour and production. The lyrics of Pao dung songs of Dao people share the same content praising spirit of work, creativity, morality, reasons for living, right behaviours, praising nature, couples' love. Pao dung singing is divided into various types: Pao dung singing for religious and custom rituals including the songs used in traditional rituals of the Dao ethnic people such as "Cap sac" ritual, weddings, funerals, ceremony for full-month babies... Pao dung singing for daily living activities including lullabies, fun songs, love singing, interactive singing between men and women meet, "than" singing, etc.

With those significant humanity values, Pao Dung singing was also recognised by the Ministry of Culture, Sport and Tourism as the national intangible cultural heritage in 2013

10. Hát Sinh ca dân tộc Cao Lan

Hát Sinh ca là loại hình nghệ thuật trình diễn dân gian, được cộng đồng người Cao Lan trong tỉnh gìn giữ, bảo tồn và phát huy giá trị. Đây là một loại hình di sản văn hóa phi vật thể điển hình mang tính truyền thống lâu đời và độc đáo của người Cao Lan. Theo tên gọi dân gian của người Cao Lan thì “Sinh” tức là “xướng”, “ca” có nghĩa là “ca lên, hát lên”. Sinh ca là lối hát đối đáp giữa nam và nữ, được sáng tác theo thể thơ thất ngôn tứ tuyệt, ghi chép bằng chữ Hán. Những cuộc thi hát Sinh ca thường kéo dài đến 12 đêm, mỗi đêm hát có chủ đề riêng, với các nội dung: Tình yêu thiên nhiên, quê hương đất nước, tình yêu đôi lứa, tình yêu trong lao động sản xuất, hát về khát vọng ước mơ hạnh phúc. Hát Sinh ca cũng đã được Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch vinh danh là di sản văn hóa phi vật thể quốc gia năm 2014

10. Sinh ca singing of Cao Lan ethnicity

Sinh ca singing is a kind of folkloric performing art, whose value is well maintained, preserved and promoted by Cao Lan people community in the province. This is a typical genre of intangible cultural heritage of long-lasting and original tradition of Cao Lan people. As per the folkloric name of Cao Lan people, “Sinh ca” means singing. “Sinh ca” is the repartee singing between men and women. The songs sung in this way are composed in the genre of a poem containing 4 sentences with 7 words in each sentence, which are recorded in Chinese (Han) characters. The Sing ca singing contests usually last until midnight, each night has its own theme such as: love for nature, homeland, couple’s love, love in labour, production, singing about aspirations and dreams of happiness.

Sinh Ca singing was also recognised by the Ministry of Culture, Sport and Tourism as the national intangible cultural heritage in 2014

11. Hát Soọng Cô dân tộc Sán Diu

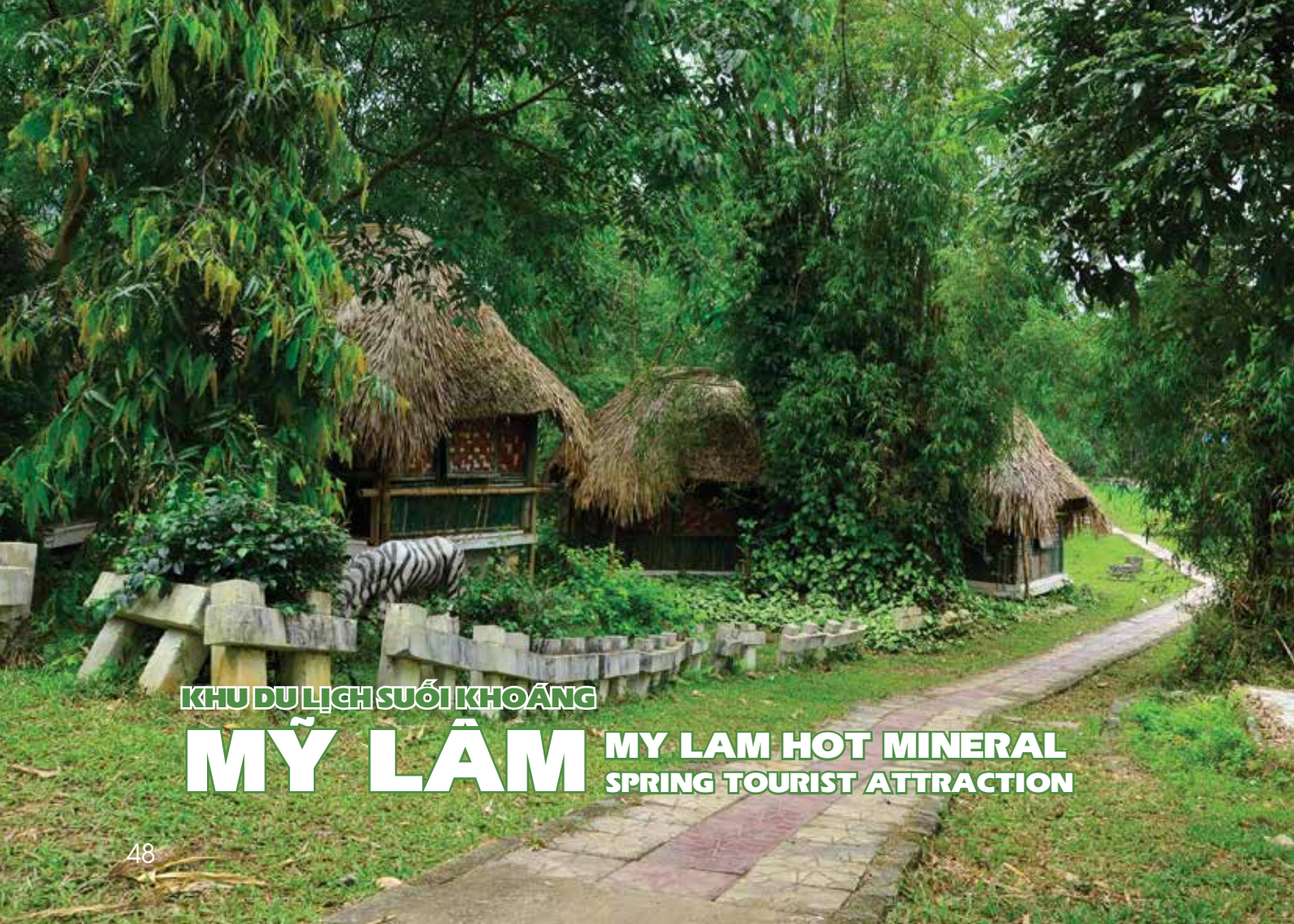
Dân tộc Sán Diu gọi dân ca là “Soọng cô”, âm Hán - Việt “soọng” là xướng, “cô” là ca, “Soọng cô” nghĩa là ca hát, là một thể loại trữ tình, một loại hình sinh hoạt văn hóa dân gian phong phú, hấp dẫn của dân tộc Sán Diu. Các làn điệu Soọng cô có nội dung phản ánh cuộc sống lao động, sinh hoạt, phong tục, tập quán và những tâm tư, tình cảm, khát vọng của người Sán Diu trong cuộc sống.

Làn điệu Soọng cô mang màu sắc trữ tình, gần gũi, có sức lôi cuốn mãnh liệt, xúc động lòng người. Người Sán Diu hát Soọng cô bằng tâm hồn, cảm xúc. Soọng cô không chỉ là sản phẩm nghệ thuật mà còn là tâm thức của dân gian, phản ánh các hiện tượng lịch sử, xã hội ở những cung độ khác nhau. Cuối “Soọng cô” hiện đã được Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch công nhận là di sản văn hóa phi vật thể quốc gia năm 2014.

11. Soong Co singing of San Diu Ethnic People

San Diu people call their folkloric songs “Soong co”. In Vietnamese-Chinese sound, “Soong” means tone, “co” mean singing. “Soong co” generally means singing, which is a sentimental and lyrical genre of folkloric singing, a type of abundant, appealing cultural-folkloric activity of San Diu People. Contents of Soong co lyrics reflect daily life and work, customs, practices, inner feelings, sentiments, aspirations of San Diu people.

Soong co tunes bear lyrical and intimate colours, which are intensely charismatic and heart touching. San Diu people sing Soong co with their soul and emotion. Soong co is not just a folk art product but also folkloric consciousness that reflects the socio-historical phenomena at various different spectra. “Soong co” was also recognised by the Ministry of Culture, Sport and Tourism as the national intangible cultural heritage in 2014

KHU DU LỊCH SUỐI KHOÁNG

MỸ LÂM

**MY LAM HOT MINERAL
SPRING TOURIST ATTRACTION**

V. DANH LAM THẮNG CẢNH - NGHỈ DƯỠNG

1. Khu du lịch suối khoáng Mỹ Lâm

Suối khoáng Mỹ Lâm thuộc địa phận xã Phú Lâm, huyện Yên Sơn, cách thành phố Tuyên Quang 13km về phía Tây, theo quốc lộ 37. Nguồn nước ngầm trong lòng đất này được nhà địa chất học người Pháp C.Madrolle phát hiện từ năm 1923, với nhiệt độ lên đến 69°C. Có mạch nước nằm ở độ sâu hơn 150m, vì vậy, nước khoáng Mỹ Lâm rất trong và có thể uống trực tiếp. Với hàm lượng sulfua trong nước khá cao, chiếm đến 5mg/lít, suối khoáng Mỹ Lâm còn được gọi với tên là “suối khoáng sulfua”. Đây còn được đánh giá là một trong số ít những mỏ nước khoáng tốt nhất tại vùng Đông Dương. Đến nay, đã gần 100 năm sau ngày được phát hiện, nhưng nguồn nước nơi đây vẫn rất dồi dào.

V. LANDSCAPE - RELAXATION

1. My Lam hot mineral spring tourist attraction

My Lam hot mineral spring is situated in Phu Lam Commune, Yen Son District, which is 13 km away from Tuyen Quang City West, along National Highway 37. This source of underground water was discovered by the French Archeologist, C.Madrolle, in 1923, with the temperature amounting to 69°C. There are the artesian waters lying at a depth of more than 150m; therefore, My Lam mineral water is crystal clear and can be taken directly. With a quite high content of Sulfhydryl contained in the water, accounting for up to 5 mg/liter, My Lam mineral spring is also known as “Sulfide mineral spring”. It is also rated as one of the few best mineral water mines in Indochina. Now, it is almost 100 years after having been discovered, the water source here is still plentiful.

Từ những năm 40 của thế kỷ trước, các chuyên gia đã kiểm nghiệm, phân tích và xác nhận nguồn nước Mỹ Lâm chứa nhiều khoáng chất tác dụng chữa bệnh, đặc biệt là trong việc điều trị các bệnh về cơ, xương, khớp... Năm 1976, Bộ Y tế đã xây dựng Bệnh viện Suối khoáng Mỹ Lâm, hiện nay bệnh viện này đã chuyển giao cho tỉnh Tuyên Quang quản lý.

Cùng với sự thay đổi của tỉnh nhà, Khu du lịch Suối khoáng Mỹ Lâm cũng đang dần thay đổi diện mạo, từ quy mô nhỏ hẹp vắn vện trong khuôn viên nhà tắm bệnh viện thì giờ đây được mở rộng theo quy hoạch tổng thể Khu du lịch Suối khoáng Mỹ Lâm với diện tích 1.161,3ha. Khu tắm khoáng quy mô lớn, với trang thiết bị được đầu tư hiện đại, đem lại nhiều sản phẩm đa dạng cho du khách

lựa chọn như: Tắm khoáng nóng, tắm bồn sục, tắm thác, tắm bùn khoáng, tắm bùn đen, tắm lá thuốc người Dao đỏ, vật lý trị liệu... Ngày nay, khi đến với Mỹ Lâm, du khách sẽ không chỉ đơn giản là đến tắm khoáng mà còn có những lựa chọn hoạt động trong cả ngày như: Tham quan đồi chè, học làm cơm lam, đốt lửa trại, nhảy sạp, thực hiện các hoạt động sản xuất nông nghiệp,

tham gia các lễ hội truyền thống cùng với nhân dân... Cùng với đó, du khách nhiều lựa chọn khi có ý định nghỉ qua đêm tại đây với hệ thống nhà nghỉ bình dân, khách sạn cao cấp, khu nhà nghỉ trong rừng cọ, ngủ nhà sàn hay nghỉ cộng đồng (home stay)...

Ngoài ra, Mỹ Lâm còn níu chân du khách bởi phong cảnh thiên nhiên vẫn giữ được nét hoang sơ, với rừng cây, đồi chè xanh ngát đến bất tận cùng với tình cảm nồng hậu hiếu khách của người dân nơi đây. Có thể nói, ai đã một lần đến đây đều cảm thấy thích thú khi được thưởng thức hương vị ngọt ngào thơm mát của lúa nếp nướng cùng với hương vị đậm đà của vùng đen trong những ống cơm lam, hay vị thơm ngon béo ngậy của những miếng Lạp sườn do chính tay những người dân nơi đây nướng vừa chín tới.

Back to 1940's of the last century, the experts tested, analyzed and certified the My Lam water source contained a variety of minerals that have effects of curing diseases, especially in treatment of muscle, bone and joint diseases. In 1976, the Ministry of Health built the My Lam Mineral Spring Hospital, which is currently transferred to Tuyen Quang Province for management.

Along with the changes of the province, My Lam mineral springs resort has also gradually changed appearance, from a small scale merely on the premises of the hospital bathhouse, it has now been expanded as per the general planning of the My Lam mineral springs resort with an area of 1,161.3 ha. There is a large-scale mineral bath area equipped with cutting-edge facilities, offering diverse products for visitors to choose from such as hot spring baths, Jacuzzi baths, waterfall baths, mud baths, black mud baths, herb baths of Red Dao people, physiotherapy, and so forth. Today, coming to My Lam, visitors will not simply enjoy mineral baths but also have options for all-day-long activities such as: tea hill sightseeing, learning how to prepare "Lam" sticky rice, campfire lighting, "Sap" dance, practising agricultural activities, participating in traditional festivals and rituals with

local people... Also, tourists also have diversified options if they intend to spend the night here at the affordable guesthouses, luxurious hotels, holiday cottages in the palm forest, sleeping in the houses on stilts or opting for home stays in village houses.

In addition, My Lam also seduces travelers through its natural landscapes with intact wild features, with woods, endless green tea hills coupled with warm feelings and hospitality of local people. It can be said that whoever come here for once will definitely feel excited enjoying the sweet and fresh flavour of glutinous rice in marriage with strong taste of black sesame in the tubes of sticky rice, or the greasy and delicious flavour of the sweet sausages medium roasted by the hands of local people.

KHU DU LỊCH SINH THÁI
NA HANG
NA HANG ECO-TOURISM SITE

2. Khu du lịch sinh thái Na Hang

Khu du lịch sinh thái Na Hang nằm ở phía Bắc tỉnh Tuyên Quang, cách trung tâm thành phố Tuyên Quang 110km, có tổng diện tích mặt nước 8.000 ha, trải dài qua các huyện Na Hang, Lâm Bình và toàn bộ vùng lòng hồ Na Hang, Lâm Bình, hiện đang triển khai thực hiện quy hoạch xây dựng các phân khu chức năng.

Na Hang, nơi hội tụ của 2 con sông Gâm và sông Năng, giáp hồ Ba Bể của tỉnh Bắc Kạn với những dãy núi hùng vĩ, vùng đất mang đầy cảm hứng gắn với những huyền thoại đậm tính nhân văn, thực sự cuốn hút du khách với vô vàn những thắng cảnh thiên nhiên kỳ thú. Đó là vùng Thượng Lâm nơi có 99 ngọn núi đã đi vào thơ ca, truyền thuyết, được ví như là “Hạ Long giữa đại ngàn”. Đó là những cánh rừng nguyên sinh ngút ngàn với Khu bảo tồn thiên nhiên Tát Kè - Bản Bung có nhiều loại động, thực vật quý hiếm đã được ghi danh vào sách đỏ thế giới.

2. Na Hang Eco-tourism site

Na Hang Eco-tourism site lies northward of Tuyen Quang Province, 110km away from the center of Tuyen Quang City, with a total water surface area of 8,000 ha, stretching across Na Hang, Lam Binh Districts and the entire lake bed of Na Hang, Lam Binh. Currently, the functional wards are being implemented.

Na Hang is the convergence of two rivers named Gam and Nang, adjoining Ba Be Lake of Bac Kan Province with majestic mountains. Na Hang, the inspiring land associated with deeply humane myths, really fascinates visitors with countless exotic natural landscapes. It is the Thuong Lam (Upper Forest) area where the 99 imposing mountains have also lived in poetry, legend, which also likens “Ha Long amid high mountains and thick forests”. It is the immense primeval jungles with the Tat Ke-Ban Bung Nature Reserve, which is home to a wide range of precious and rare species of animals and plants listed in the World Red Book.

- **Thác Khuổi Nhi:** Dòng thác quanh năm tung bọt trắng đẹp như mái tóc nàng tiên giữa đại ngàn. Ngược theo dòng thác lên đến đỉnh cao nhất, quý khách sẽ không khỏi ngỡ ngàng trước một vẻ đẹp làm say đắm lòng người, dòng thác cao vút, bọt tung trắng xóa đổ dồn xuống một bể nước tự nhiên trong xanh kỳ ảo đẹp mê hồn. Từng bậc thác mềm mại, trắng xóa nối đuôi nhau đổ xuống chân núi như một suối tóc mây màu trắng mềm mại của người con gái, buông hờ xuống mặt hồ phẳng lặng. Ngoài ra, du khách còn được chăm sóc sức khỏe với những chú cá mát xa vô cùng đặc biệt khi ngâm mình dưới làn nước trong mát nơi đây.

- **Động Song Long:** Thắng cảnh động Song Long xã Khuôn Hà, huyện Lâm Bình là một hang động đẹp và có quy mô khá lớn trong vùng, cách mặt nước hồ thủy điện trên 200m, lòng hang có chiều cao khoảng 40m, rộng khoảng 50m, sâu trên 200m, nhiều cột thạch nhũ với các hình thù kỳ thú, màu sắc lấp lánh như hoa cương, lòng hang được chia thành nhiều ngách ngăn nối tiếp nhau, hấp dẫn khách đến tham quan du lịch.

- **Khuoi Nhi Waterfall:** All year round, the waterfall tosses sparkling white foam cascading like a fairy' hair amid the dense jungle. Ascending upstream of the waterfall to the highest peak, you will be astonished at a captivating beauty of the towering waterfall that pours white foam down into a natural crystal clear and blue water pool full of miraculous and enchanting splendour. Each step of the silky, dazzlingly white waterfall follows one another to pour down onto the foot of the hill like a stream of a pretty girl's sleek hair, which hangs loosely down onto the serene lake surface. In addition, tourists' health is taken care of by very special massaging fish while soaking in the clear and cool water here.

- **Song Long (two dragons) Grotto:** the landscape of Song Long Cave in Khuon Ha Commune, Lam Binh District is a beautiful grotto and has a relatively large scale in the region, which is more 200 meters above the surface water of the hydropower lake. The grotto has a height of about 40 meters, about 50 meters wide, 200 meters deep. It has a vast array of stalactite columns with exotic shapes whose colours sparkle like marbles. The inner grotto is divided into many successive niche compartments, which allures tourists' visit for exploration.

ĐỘNG SONG LONG
SONG (TWO DRAGONS)
LONG GROTTO

- Khu bảo tồn thiên nhiên Tát Kê - Bản Bung (còn gọi là Khu bảo tồn thiên nhiên Na Hang) nằm trên địa bàn 4 xã: Khau Tinh, Côn Lôn, Sơn Phú và Thanh Tương, là một trong những điểm du lịch thú vị, hấp dẫn khi du khách tới tham quan, mang ý nghĩa quan trọng trong chiến lược phát triển du lịch sinh thái Na Hang. Với diện tích trên 21.000 ha, sự đa dạng về cảnh sắc thiên nhiên và phóng phú về động thực vật là đặc điểm quan trọng để thu hút du khách, các nhà nghiên cứu khoa học, khảo sát thực địa, du lịch khám phá, thám hiểm. Cho đến nay các nhà khoa học đã xác định được trên 2.000 loài thực vật, trong đó có nhiều loài được ghi trong Sách đỏ Việt Nam như: Trai, Nghiến, Lát hoa, Đinh, Hoàng đàn, Trầm gió, Thông Pà cò... đặc biệt nơi đây vẫn còn giữ được những cây Nghiến hàng nghìn năm tuổi với đường kính từ 4 - 5m. Khu hệ lưỡng cư và bò sát 69 loài, có 6 loài liệt kê trong danh mục đỏ các loài bị đe dọa. Khu hệ thú có 51 loài thú, các loài đáng quan tâm bảo tồn. Khu hệ chim có 327 loài chim.

- Tat Ke-Ban Bung Nature Reserve (also known as Na Hang Nature Reserve) which is located on the area stretching over 4 communes: Khau Tinh, Con Lon, Son Phu and Thanh Tuong, is one of the interesting and attractive tourist destinations, which is significant in the strategy for development of Na Hang ecotourism. With an area covering more than 21,000 hectares, the diversity of natural scenery and abundance in flora and fauna is a crucial feature to seduce tourists, scientific researchers, fieldworkers, discovery tourists, explorers. So far, the scientists have identified more than 2,000 species of plants, a lot of which are listed in the Vietnam Red Book such as *Fagraea fragrans*, *Burretiodendron hsienmu*, *Chukrasia tabularis*, *Syzygium aromaticum*, *Cupressaceae*, *Aquilaria*, *Pinus kwangtungensis* Chun Ex Tsiang, etc. In particular, you still can find a-thousand-year *Burretiodendron hsienmu* trees with a diameter of 4-5 meters. The Amphibian fauna and 69 species of reptiles, including the 6 species listed in the red list of endangered species. The mammal fauna is composed of 51 species of mammals, the species worthwhile for conservation. The Avifauna has 327 species of birds

THÁC BẢN BA
BAN BA WATERFALL

3. Điểm du lịch Thác Bản Ba, xã Trung Hà, huyện Chiêm Hóa

Thác Bản Ba nằm bên triền núi Phiêng Khàng, xã Trung Hà, huyện Chiêm Hóa, cách thành phố Tuyên Quang 80km. Từ Chiêm Hóa rẽ vào thác 25km nằm sâu trong rừng già, giữa thiên nhiên xanh và núi non trùng điệp.

Thác Bản Ba có chiều dài khoảng 3km, được tạo bởi 3 tầng thác chính. Tầng thác thứ nhất có tên gọi là Tát Cúm, tầng thứ hai gọi là Tát Cao và tầng thứ ba gọi là Tát Gió. Chuyển tiếp giữa các tầng thác là những tầng thác

nhỏ có độ cao 5 - 7m, có nhiều khe nước nhỏ và các vực nước trong xanh có tác dụng điều hòa và phân phối nước.

Hai bên dòng thác Bản Ba là hệ sinh thái với những cánh rừng cổ thụ vài trăm năm tuổi, nhiều loại gỗ quý, những thân dây leo chằng chịt. Thảm thực vật phong phú, nhiều loài chim và loài bướm đủ màu sắc. Từ xa, thác Bản Ba đồ trắng xóa một góc núi rừng, dưới chân thác, những cánh đồng lúa tươi tốt. Đồng bào Tày, Nùng cất nhà ven sườn núi, thấp thoáng ẩn hiện trong thung lũng. Du khách đến thăm nơi đây được hưởng

trọn vẹn cảnh quan nguyên sơ và thơ mộng.

Thác Bản Ba đã được công nhận là danh lam thắng cảnh Quốc gia vào năm 2007, là một trong những điểm đến của những người yêu thích thiên nhiên và khám phá mạo hiểm. Ngoài việc đi thăm ngọn thác hùng vĩ nằm sâu trong cánh rừng nguyên sinh, bạn còn có thể tham quan rừng già với nhiều loài thực vật quý. Sau một chuyến đi dài, nhớ ghé lại ăn bữa cơm với măng rừng, cơm nếp, thịt gà, mắm cá ruộng, những món đặc sản ngon tuyệt của đất Chiêm Hóa, Tuyên Quang.

3. Ban Ba Waterfall, Trung Ha Commune, Chiem Hoa District

Ban Ba waterfall is located on Phieng Khang mountain, Trung Ha Commune, Chiem Hoa District, 80km from Tuyen Quang City. The waterfall is at a distance of 25km from Chiem Hoa, located deep in the jungle, amid the greenery and lofty mountain ranges.

The waterfall is 3km in length, formed by three main steps, namely Tat Cum as the first, Tat Cao as the second,

and Tat Gio as the third. Lying in between the main steps are small ones at 5-7 meter height with little rivulets and calm blue plunge pools.

Surrounding Ban Ba waterfall is an ecosystem with old-growth forests, valuable timber trees, tangled vines, lush greenery, birds and colorful butterflies. From a long distance, the waterfall whitens up a forest space. Luxuriant paddy fields lie under its foot. Tay and Nung ethnic families build houses along the mountain slopes, scattering around the valley. Its

romantic and original beauty is a unique gift for visitors.

Ban Ba waterfall was recognized as a national scenic area in 2007 as a destination for nature lovers and adventure explorers. In addition to visiting the majestic waterfall deep in the primeval forests, visitors can explore the old forest with many precious plants. After a weary journey, remember to enjoy meals with bamboo shoots, glutinous rice, chickens, field fish sauce, and other delicious specialties of Chiem Hoa District, Tuyen Quang Province.

4. Quần thể Động Tiên - Hàm Yên

Được mệnh danh là một “Phong Nha” giữa đại ngàn Đông Bắc, quần thể Động Tiên thuộc thôn Thông Nhất, xã Yên Phú, huyện Hàm Yên là một danh lam thắng cảnh tiêu biểu thuộc tỉnh Tuyên Quang, được Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch xếp hạng di tích lịch sử cấp Quốc gia năm 2005.

Ai đã từng đến Động Tiên, sẽ khó cầm lòng trước một quần thể hang động hoang sơ kỳ vĩ. Từ trong bóng bễ mây, gió, qua cửa động là hàng ngàn khối nhũ đá óng ánh, hóa thân từ những nhân vật cổ tích vẫn được nghe mẹ kể từ thửa trong nôi. Đây “tiên ông chơi cờ”, “linh điều trộm thiếu nữ”. Kia “cột đá chống trời”, “người mẹ mang thai”. Ngõ ngàng dừng lại trước “Bàn thờ tiên”, lữ khách chợt bắt gặp dung nhan hiện trong truyền thuyết về tình yêu của một nàng công chúa nhà trời và chàng trai mồ côi nơi trần gian từ thuở trời đất còn hỗn độn... Qua động Thiên Đình nghe những âm thanh réo rắt du dương từ vô số “cây đàn đá” khi gió về, ta dừng chân trên đỉnh núi cao, vịn vào phiến đá mang hình “Kim quy” phóng tầm mắt mà thưởng thức sự dịu dàng mệnh mang của đất trời miền sơn cước. Chênh vênh nơi sườn núi phủ hoa dại, ta qua “động Bàn đá”, “động Thạch Sanh”, để xuống “Hang tôm”, đắm mình vào làn nước mát tuôn chảy từ lòng núi sâu. Đến thăm quần thể Động Tiên, du khách sẽ vui đến quên về. Trên đỉnh mây mù, hãy dành lại một phút mà chiêm nghiệm, sẽ thấy trắc ẩn mang đầy màu sắc của ái, ô, hỉ, nộ trong cuộc đời nhiều toan lo là không đáng kể.

4. Fairy Cave system in Ham Yen District

Designated as “Phong Nha of the Northeast region”, Fairy Cave system (Tien Cave) in Thong Nhat village, Yen Phu Commune, Ham Yen District is a typical Tuyen Quang natural scenic area, which has been ranked as the national historical site in 2005 by the Ministry of Culture, Sports and Tourism.

Once visiting the Fairy cave, explorers will be mesmerized by a system of original and magnificent caves. Among dusky clouds and gentle breezes, the cave entrance leads you through thousands of iridescent rock formations under the shapes of characters of the fairy tales told by our mothers during our childhood. Here are “holy men playing chess” and “divine bird stealing a young lady”. There are “sky-propping stone pillars” and “a pregnant woman”. Bewildered in front of the “holy altar”, cavers are taken by surprise by a legendary beauty of a love story between an angelic princess from heaven and an orphan man on earth since the dawn of humankind. Entering Thien Dinh cave (Heaven cave), where melodious sounds from countless stone-wind music instruments whisper in your ear, you can stop off at the mountain top, leaning against the “Golden turtle”-shaped rock to immerse into the immense delightful scenery of the highland. Passing by the mountain slope covered with wild flowers, visitors can stop by “Stone table” and “Thach Sanh” caves to enter “Shrimp” cave, drenching into the pure cool water streaming from the mountain’s heart. Visitors may get lost in the natural beauty of the Fairy Cave system and forget the hectic life full of joys, anger, love and hate for a while.

99 Ngọn núi, Lâm Bình Hills, Lam Binh

5. Vùng cao Thượng Lâm - Lâm Bình

Xã Thượng Lâm thuộc huyện Lâm Bình, nằm ở phía Nam huyện lỵ cách thành phố Tuyên Quang hơn 100km về phía Bắc với những cung đường đèo quanh co, khúc khuỷu và vượt qua những cánh rừng đại ngàn hoang sơ. Thượng Lâm là vùng đất có nhiều truyền thuyết, vùng đất sơn thủy hữu tình với nhiều danh lam thắng cảnh, di tích lịch sử, văn hóa. Ai mới lên lần đầu hẳn sẽ ngạc nhiên khi trước mắt là điệp trùng những ngọn núi mờ cội trên khắp cánh đồng. Nhìn kỹ một chút, có thể nhận ra nhiều ngọn núi mang hình dáng kỳ lạ, và hoàn toàn tự nhiên như: Hình cô Tiên chú Khách, hình Lương long tranh châu, đàn rùa xuống núi, cờ lau khởi nghĩa... Miền đất nhiều huyền thoại, với các địa danh nổi tiếng như: Đèo Ái Âu, đèo Nàng, cánh đồng Nà Tông. Các sự tích về đèo Ái Âu, chuyện đèo Nàng, đền Bà Chúa (Bà Chúa), sự tích về 100 con chim phượng hoàng gắn với 99 ngọn núi... Cách Thượng Lâm không xa còn duy trì một lễ hội độc đáo đó là lễ hội nhảy lửa của dân tộc Pà Thẻn ở xã Hồng Quang. Đó cũng là dịp để các thiếu nữ Tày, Dao, Mông, Pà Thẻn, Thủy, trưng diện những bộ váy áo đẹp nhất, cùng nhau đi trải hội và cùng tham gia các trò chơi dân gian: Đánh yến, ném pao, tung còn...

Đến Thượng Lâm du khách sẽ rất ấn tượng với những nếp nhà sàn truyền thống của người Tày, vương lán khói trắng thanh bình thấp thoáng dưới những tán cây cổ thụ ven những triền núi. Thật ấm cúng khi du khách cùng ăn những bữa cơm thân mật với gia chủ. Trên sàn nhà bên bếp lửa hồng cùng nhau nâng bát rượu ngô và thưởng thức các món ăn truyền thống do các bà, các mẹ, các thiếu nữ nấu. Những món ăn như măng rừng luộc chấm mẻ, cá ướp mẻ nướng, rau rốn xào, canh đắng... mang dư vị của núi, của rừng sẽ làm du khách thêm yêu thêm quý Thượng Lâm.

5. Thuong Lam highland, Lam Binh District

Thuong Lam Commune is located at the south of the town of Lam Binh District, 100 kilometers north of Tuyen Quang Province through twisty mountain passes and primeval forests. As the homeland of many legends, Thuong Lam is a picturesque land with many scenic, historic, and cultural areas. Numerous lonely hills on the field will surprise any visitors coming to this area, having natural unique shapes

such as fairy, two dragons fighting for the gem, a bale of turtles going downhill, reed flag, etc. Well-known tourist attractions include Ai Au pass, Nang pass, and Na Tong field. Legend of Ai Au pass, Princess Temple (Princess Chua), Nang pass story, and the legend of 100 phoenixes associated with 99 hills, etc. are very popular. Not far from Thuong Lam, the Pa Then ethnic people in Hong Quang Commune still preserve a fire dance festival, when the Tay, Dao, Mong, Pa Then, and Thuy women dress up with their best clothes to appear at the festival and join folk games such as danh yen, pao throwing, con throwing, etc.

Coming to Thuong Lam, visitors will also be impressed by the Tay traditional houses under old trees and looming smokes along the mountain sides. Visitors can also enjoy lunch with the family, tasting traditional dishes prepared by the mothers and daughters together with corn liquor on the floor near by the cooking fire. Dishes bringing out natural flavors of the mountains and forests such as boiled bamboo shoots, grilled fish, stir-fried vegetable fern, and bitter soup will give visitors a memorable experience in Thuong Lam.

6. Khu du lịch Núi Dùm

Nằm trong thung lũng hình lòng chảo với địa thế nghiêng theo hướng thấp dần từ Bắc xuống Nam và bốn bề được bao bọc bởi các ngọn núi. Núi Dùm - Công Trời là một vùng cảnh quan đẹp thuộc địa phận xóm 15, 16 xã Trảng Đà, thành phố Tuyên Quang, cách Trung tâm thành phố Tuyên Quang chừng 4km. Núi Dùm có độ cao 350m so với mực nước biển, khí hậu mát mẻ trong lành với nhiệt độ trung bình từ 22° - 24°C, được nhiều người ví như Tam Đảo của thành phố Tuyên Quang.

Không chỉ tập trung hệ động, thực vật phong phú của khu rừng phòng hộ, Núi Dùm - Công Trời còn sở hữu nhiều thắng cảnh với suối, thác nước và hang động trên dãy núi đá vôi. Những dòng suối bắt nguồn từ núi Dốc Ông và Đất Tư Khang đổ xuống núi Cẩm, vắt ngang qua các sườn đá uốn lượn quanh thung lũng tạo nên dòng thác 11 tầng hùng vĩ, hợp cùng núi Dốc Ông, núi Dốc Bà, thác Đất Tư Khang, thác Cẩm, thác Công Trời, hang Bà Cún, hang Dơi, hang Ngà Voi... tạo thành một quần thể cảnh quan hữu tình giữa thiên nhiên hoang sơ.

Đẹp nhất trong số hang động phải kể đến hang Dơi với nhiều động nhỏ, có sức chứa đến hàng trăm người. Du khách đến đây sẽ được thỏa thích ngắm nhìn những nhũ đá long lanh với đủ hình thù và ngạc nhiên thích thú với hàng đàn dơi bay lượn quanh các phiến đá.

6. Dum Mountain

Situated in a concave valley tilting downward from north to south and surrounded by mountains, Dum Mountain - Sun Gate is a beautiful landscape located at 15-16 Hamlet in Trang Da Commune, about 4 km from Tuyen Quang City center. It has an elevation of 350 meters above sea level, and is designated as “Tam Dao of Tuyen Quang City” for its cool and mild climate with an average temperature of 22° - 24°C. Apart from a rich fauna and flora system, Dum Mountain - Sun Gate also has beautiful landscapes with streams, waterfalls, and caves on the limestone mountain. The streams stemming from Doc Ong and Dat Tu Khang mountains go downward through Cam Mountain (Forbidden mountain), undulating rocky mountain sides around the valley to create a magnificent 11-layer waterfall. The waterfall and Doc Ong, Doc Ba mountains, Dat Tu Khang waterfall, Cam waterfall, Sun Gate waterfall, Ba Cun cave, Bat cave, and Elephant tusk cave, etc., all together create a charming scenery amid wild nature.

Bat cave is the most beautiful one with many small grottos which can accommodate hundreds of people. Visitors can behold shimmering stalactites in countless shapes and watch clouds of bats flying around the rocks.

VI. VĂN HÓA TÂM LINH

1. Đền

1.1. Đền Hạ

Đền Hạ, phường Tân Quang, thành phố Tuyên Quang (còn có tên gọi khác là đền Hiệp Thuận, đền Tam Kỳ), được xây dựng vào năm 1738, thờ Đức thánh Mẫu Thượng Thiên. Kiến trúc đền độc đáo mái đao cong duyên dáng với những biểu tượng rồng phượng đắp nổi trên lợp mái ngói vẩy. Đền Hạ được Bộ Văn hóa Thông tin, nay là Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch, xếp hạng là di tích quốc gia năm 1992. Đây là trong những điểm du lịch văn hóa tâm linh lớn nhất Tuyên Quang.

1.2. Đền Thượng

Đền Thượng, xã Tráng Đà (thành phố Tuyên Quang) thờ Mẫu Thoải, được xây dựng cùng thời với đền Hạ (1738). Nhưng do tác động của thời gian, sau những lần trùng tu đền Thượng chỉ còn lại những phần kiến trúc cơ bản, những bức trạm trổ, đường nét hoa văn, hiện vật còn giữ lại thuộc thời Nguyễn. Hiện vật cổ nhất còn giữ được là sắc phong của vua Cảnh Hưng năm thứ 4 (1743). Đền có cấu trúc theo hình chữ Đinh, lưng tựa vào núi Dùm, quay mặt ra dòng Lô, là nơi phong cảnh sơn thủy hữu tình. Đền được Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch xếp hạng là di tích Quốc gia năm 2016.

1.3. Đền Mẫu Ý La

Đền Mẫu Ý La, phường Ý La (thành phố Tuyên Quang) được xây dựng năm 1743, để thờ Đức Thánh Mẫu Thượng Thiên theo kiến trúc tôn giáo tín ngưỡng thờ Mẫu. Sau nhiều lần trùng tu, đền hiện còn lưu giữ khá nhiều di vật, cổ vật quý hiếm có niên đại từ giữa thế kỷ XIX, đầu thế kỷ XX. Đền Mẫu Ý La là một di tích lịch sử văn hóa, kiến trúc nghệ thuật có giá trị và là nơi sinh hoạt tín ngưỡng của nhân dân. Hiện nay, đền Mẫu Ý La đã trở thành một trong những điểm du lịch của thành phố để du khách thập phương đến thăm viếng, lễ đền tỏ lòng thành kính. Đền được Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch xếp hạng là di tích quốc gia năm 2016

1.4. Đền Cảnh Sanh

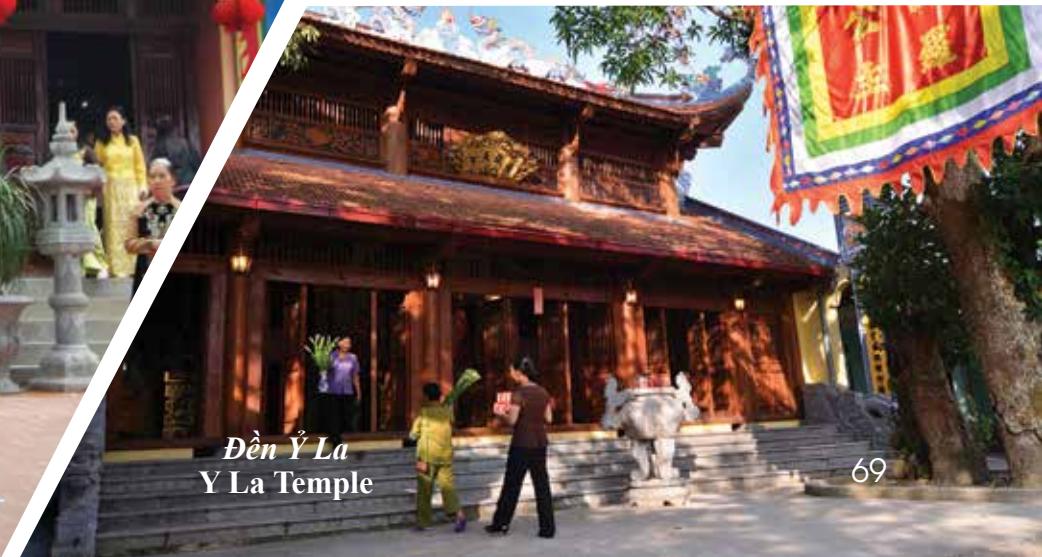
Đền Cảnh Sanh, thuộc tổ 27, phường Minh Xuân, thành phố Tuyên Quang được xây dựng vào khoảng nửa cuối thế kỷ XIX. Đền thờ Hưng Đạo Đại Vương Trần Quốc Tuấn, người anh hùng dân tộc đã có công lớn trong cuộc kháng chiến chống quân Nguyên Mông. Đền Cảnh Sanh còn thờ Thánh Mẫu Thượng Ngàn, Bà chúa cai quản núi rừng. Phong cảnh của đền kỳ thú và trang nghiêm, có cây sanh cổ thụ hàng trăm năm tuổi uy nghi, tuyệt mỹ. Hàng năm có rất đông du khách thập phương về đây chiêm bái, nhất là vào dịp lễ Thượng nguyên 11-12 tháng Giêng (âm lịch).

Đền Hạ - Ha Temple

Đền Thượng - Thuong Temple

**Đền Y La
Y La Temple**

VI. SPIRITUAL CULTURE

Temple

1.1. Ha Temple

Ha Temple at Tan Quang Ward, Tuyen Quang City (also known as Hiep Thuan Temple and Tam Ky Temple) was constructed in 1738, worshipping the Mother Goddess Thuong Thien. It has a unique architecture with graceful curved roof and dragon-phoenix embossments on the tiles. The Temple was recognized as a national relic by the Ministry of Culture and Information, now the Ministry of Culture, Sports and Tourism in 1992. It is one of the major cultural attractions in Tuyen Quang.

1.2. Thuong Temple

Thuong Temple in Trang Da Commune (Tuyen Quang City) which is dedicated to worshipping the Mother Goddess was built in association with Ha Temple (in 1738). Due to effects of time, after times of restoration, the Thuong Temple is only left with the basic architectural features, the carved images, lines and patterns, the artifacts retained from the Nguyen Dynasty. The most ancient retained artifact is the title conferred to King Canh Hung for the 4th year (1743). The temple is structured in the shape of character “Dinh” (□) with picturesque and poetic scenery, leaning its back against Dum Mountain, out looking Lo River. The Temple is ranked National Vestige in 2016 by the Ministry of Culture, Sports and Tourism.

1.3. Y La Mother Goddess Temple

Y La Mother Goddess Temple in Tuyen Quang City was built in 1743, worshipping the Mother Goddess Thuong Thien according to Mother Goddess religious architect. After numerous restorations, many precious relics and antiques dating from the mid-nineteenth century and early twentieth century are still preserved. Y La Mother Goddess Temple is a cultural and historical, architectural and artistic relic where the community practices their religion. Now it is one of the City's tourist attractions for visitors from everywhere. The Temple was recognized as a national relic by the Ministry of Culture and Information, now the Ministry of Culture, Sports and Tourism in 2016.

1.4. Canh Sanh Temple

Canh Sanh Temple at residential cluster 27, Minh Xuan Ward, Tuyen Quang City was built in the second half of the nineteenth century, dedicated to Hung Dao King - Tran Quoc Tuan - a national hero who made a great contribution to the victory against the Mongol invaders. Canh Sanh Temple is also dedicated to the Princess of the Forest (Ba Chua Thuong Ngan). The Temple has delightful and majestic scenery with Sanh trees. Many visitors come here for spiritual ritual every year, especially on the occasion of Thuong Nguyen festival on 11-12 of the first lunar month.

1.5. Đền Cấm

Đền Cấm là nơi thờ Mẫu Thượng Ngàn, hay còn gọi là Bà chúa Sơn Lâm trong tín ngưỡng thờ đạo Mẫu Việt Nam đền thuộc xóm 16, xã Trảng Đà (thành phố Tuyên Quang), nằm trên nền đất cao, không gian thoáng đãng, phía sau tựa lưng vào núi Cấm. Núi Cấm là một trong dải núi ngàn trùng điệp chạy dài qua Tân Long, Ba Xứ (xã Tân Tiên, huyện Yên Sơn), trên cao có “cổng trời” là một thắng cảnh được nhiều du khách biết đến. Từ lưng núi, một con suối nước trong veo, len lỏi qua những triền đá dốc, đêm ngày không ngơi đổ xuống sau đền làm cho cảnh sắc càng thêm kỳ thú. Từ một ngôi miếu nhỏ, qua nhiều lần trùng tu, nâng cấp nay đền Cấm có kiến trúc khang trang theo lối nội công ngoại quốc với đền thờ chính đặt ở vị trí trung tâm, hai bên phải, trái là cung châu bà và cung sơn trang.

Hàng năm, đền có các ngày lễ: Ngày mùng 10 tháng Giêng là lễ Thượng Nguyên, giải hạn; ngày mùng 2 tháng Năm, ngày Bà Chúa bản đến mở tiệc; ngày mùng 10 tháng Tư lễ vào hè (cầu mát); ngày 16 tháng Hai và 16 tháng Bảy lễ rước mẫu hoàn cung.

1.5. Cam Temple

Cam Temple (Cam Temple) is a spiritual place dedicated to the Princess of the Forest (Ba Chua Thuong Ngan), located at Hamlet 16, Trang Da Commune, Tuyen Quang City. Built on a high and large land, the Temple leans on the Forbidden Mountain, which is a majestic mountains range moving through Tan Long and Ba Xu villages in Tan Tien Commune, Yen Son District, being well-known for the Sun Gate. Along the mountain side, a crystal clear water stream undulating through steep slopes down to the back of the Temple, creating amazing scenery. From a

small feretory, now the Cam Temple has become a large building with typical Temple architecture, where the main building is located at the center, Chau Ba palace and Son Trang palace are located at the right and the left respectively.

Annual festive occasions at the Temple include Thuong Nguyen festival on the tenth of the first lunar month, the Feast of the Temple's Princess on the second of the fifth lunar month, Summer festival on the tenth of the fourth lunar month, and the festival for escorting the Princess back to the palace on the 16th of the first lunar month and the 16th of the seventh lunar month.

1.6. Đền Mỏ Than

Đền Mỏ Than (Sơn Thám Linh Từ) thuộc tổ 35, phường Minh Xuân (thành phố Tuyên Quang). Đền thờ Mẫu Thượng Ngàn và Hung Đạo Đại Vương Trần Quốc Tuấn. Đền được dựng trên lưng chừng núi. Khi chưa dựng đền, đây là mỏ than thực dân Pháp bắt dân ta khai thác nhưng do sự cố đã làm sập hầm. Hàng chục người đã bị chôn vùi dưới mỏ này. Nhân dân quan niệm rằng việc khai thác đó đã động tới lãnh địa của chúa rừng xanh nên đã lập ngôi đền này tại đây. Ngày lễ của đền gồm: Lễ Đón xuân (từ mừng Một đến mừng Ba tháng Giêng); Lễ Khai bút (mùng 6 tháng Giêng) Lễ Thượng Nguyên (11-12 tháng Giêng), Lễ Tết Niên (mùng 9 tháng Chạp), ngoài ra còn một số ngày lễ khác. Mỏ Than cũng là một trong những ngôi đền thu hút đông đảo du khách thập phương.

1.6. Mo Than Temple

Mo Than Temple (Sơn Thám Linh Từ) is located at residential cluster 35, Minh Xuan Ward, Tuyen Quang City. The Temple is dedicated to the Princess of the Forest and Hung Dao King - Tran Quoc Tuan. It was built at the mountain side, in which a coal mine had been located during the French Colony. The mine had been collapsed, burying dozens of workers. Believing that the coal mining had disturbed the Princess of the Forest, the community built the Temple on this land. The Temple's festivals include Spring festival from 1st to 3rd of the First lunar month, New Year writing on the 6th of the First lunar month, Thuong Nguyen festival on the 11th and 12th of the First lunar month, Year End festival on the 9th of the 12th lunar month, among others. Mo Than Temple attracts a lot of visitors everywhere.

1.7. Đền Kiếp Bạc

Đền Kiếp Bạc, thuộc tổ 3 phường Tân Quang (thành phố Tuyên Quang), nằm bên bờ sông Lô ở thế địa linh, đầu tựa sơn, chân đạp thủy, phong cảnh hữu tình, tạo cho đền vẻ thanh tao. Đền được khởi dựng đầu thế kỷ XIX, lúc bấy giờ mới chỉ là ngôi miếu thờ phụng Hưng Đạo Vương Trần Quốc Tuấn, người anh hùng dân tộc chống giặc ngoại xâm Nguyên Mông. Hiện đền còn lưu giữ một số di vật có giá trị như 2 quả chuông đồng, 13 pho tượng thờ, 4 đạo sắc phong của các triều vua, 2 bức hoành phi, 2 đôi chân đèn, đôi câu đối và bộ bát bửu. Năm 2007, đền Kiếp Bạc được tiến hành trùng tu, tôn tạo, trở thành công trình văn hóa tiêu biểu, là nơi thu hút khách thập phương đến tham quan, chiêm bái.

1.7. Kiep Bac Temple

Kiep Bac Temple is located at residential cluster 3 in Tan Quang Ward, Tuyen Quang City. Built on a hill overlooking Lo river, the Temple has a delight and spectacular scenery. It was constructed during early nineteenth century, which was originally dedicated to Hung Dao King - Tran Quoc Tuan - a national hero having great contribution to defeat the Mongol invaders. Some valuable relics such as two bronze bells, 13 statues, four royal recognitions of different dynasties, two horizontal lacquered boards, two pairs of lamp base, a pair of parallel sentences, and eight precious weapons are still preserved at the Temple. It was renovated in 2007 to become a typical cultural building, attracting visitors and worshippers nationwide.

1.8. Đền Bách Thần

Tục truyền, đền Bách Thần, thị trấn Vĩnh Lộc, huyện Chiêm Hóa còn được gọi là Phúc Thần, tức là vị thần ban phúc cho nhân dân. Nhờ đó, đền có vai trò rất lớn trong đời sống văn hóa tinh thần của người dân Chiêm Hóa. Người Chiêm Hóa coi núi Bách Thần rất linh thiêng nên lập đền thờ, thờ cả trăm vị thần, như các thần tự nhiên, thờ anh hùng dân tộc, người có công với địa phương. Hằng năm chính lễ của đền cùng ngày với lễ hội Long Tông mừng 8 tháng Giêng (âm lịch).

1.8. Bach Than Temple

Legend has it that Bach Than Temple in Vinh Loc Township, Chiem Hoa District is also known as the Bless Deity, i.e. the god blessing the people. Thus, the Temple has a special position in Chiem Hoa people's spiritual life. Believing that Bach Than mountain had supernatural power, Chiem Hoa people built the Temple devoted to hundreds of deities, such as nature gods, national and local heroes. The main annual festival of the Temple is on the eighth of the first lunar month, on the same occasion of Long Tong festival.

2. Chùa

2.1. Chùa An Vinh

Chùa An Vinh tọa lạc trên quả đồi thuộc tổ 7 phường Hưng Thành (thành phố Tuyên Quang), trong khuôn viên 1.000m². Chùa có tên chữ là “An Vinh Thiền tự”, xây dựng khoảng đầu thế kỷ XVIII. Tam quan chùa với ba cổng và 4 trụ biểu, có ki lân ngự trên, trạm khắc tùng, trúc, cúc, mai... Hiện nay chùa còn lưu giữ 13 pho tượng cổ, hai chuông đồng và một khánh. Đặc biệt, chùa có hai văn bia đá được khắc vào năm Vĩnh Thịnh (1720) đời vua Lê Dụ Tông và tấm bia đá khắc năm 1720. Chùa có nhà tháp thờ: Đức Tiên Sư, Thích Tâm Quang, Thích Thanh Tung.

Hiện chùa An Vinh đang được xây dựng lại với quy mô và diện mạo mới vừa là nơi hành lễ, vừa là nơi tham quan du lịch của nhân dân và du khách thập phương.

2. Pagoda

2.1. An Vinh Pagoda

An Vinh Pagoda is located on a hill at residential cluster 7, Hung Thanh Ward, Tuyen Quang City with a total area of 1,000 square meters. Its full name is “An Vinh Zen”, it was built at the beginning of the eighteenth century. The three-portal entry gate (tam quan) has three entrances and four pillars with a unicorn on the top and embossed ornaments of Fir, Bamboo, Daisy and Vietnamese mickey-mouse flowers. 13 ancient statues, two bronze bells and a cloud - shaped gong are still preserved at the Pagoda. In particular, there are two stone steles engraved in Vinh Thinh year (1720) during the reign of King Le Du Tong and a stone tablet carved in 1720. It also has a worshiping tower dedicated to Duc Tien Su, Thich Tam Quang and Thich Thanh Tung.

An Vinh Pagoda is currently being upgraded with new size and appearance to become both a ritual and a sight-seeing space for the people and nationwide visitors.

Chùa An Vinh
An Vinh Pagoda

2.2. Chùa Hương Nghiêm

Theo sử sách, chùa Hương Nghiêm (còn gọi là chùa Hang), thuộc thôn Phúc Lộc, xã An Khang (thành phố Tuyên Quang). Đây là ngôi chùa cổ được xây dựng từ thế kỷ thứ XVI, thời nhà Mạc (Mạc Đăng Doanh), nhằm đáp ứng nhu cầu tín ngưỡng và gửi gắm niềm tin tinh thần của nhân dân vào đức Phật. Chùa nằm trong núi Hương Nghiêm, trong quần thể di tích với Thành nhà Bàu, bên Bình Ca. Đây là nơi có phong cảnh thiên nhiên sơn thủy hữu tình, mảnh đất cổ bề dày văn hóa với địa danh Trường Thi - nơi tổ chức thi cử của các triều đại phong kiến.

Chùa Hương Nghiêm được đặt trong hang đá sâu 50 mét, chỗ rộng nhất trong chùa khoảng 30 mét. Hang đá nằm sâu trong lòng núi, đặc biệt có nhũ đá hình cây cổ thụ trên vách đá, tạo cho chùa Hang một vẻ kỳ bí, linh thiêng. Càng vào sâu, nền chùa càng xuống thấp, ở giữa có một phiến đá giống như con thuyền buồm đang lướt sóng.

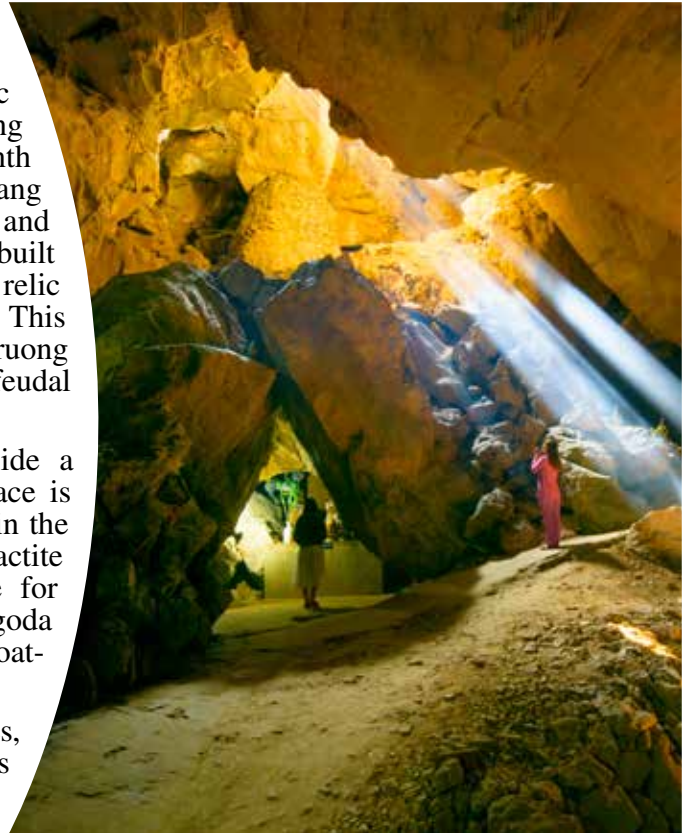
Với những giá trị về mặt văn hóa và lịch sử, chùa Hương Nghiêm đã được công nhận là di tích cấp tỉnh và đang được tu bổ, bảo tồn.

2.2. Huong Nghiem Pagoda

Historically, Huong Nghiem Pagoda (also called Hang Pagoda), is situated at Phuc Loc Hamlet, An Khang Commune, Tuyen Quang City. This is an ancient Temple built in the sixteenth century during the reign of Mac King (Mac Dang Doanh) to meet the people's religious needs and spiritual beliefs of the Buddha. The pagoda is built on Huong Nghiem Mountain, together with the relic system of the Bau Citadel and Binh Ca wharf. This picturesque and cultural land is famous for Truong Thi, where contests were organized during feudal dynasties.

Huong Nghiem Pagoda was built inside a 50-meter deep cave, of which the largest space is 30-meters in width. The cave is located deep in the mountain, where an ancient-tree shaped stalactite creates a mysterious and sacred appearance for the pagoda. As we go deeper inside, the pagoda foundation becomes lower, where a sailboat-shaped rock is situated at the center.

Given its cultural and historical values, Huong Nghiem Pagoda has been recognized as a provincial relic, which are being upgraded and preserved.

2.3. Chùa Bảo Ninh Sùng Phúc

Chùa Bảo Ninh Sùng Phúc tại Làng Tạc, thôn Vĩnh Khoái, xã Yên Nguyên, huyện Chiêm Hóa được xây dựng từ năm 1107, thuộc triều đại nhà Lý. Cùng với chùa, bia đá cũng được dựng lên bằng đá xanh nguyên khối. Bia có chiều cao 1,45m, rộng 0,8m và dày 0,18m. Bia được đặt trên lưng một con rùa đá. Người soạn bia là Lý Thừa Ân, văn bia được soạn theo lệnh của Hà Hưng Tông là nhân vật được nhắc đến trong bia gồm 25 dòng với 1.130 chữ. Bên cạnh phần đạo lý Phật giáo, nội dung bia nói về gia thế của dòng họ Hà đã có công trong cuộc kháng chiến chống quân Tống xâm lược. Bia chùa Bảo Ninh Sùng Phúc là tài liệu thành văn cổ nhất phát hiện

được trên đất Tuyên Quang và là một trong số rất ít các di vật thời Lý (thế kỷ XI) còn được nguyên vẹn cho tới ngày nay. Ngoài giá trị lịch sử, tấm bia chùa Bảo Ninh Sùng Phúc còn mang giá trị tiêu biểu, điển hình cho mỹ thuật điêu khắc thời Lý (nghệ thuật Phật giáo). Ngày 30/12/2013, bia chùa Bảo Ninh Sùng Phúc đã được Thủ tướng Chính phủ công nhận là bảo vật quốc gia.

Đầu năm 2010, ngôi chùa được đầu tư phục dựng lại ngay trên khuôn viên nền móng của ngôi chùa cũ. Ngôi chùa mới được xây dựng với diện tích 130m², mái chùa được thiết kế với 1 tầng mái uốn cong có 8 mái và 3 gian thờ phật. Chùa thờ Phật Di Đà, Phật Di Lặc, Tam thế Phật, Tòa cửu long, Đức thánh Trần triều, Chuẩn linh vương, Tam tòa Thánh Mẫu, vua Lý Nhân Tông, dòng họ Hà và thờ bia đá cổ.

2.3. Bao Ninh Sung Phuc Pagoda

Bao Ninh Sung Phuc Pagoda is located in Tac Village, Vinh Khoai Hamlet, Yen Nguyen Commune, Chiem Hoa District. It was constructed in 1107, under Ly Dynasty. Along with the pagoda, the stele was made from bluestone monolith. The stela is 1.45 meter height, 0.8 meter width, and 0.18 meter depth, situated on the back of a stone turtle. The stele's content was composed by Ly Thua An as ordered by Ha Hung Tong, who was referred in 25 lines and 1,130 letters in the stela. Apart from the Buddhist doctrine, the stele content also discussed the Ha family with their contributions in the revolution against the Sung invaders. The stela is the most ancient written document found in Tuyen Quang Province and one of the few vestiges of Ly

dynasty (during eleventh century) which remain intact until today. In addition to historical values, the stele also illustrates typical values of Ly Dynasty's sculpture art (Buddhist art). It was recognized as a national treasure by the Prime Minister on 30 December 2013.

In early 2010, the pagoda was refurbished on the foundation of the old one. The new pagoda was built with a total area of 130 square meters. It has a one-level roof with eight eaves and three Buddhist worshiping compartments. The pagoda is devoted to Amitabha Buddha, the Buddha Maitreya, the past - present - future buddhas, the Nine Dragons, the Tran Holy, Chuan Linh Vuong, Mother Goddess, King Ly Nhan Tong, the Ha family and the ancient stela.

2.4. Chùa Phúc Lâm

Chùa Phúc Lâm (còn gọi là Phúc Lâm Tự, có nghĩa là ban phúc, phúc lành cho núi rừng) nằm ở thôn Nà Tông, xã Thượng Lâm, huyện Lâm Bình. Là một ngôi chùa có lịch sử lâu đời, đã trở nên quen thuộc và gần gũi với mọi thế hệ người dân trong và ngoài huyện. Mặc dù là một ngôi chùa nhỏ, nhưng Phúc Lâm ẩn chứa các dấu tích của một nền văn hóa xưa đầy tự hào và những hoạt động tín ngưỡng của cư dân vùng cao.

Chùa Phúc Lâm tọa lạc trên một khu đất cao, rộng, thoáng đàng và bằng phẳng dưới chân núi, chùa dựng theo hướng Tây-Nam, mặt tiền nhìn ra cánh đồng bản Nà Tông, xa hơn nữa là các dãy núi trùng điệp, mây trắng bao phủ quanh năm gần liền với huyền thoại 99 ngọn núi cùng “đàn Phụng Hoàng đi tìm

đất làm kinh đô”. Bên cạnh là núi Cô Tiên với dáng vẻ kì bí, huyền ảo.

Chùa Phúc Lâm ngoài thờ Phật còn thờ các vị thần bản địa, gần bó trực tiếp với cuộc sống thường nhật của người dân nơi đây, đây cũng là một nét sinh hoạt tín ngưỡng độc đáo và đặc trưng của một ngôi chùa vùng cao.

Từ những nghiên cứu của các chuyên gia thì chùa mang phong cách kiến trúc và nghệ thuật điêu khắc từ thời Trần thế kỷ XIII-XIV, điều này chứng tỏ lịch sử khai phá lâu đời và sinh hoạt tín ngưỡng phong phú của đồng bào các dân tộc nơi đây. Chùa Phúc Lâm, điểm đến tâm linh của huyện vùng cao Lâm Bình.

2.4. Phuc Lam Pagoda

Phuc Lam Pagoda (also called Phuc Lam Tu, meaning blesses for the mountain) is located in Na Tong Hamlet, Thuong Lam Commune, Lam Binh District. It is a long-standing pagoda which has become familiar and close to every generation inside and outside the district. Being a small pagoda, but it has the traces of an ancient culture and religious activities of the highland people.

The pagoda is situated in a high, large and flat land under the hill foot. It was built at the Southeast orientation, overlooking Na Tong field and mighty mountain range covered by white clouds throughout the year, associated with the legend of 99 mountains and “the phoenix looking for the capital land”. The mysterious Fairy Mountain is located nearby the pagoda.

In addition to worshipping Buddha, Phuc Lam Pagoda is also dedicated to indigenous gods which are closely connected with the people’s daily life. This is a unique spiritual feature of a highland pagoda. According to researchers, the pagoda’s architecture and sculpture style

was dated back from Tran Dynasty in the XIII-XIV century, illustrating long-standing history and diverse spiritual life of the indigenous people. The pagoda is an attractive destination for spiritual practices in Lam Binh District.

VII. LỄ HỘI TRUYỀN THỐNG

1. Lễ hội Thành Tuyên

Lễ hội Thành Tuyên bắt nguồn từ năm 2004, khi ấy nhiều gia đình trang trí, cắt dán mô hình các con thú rồi kéo đi dọc các tuyến phố có múa lân, ca hát. Hình thức mới mẻ này không những làm trẻ em thích thú mà còn lôi cuốn rất nhiều người lớn cùng góp vui. Người người, nhà nhà đua nhau làm mô hình con cá, thỏ, rồng... trông rất ngộ nghĩnh. Đến nay, khi đã thành thông lệ thì các mô hình ngày càng đẹp và sinh động hơn, chẳng hạn làm cho con chim biết vỗ cánh, rồng biết nhả ngọc, phun khói... Lễ hội đã được sách Kỷ lục Guinness Việt Nam xác nhận kỷ lục là “Đêm hội có nhiều mô hình đèn Trung thu độc đáo và lớn nhất Việt Nam”, “Mâm cỗ Trung thu lớn nhất Việt Nam”, “Cặp đèn lồng lớn nhất Việt Nam”. Có thể khẳng định đây là lễ hội không giống với bất cứ nơi nào tại Việt Nam

và đang tạo thành một lễ hội riêng, vô cùng đặc sắc tại thành phố Tuyên Quang.

Những ai đến thành phố Tuyên Quang vào những ngày tháng Tám (Âm lịch) khó có thể quên cái không khí vui tươi, hào hứng của người dân xứ Tuyên trong dịp diễn ra lễ hội đường phố. Nét văn hóa đặc sắc của lễ hội không chỉ là mô hình trình diễn mà cách thức thể hiện, tinh thần lễ hội thấm sâu trong mỗi người dân, từ già đến trẻ.

Vào đêm chính hội (15/8 âm lịch), cả thành phố Tuyên Quang đầy ắp tiếng cười, đầy ắp ánh sáng lung linh của các loại đèn trang trí. Dòng người nối dài diễu hành cùng các mô hình rực rỡ ánh đèn. Những người rước mô hình hóa trang thành những nhân vật ngộ nghĩnh: Chú Tễu, thằng Bờm, chú Cuội, chị Hằng Nga... thành phố trở nên lung linh, huyền ảo và thật tưng bừng không chỉ với người dân của thành phố mà du khách thập phương cũng được vui chơi, được đắm mình với không khí Lễ hội.

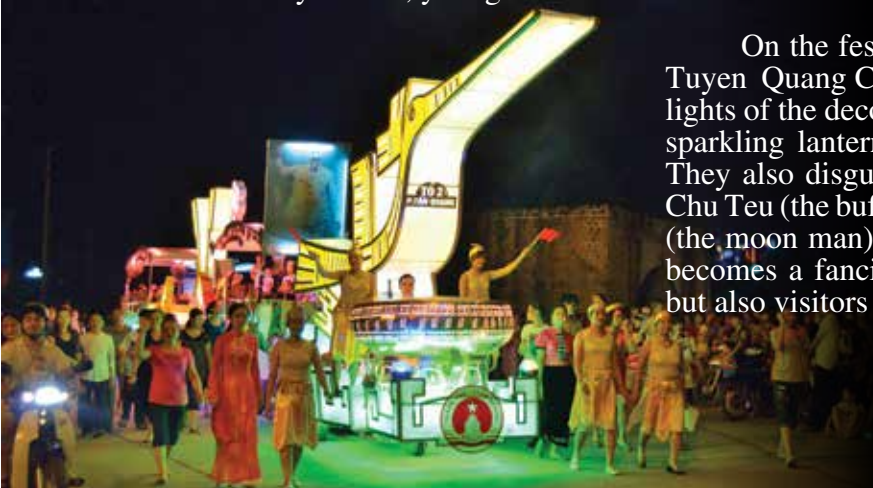

VII. TRADITIONAL FESTIVALS

1. Tuyen Citadel Festival

Tuyen Citadel festival was dated from 2004, when many families created and decorated animal-shaped lanterns and brought them along the streets together with lion dance and singing. This not only delighted the children but also attracted a lot of adults. Then, all families started to make funny lanterns in numerous shapes such as a fish, a rabbit, a dragon, etc. This event has now become a common practice in the community, and the lanterns are becoming more and more vivid and diverse in such shapes as a flying bird, a dragon blowing smokes and jades, etc. - Confirmed as the record of "The night festival has the most unique and largest mid-autumn lantern models in Vietnam", "The biggest mid-autumn platform in Vietnam", "The biggest lantern couples in Vietnam". This is the only festival in the country and an extremely distinctive festival in Tuyen Quang City.

Visiting Tuyen Quang during the eighth lunar month, visitors will hardly forget the joyful and exciting atmosphere of Tuyen Quang people during the street festival. The distinctive cultural features of the festival are not only reflected in the diverse lantern shapes but also in the festive spirit within every citizen, young and old.

On the festive night (15th of the eighth lunar month), Tuyen Quang City was filled with laughter and shimmering lights of the decorative lanterns. People light up colorful and sparkling lanterns and cheerfully parade along the streets. They also disguise themselves as funny characters such as Chu Teu (the buffoon), Thang Bom (Bom the fool), Chu Cuoi (the moon man), Hang Nga (the moon fairy), etc. The City becomes a fanciful place, attracting not only local citizens but also visitors from everywhere.

2. Lễ hội rước Mẫu

Lễ hội rước Mẫu là lễ hội lớn nhất trong năm của người dân thành phố Tuyên Quang được diễn ra từ ngày 10 đến ngày 16 tháng 2 (âm lịch) hàng năm. Từ sáng sớm ngày 11-2, nhân dân và khách thập phương tập trung tại đền Ý La để rước bà Phương Dung công chúa (người chị) từ đền Ý La về đền Hạ. Tiếp đến ngày 12-2, người dân lại làm lễ rước bà Ngọc Lân công chúa (người em) từ đền Thượng về đền Hạ, hai bà sẽ gặp nhau tại Đền Hạ để cùng hợp tề. Tương truyền ngày trước có hai nàng công chúa là Phương Dung và Ngọc Lân theo xa giá để xem xét địa phương, thuyền đỗ ở bờ sông, đến đêm trời nổi gió, hai nàng vụt bay lên trời, nhân dân trong vùng cho là linh dị nên lập đền thờ (đền Hạ) để thờ Phương Dung công chúa, còn Ngọc Lân công chúa được đưa về phía Bắc của dòng Lô. Thuyền đi gặp vách núi Dùm dựng đứng nên lập đền thờ tại đây gọi là Đền Thượng. Khi bị giặc xâm lược, Phương Dung công chúa thờ tại đền Hạ được nhân dân chuyển lên tổng Trung Môn, huyện Hàm Yên (nay là phường Ý La) để thờ, rồi lập ra đền Ý La.

Bên cạnh phần lễ là phần hội được diễn ra với rất nhiều các trò chơi như: Đánh tổ tôm, tam cúc, cờ tướng, ô ăn quan, chơi gà, kéo co, hát văn... Đặc biệt là tục “chui qua kiệu Mẫu” vẫn được lưu truyền, gìn giữ với niềm tin thánh Mẫu ban cho sức khỏe, ấm no, hạnh phúc. Trai gái yêu nhau sẽ nên duyên vợ chồng. Thế nên không chỉ có con trẻ, mà các cụ già 70, 80 tuổi vẫn ngồi xếp hàng chờ chui qua kiệu Mẫu với tràn trề niềm hứng khởi.

Ngày 16-2 (âm lịch) kết thúc Lễ hội, nhân dân lại làm lễ hoàn cung đưa Mẫu trở về đền thờ riêng của mình để phù trợ, giữ yên cho muôn dân được an lành, làm ăn tấn tới.

Ngày nay, đền Hạ, đền Thượng và đền Ý La không chỉ thờ hai nàng công chúa con vua Hùng mà còn thờ Tam tòa Thánh mẫu trong Đạo mẫu Việt Nam là Mẫu Thượng Thiên, Mẫu Thượng Ngàn và Mẫu Thoải. Lễ hội đền Hạ, đền Thượng, đền Ý La được Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch công nhận là di sản Văn hóa phi vật thể cấp Quốc gia năm 2017.

2. Mother Goddess Procession of Ha Temple

Mother Goddess Procession Festival is the biggest festival of the year for people in Tuyen Quang Province. It is held from 10 to 16 February (lunar calendar) of every year. From early morning of 11 February, local people and pilgrims gather at Y La Temple to formally pick up Princess Phuong Dung (the elder sister) from Y La Temple to Ha Temple. Next, on 12 February, local people also hold a Procession to formally pick up Princess Ngoc Lan (the younger sister) from Thuong Temple to Ha Temple. Here, the two ladies will meet at Ha Temple to jointly perform the ritual. Legend has it that once upon a time, there

were two princesses named Phuong Dung and Ngoc Lan who accompanied the King's inspection mission to examine the local conditions. Their royal ship was docked at the river bank. At night, the wind was starting to blow; the two princesses swiftly flew up in the air. The local people deemed it as strangely sacred, so they built a temple, which is Ha Temple to worship Princess Phuong Dung while Princess Ngoc Lan was escorted to the North of Lo River. On the way, the boat encountered the Dum Mountain cliff, so the temple built here is called Thuong (upper) Temple. When invaded by the enemies, Princess Phuong Dung worshipped at Ha Temple was moved to the people moving up the Trung Mon "Tong" (an ancient administrative unit between a district and a commune, Ham Yen district (now Y La Ward) for worshipping, and then Y La Temple was created.

Coupled with the ritual part is the festival part which takes place with a wide variety of games such as: card playing (the card game using a deck of 120 cards and played by five persons), three chrysanthemum, Chinese chess, Mandarin Square Capturing, cock fighting, Tug of war, and "Van" singing (northern traditional folk art combining singing and dancing... especially the practice of "creeping through the Mother Goddess's sedan, which has been handed down, preserved reflecting the belief that the Mother Goddess will bestow health, prosperity and happiness. A man and a woman who love each other will become husband and wife. Hence, not only the young people but also the elderly of 70, 80 years old overwhelmed with excitement still sit in a queue for creeping through the sedan.

On 16 February (lunar calendar), the end day of the Festival, people perform the temple-returning ritual to bring the Mother Goddess back to her own temple to support, keep peace and safety for all her people so that they can be reassured to do good business and make a fortune.

Today, Ha Temple, Thuong Temple and Y La Temple are not only destined for worshipping the King Hung's two princesses but also worshipping the three Mother Goddesses of Three Realms (Tam toa Thanh mau) in the practice of worshipping mother goddesses in Viet Nam who are Mau Thuong Thien (the Goddess in charge of the Heaven), Mau Thuong Ngan (the one in charge of Mountains and Forests) and Mau Thoai (the one taking care of Water). The Ha Temple Festival, the Thuong Temple Festival, and the Y La Temple Festival are recognized by the Ministry of Culture, Sports and Tourism as the national intangible cultural heritage in 2017.

3. Lễ hội Lồng Tông (dân tộc Tày)

Lễ hội Lồng Tông (hay còn gọi là Lễ hội xuống đồng) là lễ hội lớn nhất của người Tày diễn ra từ ngày mùng 4 đến ngày 15 tháng Giêng hằng năm tại các huyện trên địa bàn tỉnh. Đây là lễ hội có lịch sử lâu đời, phản ánh ước mong mưa thuận gió hòa, mùa màng tốt tươi, mong ước quan trọng nhất trong đời sống của cư dân nông nghiệp trồng lúa nước.

Lễ hội được tổ chức theo trình tự: Lễ rước, lễ đặt mâm tổng, lễ dâng hương, lễ tế thần, lễ cầu mưa, lễ dâng rượu, lễ hóa dâng văn tế để thể hiện sự biết ơn đối với thánh thần xin cho dân làng được may mắn, sức khỏe, mùa màng bội thu. Phần cuối có lễ Hạ điền, cày những đường cày đầu tiên của năm mới. Phần hội diễn ra với không khí náo nhiệt, vui tươi gồm nhiều trò chơi dân gian đặc sắc: Tung còn, múa lân, hát Then, Sli lượn, biểu diễn nghệ thuật. Lễ hội Lồng Tông đã được công nhận là di sản văn hóa phi vật thể quốc gia, góp phần vào sự phát triển du lịch và nâng cao đời sống tinh thần cho đồng bào các dân tộc của tỉnh.

3. Long Tong Festival of the Tay People

Long Tong Festival (or crop praying festival) is the most important festival of the Tay, which The festival is organized from from the 4th to the 15th of the first lunar month in different districts of Tuyen Quang Province. The long-standing festival aims to pray for favorable weather and abundant crops, which are the most important desire of the farmers.

The festival starts with welcoming ritual, followed by food offerings, incense offerings, god worshipping, rain praying, alcohol offering, and oration offering rituals, expressing the people's gratitude to the gods for giving them lucks, good health and bumper crops. The festival ends with the first furrow ritual of the New Year. After the rituals, local people cheerfully take part in diverse folk games such as Con throwing (throwing a sacred ball through the ring), lion dance, Then singing, Sli singing and art performances. Long Tong Festival has been recognized as national intangible cultural heritage, contributing to tourism development and spiritual life improvement of the people.

Lễ hội Lồng Tồng
Long Tong Festival

4. Lễ hội Cầu mùa (đình Tân Trào)

Ngày mùng 2 và 4 tháng Giêng hàng năm tại xã Tân Trào, huyện Sơn Dương tổ chức Lễ hội Cầu may và Cầu mùa tại đình Hồng Thái và đình Tân Trào (Khu di tích lịch sử Quốc gia đặc biệt Tân Trào). Lễ hội Cầu may (tổ chức ngày mùng 2 tháng Giêng âm lịch) và Cầu mùa (tổ chức ngày mùng 4 tháng Giêng âm lịch) là lễ hội truyền thống của đồng bào dân tộc Tày, gắn với di tích lịch sử văn hóa đình Hồng Thái và đình Tân Trào, mang ý nghĩa tâm linh và giáo dục truyền thống cách mạng cho nhân dân. Lễ hội Cầu may và Cầu mùa gồm 2 phần: Phần lễ được tổ chức cúng tế trong đình với ước muốn của người dân cầu cho mưa thuận gió hòa, mùa màng tốt tươi, mọi nhà ấm no, hạnh phúc và tỏ lòng thành kính với các vị thần Thành hoàng làng có công khai canh lập địa, giúp cho nhân dân sinh cơ lập nghiệp bình yên, hạnh phúc. Phần hội có nhiều trò chơi dân gian truyền thống như: Cày bừa, khai địa, kéo co, tung còn, bắt chạch trong chum, đi cầu vòng và thi văn nghệ. Lễ hội Cầu may và Cầu mùa được tổ chức trong ngày đầu xuân năm mới đã thu hút đông đảo du khách thập phương đến tham gia lễ hội và tham quan Khu di tích lịch sử Quốc gia đặc biệt Tân Trào.

4. Crop praying festival (Tan Trao Village Hall)

The luck praying and crop praying festivals are held on the second and the fourth of the first lunar month at Tan Trao and Hong Thai village Halls (Tan Trao national special historical relic) in Tan Trao Commune, Son Duong District. The luck praying festival (on the second of the first lunar month) and the crop praying festival (on the fourth of the first lunar month) are two traditional festivals of the Tay which are associated with Hong Thai and Tan Trao village halls and have spiritual and traditional values to the people. These festivals consist of two parts: the ritual part include rituals conducted in the village halls to pray for harmonious weather, abundant crops, prosperous and happy life and express people's gratitude to the village's genies who bring them peace and happiness; the festive part features different traditional games such as ploughing, tug-of-war, con throwing, catching loaches in the jar, and singing contest. The festivals held during the first days of the New Year attract visitors from everywhere to the national special historical heritage Tan Trao.

5. Lễ hội Động Tiên - Hàm Yên

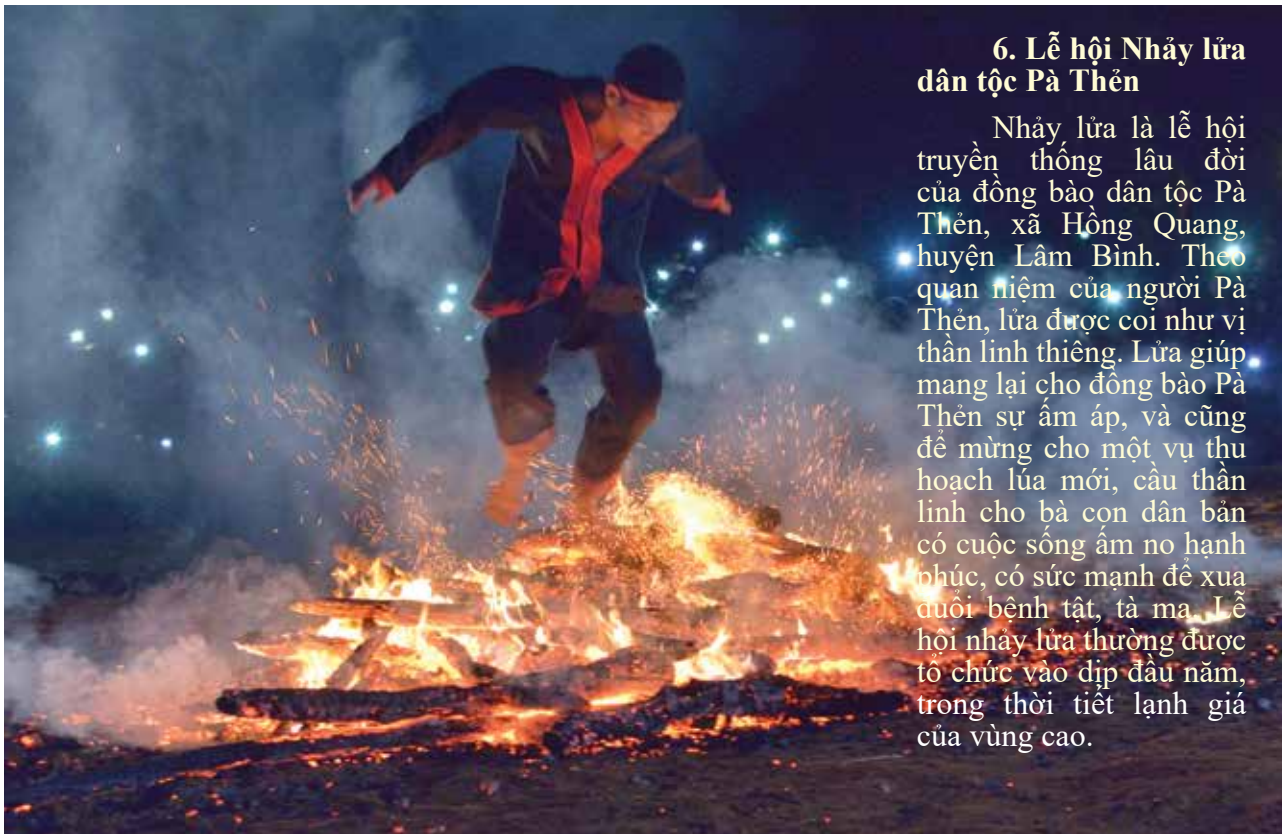
Lễ hội Động Tiên là lễ hội truyền thống của đồng bào các dân tộc huyện Hàm Yên được tổ chức vào mùng 9 tháng Giêng (âm lịch) hằng năm, với mong ước cầu một năm mới mưa thuận, gió hòa, mùa màng bội thu, nhà nhà ấm no hạnh phúc và quảng bá những sản phẩm nông sản truyền thống của địa phương. Tại lễ hội du khách được thưởng thức những nét văn hóa đặc sắc của các dân tộc huyện Hàm Yên qua các phong tục tế lễ truyền thống; những làn điệu dân ca, dân vũ, các hoạt động văn hóa thể thao. Lễ hội Động Tiên ngày càng trở nên sôi động với nhiều hoạt động như lễ khai hội, phát lộc đầu xuân cho du khách, hội tung còn, thi leo núi tiếp sức và tìm hiểu về Động Tiên. Ngoài ra, lễ hội còn có các trò chơi dân gian và các môn thể thao dân tộc như: Đá gà, đánh cờ tướng, thi đấu bóng chuyền và thi trâu khỏe, chọi dê.

5. Fairy Cave - Ham Yen Festival

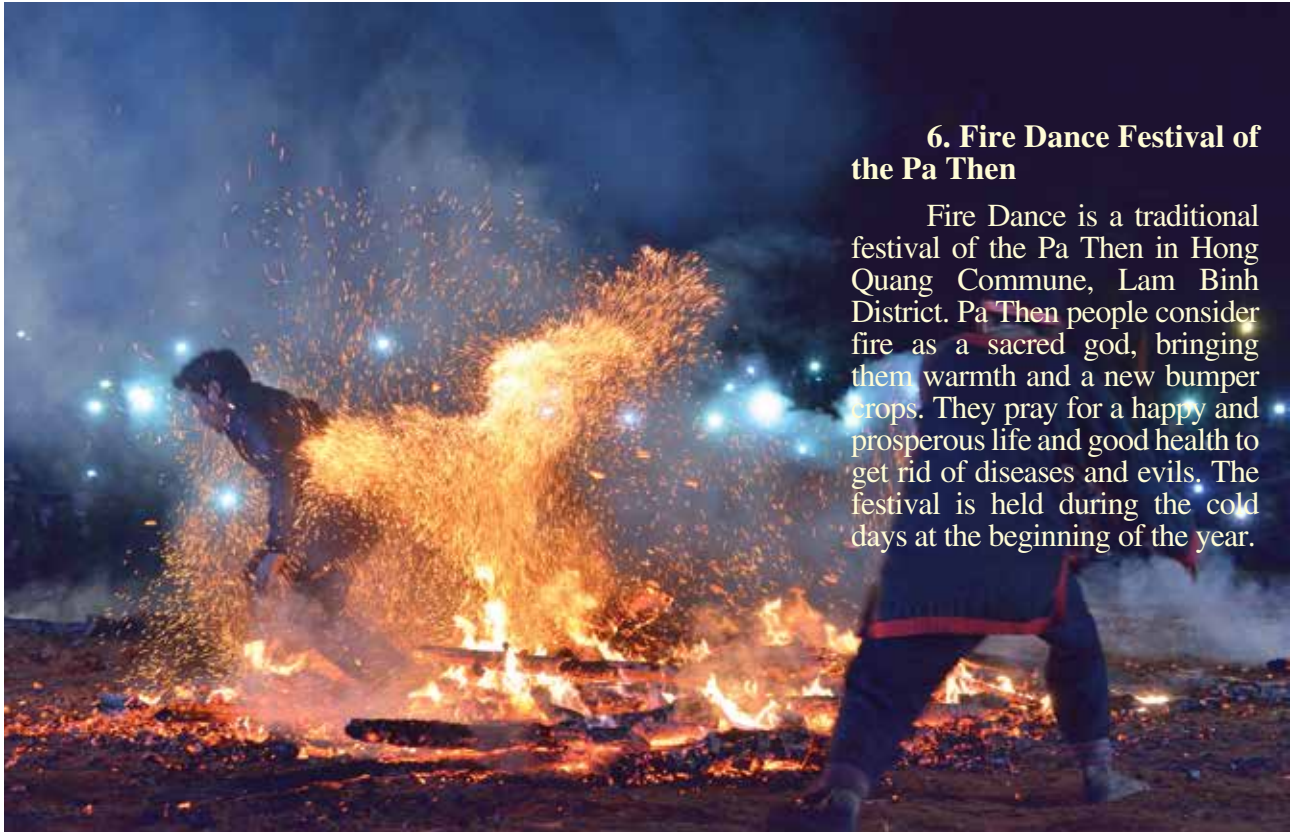
The Fairy cave festival, a traditional festival of the ethnic communities in Ham Yen District takes place on the ninth of the first lunar month, to pray for favorable weather, bumper crops, prosperous and happy life and to promote local agro-products. At the festival, visitors can enjoy the unique culture of Ham Yen people through traditional customs; folk songs, folk dances, cultural activities and sports. The festival is becoming more and more effervescent with various activities such as festival launching ritual, offering spring lucks to visitors, con throwing, mountaineering competition, and insights about the Fairy Cave. In addition, the festival also features such folk games and sports as chicken fight, chess game, volleyball, healthy buffalo competition and goat fight.

6. Lễ hội Nhảy lửa dân tộc Pà Thẻn

Nhảy lửa là lễ hội truyền thống lâu đời của đồng bào dân tộc Pà Thẻn, xã Hồng Quang, huyện Lâm Bình. Theo quan niệm của người Pà Thẻn, lửa được coi như vị thần linh thiêng. Lửa giúp mang lại cho đồng bào Pà Thẻn sự ấm áp, và cũng để mừng cho một vụ thu hoạch lúa mới, cầu thần linh cho bà con dân bản có cuộc sống ấm no hạnh phúc, có sức mạnh để xua đuổi bệnh tật, tà ma. Lễ hội nhảy lửa thường được tổ chức vào dịp đầu năm, trong thời tiết lạnh giá của vùng cao.

6. Fire Dance Festival of the Pa Then

Fire Dance is a traditional festival of the Pa Then in Hong Quang Commune, Lam Binh District. Pa Then people consider fire as a sacred god, bringing them warmth and a new bumper crops. They pray for a happy and prosperous life and good health to get rid of diseases and evils. The festival is held during the cold days at the beginning of the year.

Trước khi vào lễ hội, thầy mo làm lễ cầu thần linh. Lễ vật cúng tế gồm 1 chiếc đàn sắt, 1 con gà, 10 chén rượu và 1 ít tiền giấy. Khi đồng củi được đốt lên thì thầy mo làm lễ “nhập đồng” cho những người tham gia nhảy lửa, chủ yếu là nam giới. Những người này luôn nhận được sự thần phục, ngưỡng mộ của mọi người. Đợi đến khi đồng củi lửa được cháy hết, chỉ còn lại những viên than hồng đỏ rực, thì những người đã “nhập đồng” nhảy vào đồng than hồng với đôi chân trần, dường như không có cảm giác bỏng rát hay sợ hãi.

Mỗi người nhảy lửa trong vòng 4 - 5 phút sau đó tự nhiên sẽ “hết đồng”, người tỉnh trở lại và tiếp tục nhờ thầy mo “nhập đồng”. Cứ như thế lễ hội sẽ kết thúc khi tro tàn và mọi người trở về nhà.

Lễ hội nhảy lửa là nét sinh hoạt văn hóa tinh thần phong phú và độc đáo của dân tộc Pa Thên, chứa đựng những giá trị văn hóa mang đậm nét hoang sơ của miền sơn cước. Lễ hội nhảy lửa vẫn được người Pa Thên tổ chức thường xuyên vào ngày Rằm tháng Giêng hàng năm, thu hút đông đảo khách du lịch khi khám phá nét văn hóa độc đáo của dân tộc Pa Thên, tỉnh Tuyên Quang.

Before the festival, a shaman must prepare a tray of votive offerings, consisting of an iron music instrument, a cooked chicken, ten cups of rice vodka, and some notes.

When the fire is heading up, the shaman will make the ritual for the fire dancers, mostly men, who are admired by the people, to get into a trance. When the fire is burnt out and only red coals remain, these men will jump into the hot coals with their bare feet without feeling burnt or fear.

Each man will dance in 4 - 5 minutes before getting “awaken” and asking the shaman to start the ritual again to get into a new trance. The festival continues until the hot coals turn into ashes and everyone returns home.

The fire dance festival is a unique spiritual ritual of the Pa Then, reflecting original cultural values of the highland. The festival is held every 15th day of the first lunar month, attracting many visitors to explore the distinctive culture of the Pa Then in Tuyên Quang Province.

7. Lễ hội đình làng Giếng Tanh

Lễ hội đình làng Giếng Tanh là lễ hội lớn nhất trong năm của đồng bào dân tộc Cao Lan được tổ chức vào ngày mùng 10 tháng Giêng (âm lịch) hằng năm tại xã Kim Phú, huyện Yên Sơn, với hai phần chính là phần lễ và phần hội. Phần lễ được tổ chức cúng tế trong đình theo nghi thức truyền thống mang ý nghĩa tâm linh, cầu cho mưa thuận gió hòa, mùa màng tươi tốt, quốc thái dân an, vạn vật phát triển... Phần hội với nhiều trò chơi dân gian mang đậm bản sắc văn hóa như hát làn điệu Sinh ca ngâm ngắt lòng người và tung bồng với trò chơi kéo co, đẩy gậy, tung còn... thu hút đông đảo nhân dân địa phương và du khách tham gia.

7. Gieng Tanh Village Hall Festival

Gieng Tanh village hall festival is the most important one of the Cao Lan community, held on the 10th of the first lunar month in Kim Phu Commune, Yen Son District. The festival includes two main parts: the ritual and

the festive parts. The ritual part is organized inside the village hall according to traditional rituals in order to pray for favorable weather, abundant crops, peaceful and prosperous country, and thriving life. The festive part features numerous folk games such as Sinh Ca singing, tug-of-war, stick pushing, con throwing, etc., attracting both locals and visitors.

VIII. TOUR DU LỊCH

Xuất phát từ Thành phố Tuyên Quang

Tour 1: Thành Nhà Mạc Tuyên Quang - Công trình Tượng đài “Bác Hồ với nhân dân các dân tộc tỉnh Tuyên Quang”; đền thờ Chủ tịch Hồ Chí Minh tại Quảng trường Nguyễn Tất Thành - Đài tưởng niệm các anh hùng liệt sĩ - Bảo tàng tỉnh - Chùa An Vinh - Chùa Hương Nghiêm - Chùa Trùng Quang - Chợ Tam Cờ.

Tour 2: Đền Hạ - Đền Kiếp Bạc - Đền Cấm - Đền Mẫu Thượng - Đền Mỏ Than - Đền Cảnh Sanh - Đền cô Minh Lương - Đền Mẫu Y La.

Xuất phát từ Sơn Dương

Tour 1: Bảo tàng Tân Trào - Lán Nà Nưa - Đình Tân Trào - Cây đa Tân Trào - Làng Văn hóa Tân Lập; Đình Hồng Thái .

Tour 2: Bảo tàng Nha Công an Trung ương - Đình Thanh La - Lán và hầm an toàn của đồng chí Tôn Đức Thắng - Cơ quan Thường trực Quốc hội - Tân Trào.

VIII. TRAVELLING TOURS

Departure from Tuyen Quang City

Tour 1: The Mac Dynasty's Citadel in Tuyen Quang - The statue of “Ho Chi Minh and Tuyen Quang people”; Ho Chi Minh Temple at Nguyen Tat Thanh square - Heroic Matyrs' Monument - Tuyen Quang Province museum - An Vinh Pagoda - Huong Nghiem Pagoda - Trung Quang Pagoda - Tam Co market.

Tour 2: Ha Temple - Kiep Bac Temple -Forbidden Temple - Thuong Mother Goddess Temple - Mo Than Temple - Canh Sanh Temple - Minh Luong princess Temple - Y La Mother Goddess Temple.

Departure from Son Duong

Tour 1: Tan Trao Museum - Na Nua Tent - Tan Trao Village Hall - Tan Trao banyan tree -Tan Lap cultural village - Hong Thai Village Hall.

Tour 2: Central Police Museum - Thanh La Village Hall - Ton Duc Thang's safe tent and cave - Standing National Assembly - Tan Trao.

Tour 3 : Lán Hang Bồng - Di tích Văn phòng Chủ tịch phủ, Thủ tướng phủ - Nhà công an Trung ương - Khu di tích Ban Thường trực Quốc hội - Khu di tích ATK Kim Quan.

Xuất phát từ Na Hang

Tour 1: Lòng hồ Na Hang Lâm Bình - Núi Pác Tạ - Rừng nguyên sinh Tát Kẻ - Thác Pác Ban (danh thắng quốc gia).

Tour 2: Lòng hồ Na Hang Lâm Bình - Làng Phiêng Bung - Làng Nà Tông - Khu thủy trại Đà Vị.

Xuất phát từ Chiêm Hóa

Tour 1: Khu di tích lịch sử Kim Bình (xã Kim Bình) - Đền Bách Thần - Đền Đầm Hồng (xã Ngọc Hồi) - Điểm du lịch lịch sử xã Kiên Đài - Chùa Bảo Ninh Sùng Phúc (xã Yên Nguyên).

Tour 2: Thị trấn Vĩnh Lộc - Làng Văn hóa du lịch thôn An Thịnh, xã Tân An - Thác Bản Ba (xã Trung Hà) - Hang Bó Ngoặng - Rừng nguyên sinh Tầng, Biến (xã Phúc Sơn).

Tour 3: Hang Bong Tent - Presidential and Prime Minister Palace Relic - Central Police Museum - Standing National Assembly Relic - ATK Kim Quan Relic.

Departure from Na Hang

Tour 1: Na Hang Lam Binh Lake - Pac Ta Mountain - Tat Ke primitive forest - Pac Ban Waterfall (national landscape).

Tour 2: Na Hang Lam Binh Lake - Phieng Bung Village - Na Tong Village - Da Vi Aquaculture Farm.

Departure from Chiem Hoa

Tour 1: Kim Binh Historical Relic (Kim Binh Commune) - Bach Than Temple - Dam Hong Temple (Ngoc Hoi Commune) - Kien Dai Commune's Historical Relic - Bao Ninh Sung Phuc Pagoda (Yen Nguyen Commune).

Tour 2: Vinh Loc Town - cultural tourism village at An Thinh Hamlet, Tan An Commune - Ban Ba Waterfall (Trung Ha Commune) - Bo Ngoang Cave - Tang, Bien primeval forest (Phuc Son Commune).

Xuất phát từ Lâm Bình

Tour 1: Xuất phát từ xã Lăng Can đi Thượng Lâm - (Bến Thủy) - Hòn Cọc Vài - thác Khuổi Nhi - Thác Khuổi Súng - Thác Nặm Me - Hang Phia Vài - Động Song Long.

Tour 2: Xã Lăng Can - Đền Pú Bảo - 99 ngọn núi - Chùa Phúc Lâm - Làng văn hóa Nà Tông.

Xuất phát từ Hàm Yên

Tour 1: Thị trấn Tân Yên - Hang Động Tiên - Động Thiên Đình - Đền Thác Cái.

Tour 2: Đền Thác Cái - Đền Bắc Mực - Đình Thác Cắm - Rừng Chạm Chu - Làng văn hóa Phù Lưu.

Xuất phát từ Yên Sơn

Tour 1: Thăm quan chùa Phật Lâm, đình Giếng Tanh - Khu di tích Làng Ngòi - Đá Bàn (di tích Cách mạng Lào, nơi diễn ra những sự kiện quan trọng của Cách mạng Lào và ghi dấu tình hữu nghị đoàn kết của hai nước Việt - Lào) - Nơi ở và hoạt động của Hoàng thân Xuphanuvong - Khu du lịch suối khoáng nóng Mỹ Lâm

Departure from Lam Binh

Tour 1: Departure from Lang Can Commune to Thuong Lam - Coc Vai rock - Khuoi Nhi Waterfall - Khuoi Sung Waterfall - Nam Me Waterfall - Phia Vai Cave - Song Long (two dragons) Cave.

Tour 2: Lang Can Commune - Pu Bao Temple - 99 hills - Phuc Lam Pagoda - Na Tong cultural village.

Departure from Ham Yen

Tour 1: Tan Yen Town - Fairy Cave - Thien Dinh Cave - Thac Cai Temple.

Tour 2: Thac Cai Temple - Bac Muc Temple - Thac Cam Village Hall - Cham Chu Forest - Phu Luu Cultural Village.

Departure from Yen Son

Tour 1: Phat Lam Pagoda - Gieng Tanh Village Hall - Ngoi Village - Da Ban Village Relic (Laos revolutionary relic, where important events of Laos revolution took place, reflecting Viet-Lao close partnership) - Accommodation of half-brother prince Souphanouvong - My Lam Hot Spring.

IX. ÂM THỰC - SẢN VẬT

Xôi ngũ sắc

Xôi ngũ sắc là món ăn đặc trưng của dân tộc Tày Tuyên Quang, thường được làm trong dịp lễ tết để dâng tế thần linh. Xôi được nấu bằng gạo nếp cái hoa vàng, thơm có năm màu: Trắng, vàng, xanh, đỏ, tím; tượng trưng cho Kim, mộc, thủy, hỏa, thổ; tượng trưng cho đất, nước, mây, mưa, năng thuận hòa. Xôi màu trắng là xôi dùng gạo nếp đồ bình thường, còn màu đỏ là dùng lá cơm đỏ, màu xanh dùng lá gừng lá giềng, màu vàng dùng củ nghệ, màu tím dùng lá cơm tím, tất cả các loại lá và củ tạo nên màu sắc của xôi đều là những nguyên liệu có sẵn trong vườn nhà của đồng bào dân tộc Tày. Người Tày cũng dùng những chiếc chõ đồ xôi đặc biệt, đó là chiếc chõ cao, làm bằng gỗ. Khi đồ, cho gạo vào chõ, vẩy thêm chút rượu trắng rồi đặt vào chảo nước sôi, đến khi nào mùi thơm tỏa ra là xôi đã chín. Khi cầm một nắm xôi dù là nóng hay nguội cũng không bao giờ dính tay. Mùi vị thơm của của nếp cùng hòa quyện với mùi hương thoang thoảng của lá rừng. Ăn xong nhưng dư âm của thứ ẩm thực mang hương rừng sắc núi ấy vẫn cứ lưu mãi trong tâm trí của du khách.

IX. CUISINE AND SPECIALTY PRODUCTS

Five-color steamed glutinous rice

Five-color steamed glutinous rice is a typical food of the Tay in Tuyen Quang, which is often made during festivals or Tet holiday as an offering to the gods. It is made of aromatic yellow-flower glutinous rice in five colors: white, yellow, green, red, and purple, representing the metal, wood, water, fire and earth, meaning a harmonious natural environment. White is the natural color of the glutinous rice, while

red is created by la com do (leaves of a natural plant in the region), green is created by ginger or galangal leaves, yellow is made from turmeric roots, purple is created by la com tim (leaves of a natural plant in the region) which are all available in the Tay families' gardens. Special tall steamers made of wood are used to cook the dish. The rice is put into the steamer with a little rice vodka sprinkled on top before being steamed until it is filled with aroma. The steamed rice never gets sticky on your bare hand whether it is hot or cool. The scent of glutinous rice is mixed with the mild fragrance of the natural leaves, leaving a memorable taste in visitors' mind.

Rượu ngô Na Hang

Tuyên Quang không chỉ được biết đến bởi vẻ đẹp tự nhiên của những người con gái dân tộc nơi đây mà còn nổi tiếng bởi rượu ngô Na Hang thơm nồng và êm dịu. Ngoài nguyên liệu chính là ngô thì chất gây men không thể thiếu là lá rừng được chọn từ 20 loại thảo dược quý hiếm, rượu được chưng cất theo phương pháp gia truyền. Nhấp chén rượu ngô, ta không chỉ cảm nhận được tinh người, công sức, có sự tinh khiết của nước suối, sự ngọt ngào hương vị của núi rừng Na Hang mà có cả nét văn hóa của đồng bào dân tộc huyện Na Hang.

Na Hang corn liquor

Tuyen Quang is not only famous for the beautiful women but also for Na Hang fragrant corn liquor. In addition to corn, the indispensable raw materials include 20 kinds of rare herbs for making ferment. The liquor is distilled according to traditional methods. Sipping on a glass of corn liquor, we can also feel a sense of dedication, purity, the forest's fragrance and the unique culture of the indigenous Na Hang people.

Bánh gai Chiêm Hóa

Bánh gai Chiêm Hóa được làm từ lá gai, gạo nếp, đỗ xanh, dừa tươi, mít bít, hạt sen, đậu chuối, mỡ lợn. Muốn có chiếc bánh thơm ngon, phải chọn gạo nếp cái hoa vàng, vỏ sạch rồi ngâm với nước lạnh qua đêm sau đó để ráo nước và xay thành bột. Lá gai phơi khô tước bỏ hết gân, thái nhỏ, đem luộc rồi vắt kiệt nước, xay nhuyễn, trộn với bột và mật mía làm vỏ bánh. Hương vị của lá gai quyện vào mùi thơm của gạo nếp với lá chuối khô tạo nên hương vị rất đặc trưng của bánh. Du khách qua thị trấn Vĩnh Lộc (Chiêm Hóa) ai cũng muốn dừng chân mua một ít bánh gai để làm quà. Bánh gai Chiêm Hóa đã được Cục Sở hữu trí tuệ cấp văn bằng bảo hộ nhãn hiệu tập thể năm 2018.

Ramie leaf glutinous rice cake (banh gai)

Banh gai in Chiem Hoa is made from ramie leaves, glutinous rice, green beans, fresh coconut shreds, winter melon jam, lotus seeds, banana oil, and lard. To make a delicious cake, aromatic yellow-flower sticky rice must be cleaned, and then soaked in cool water overnight before being drained and ground into powder. Ramie leaves are dried in the sun and stripped off ribs, finely chopped, boiled and then squeezed to get dry, pureed, and then mixed with rice powder and molasses to create crust. Ramie leaf fragrance blended with aromatic glutinous rice and dry banana leaves create the tasty flavor of banh gai. All visitors passing by Vinh Loc Town in Chiem Hoa District want to drop by and buy some banh gai as a gift. Chiem Hoa Black Glutinous Rice Cake has been granted by the National Office of Intellectual Property (WIPO) in 2018.

Cá mắm ruộng

Cá mắm ruộng được làm từ loại cá chép nuôi ở ruộng. Gạo nếp được xôi lên, để nguội, trộn đều với men rượu, ủ kín. Khi xôi nếp đã lên men thơm thì trộn đều với cá, riềng, lá trâu khô, lá cơm đỏ, muối cho vào hũ, cho thêm nước rồi đậy kín vài tháng. Mắm cá ruộng thơm ngon, hấp dẫn, dùng để chấm các loại thịt luộc, rau luộc, rau sống, xào với trứng om đã bỏ hạt, sẽ có món ăn mang hương vị vô cùng độc đáo. Đặc biệt, mắm cá ruộng còn là vị thuốc giải rượu, giải độc rất tốt.

Cá bống suối

Những con cá bống suối được chiên giòn chín vàng thơm nức hay món cá bống chưng tương đậm đà, tăng thêm hương vị cho bữa cơm trong ngày trời lạnh. Món cá suối dân dã này ăn với cơm nóng sẽ rất ngon. Bạn có thể thưởng thức món ăn này khi đến với Tuyên Quang.

Field fish sauce

Field fish sauce is made from carps raised in the rice fields. Sticky rice is steamed and kept cool, mixed with yeast and hatched. When the steamed sticky rice gets fermented, it is blended with fish, galangal, betel leaves, com do leaves, and salt and put into a pot, then added with water and kept closed for a few months. The aromatic and tasty field fish sauce is perfectly served with boiled meat, boiled vegetables, salads, or stir-fried with Chinese black olives to create special dishes. Especially, the field fish sauce also has detoxification effect.

Stream goby

Steam gobies are crisply grilled, or cooked with fermented bean paste to create a tasty meal during cold winter days. They are often served with hot steamed rice, which are available for visitors in Tuyên Quang.

Thịt trâu khô

Thịt trâu ở vùng núi Tuyên Quang nổi tiếng là sạch, thơm và ngọt. Khi trâu được mổ, lấy nguyên thịt nạc, dân cho mềm và ướp với tỏi, ớt, gừng, sả và những gia vị khác, sấy trên than củi hoặc hun khói trên gác bếp. Khi ăn, có thể cuốn thịt trâu khô với lá rau cải, chấm thêm với nước tương, mù tạt.

Thịt chua

Thịt chua là món ăn dân dã, mang đậm chất ẩm thực dân tộc Tày. Những nguyên liệu chế biến rất đơn giản như thịt lợn, muối tinh và cơm nguội. Cách làm thịt chua tuy không khó nhưng đòi hỏi cần có nhiều thời gian để được thành phẩm ưng ý.

Thịt ủ ngắn ngày trước khi sử dụng nên hấp hoặc xào qua. Món thịt chế biến xong có mùi thơm của trâu, giềng và vị chua, ngọt đặc trưng. Thịt mềm, ăn với xôi sẽ rất thú vị.

Với thịt được ướp lâu hơn, khi ăn, gỡ từng miếng thịt, gạt bỏ phần cơm nguội, thịt đã săn lại, màu nhạt, có độ giòn của mỡ, dai sần sật của bì và thịt nạc. Ăn kèm với lá lót để thưởng thức hết độ ngon của thịt chua, vị mặn đậm của muối, ngọt của thịt, chua của men lâu ngày cùng hương thơm của lá lót xanh, quyện thành một hương vị rất khó quên.

Sour meat

Sour meat is a traditional food of the Tay. The raw materials are as simple as pork, salt crystals and cool steamed rice. Making sour meat is not difficult, but it takes time to make a good product.

The meat fermented in a short time should be steamed or stir-fried before being served. The finished dish has the aroma of betel, galangal and a typical sour-sweet taste. The tender meat can be served with steamed glutinous rice.

The meat fermented for a longer time must be removed from the cool steamed rice. The meat will become shrunk and pale with crispness of lard, chewy lean and skin. To optimize the taste of sour meat, serve it with fresh piper lolot leaves, which create a blend of an unforgettable taste.

Smoked buffalo meat

Buffalo meat in Tuyen Quang is well-known for its pure, aromatic and sweet taste. Fresh buffalo lean is beaten until getting soft, seasoned with garlic, chili, ginger, lemongrass and other spices, dried or smoked over charcoal. It can be rolled with mustard greens, or dipped with fermented bean paste and mustard.

Vịt bầu Minh Hương

Vịt bầu Minh Hương (Hàm Yên), từ lâu đã được du khách gần xa biết đến bởi hương vị thơm ngon, đặc trưng không lẫn với bất cứ vịt ở vùng miền nào của đất nước. Vịt có thể chế biến thành các món luộc, quay, hấp, hoặc om với sấu là món ăn khó quên của Tuyên Quang.

Minh Huong duck

Minh Huong duck in Ham Yen District has long been well-known by visitors with a distinctive taste which cannot be found in any other regions of the country. Ducks can be boiled, roasted, steamed or braised with dracontomelon to create an unforgettable dish.

Cam sành Hàm Yên

Từ nhiều năm nay, cam sành Hàm Yên được nhiều du khách gần xa biết đến là một loại quả đặc sản có giá trị dinh dưỡng cao bởi hàm lượng các loại vitamin và khoáng chất đã được các nhà khoa học thẩm định. Cam sành Hàm Yên được trồng trong môi trường trong lành, không bị ô nhiễm, trải dài các khu vực chân đồi núi nơi có nguồn nước thiên nhiên quý giá và hàm lượng khoáng trong đất cao. Đồng thời, cam sành nơi đây được trồng với phương pháp an toàn sinh học, 100% diện tích cam được chăm sóc theo hướng an toàn vệ sinh thực phẩm, do đó cam sành Hàm Yên đã được chứng nhận hợp chuẩn, đảm bảo tiêu chuẩn quốc gia TCVN 1973:2007. Tháng 8/2013, sản phẩm Cam sành Hàm Yên đã được vinh danh vào top 10 thương hiệu, nhãn hiệu nổi tiếng Việt Nam năm 2013 và đạt danh hiệu "Thương hiệu vàng nông sản Việt Nam" năm 2015.

Ham Yen king orange

For years, Ham Yen king oranges are known by many visitors as a specialty fruit with high nutritional value by the amount of vitamins and minerals. The oranges are grown in a clean and unpolluted environment, stretching along the foothills having natural water resources and high levels of minerals. They are planted with biosecurity methods, complying with food hygiene and safety standards. Ham Yen king orange has been recognized to meet the national standard TCVN 1973:2007. In August 2013, it was ranked among Vietnam's top 10 brands and well-known brands 2013 and won the title of "Vietnam Gold Farming Product" in 2015.

Hồng không hạt (Xuân Vân)

Hồng (hồng ngâm) Xuân Vân là loại hồng không hạt, thịt của quả có màu hồng khi ăn có vị ngọt thanh và giòn. Hồng xuân Vân được biết đến như là món quà của xứ Tuyên mà bất cứ ai khi đến thăm Tuyên Quang đều muốn mang về làm quà cho người thân.

Măng khô Tuyên Quang

Tuyên Quang nổi tiếng với các loại măng như măng gày, măng rói (làm từ măng nửa), măng lưỡi lợn.... Măng có độ mềm, giòn, thớ thịt dày, đặc, chắc và không có sợi xơ. Có thể được chế biến thành nhiều món ăn đa dạng, độc đáo và đặc biệt hấp dẫn như măng xào, măng nhồi thịt, măng luộc chấm mè, canh măng... Ngoài ra, măng còn được dùng để ngâm chua và xào cùng thịt trâu tạo nên hương vị đậm đà, đặc trưng khó quên của đồng bào các dân tộc nơi đây.

Xuan Van seedless kaki

Xuan Van kaki is seedless with sweet and crunchy pink flesh. It is known as a gift from Tuyen Quang for any visitors to bring back for their relatives.

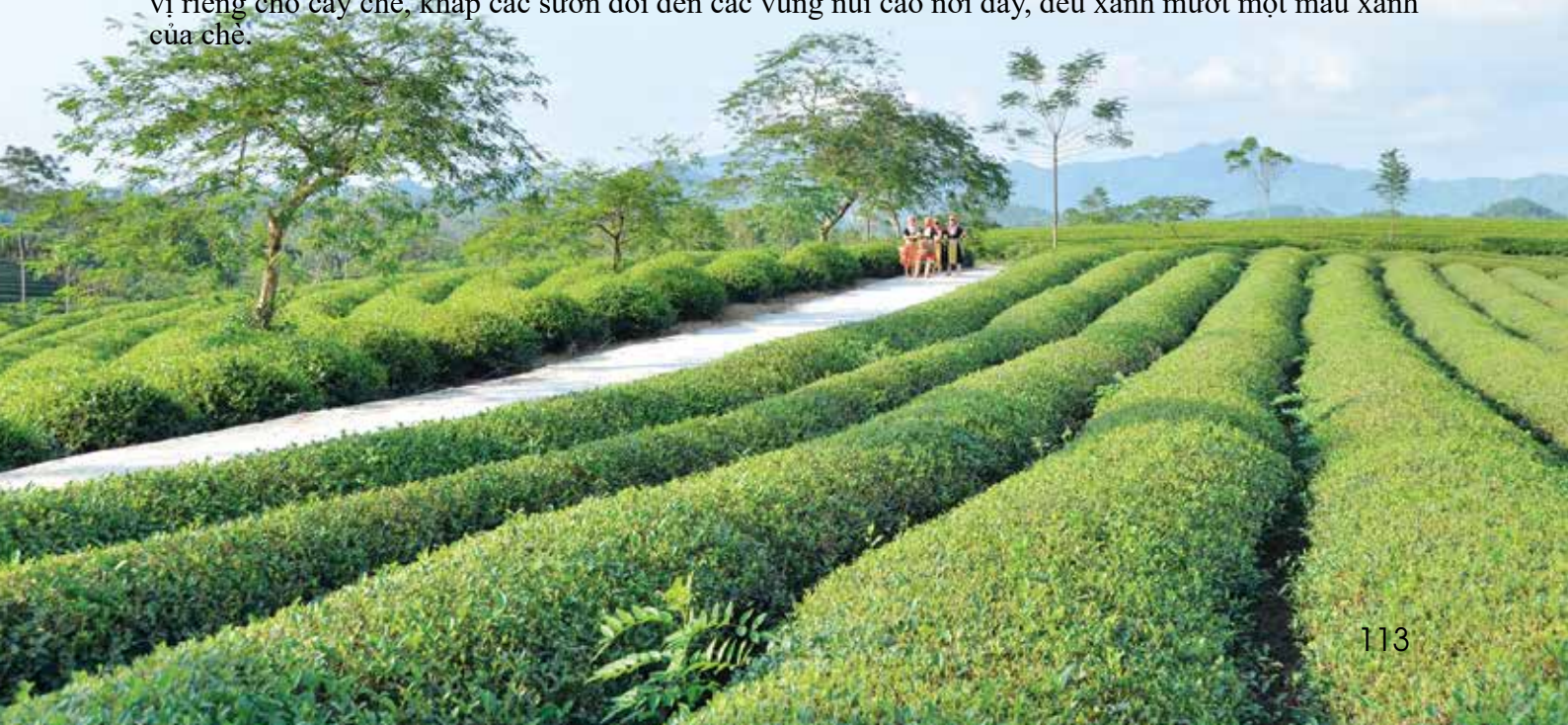
Tuyen Quang dried bamboo shoots

Tuyen Quang is famous for various types of bamboo shoots such as skinny bamboo shoots, tangled bamboo shoots (made from clumping bamboo shoots), and pig's tongue-shaped bamboo shoots, which are tender, crispy, thick and firm. They can be stir-fried, pork-stuffed, boiled or cooked as a soup, etc. In addition, they can be pickled and stir-fried with buffalo meat to be blended into a tasty and special dish for the indigenous people.

Chè Tuyên Quang

Trong các tỉnh miền núi phía Bắc, Tuyên Quang được coi là một trong những tỉnh có diện tích và sản lượng chè lớn. Cây chè rất phù hợp với khí hậu, thổ nhưỡng ở địa phương. Nhiều vùng gò đồi được bà con chuyển sang trồng chè rất thích hợp. Diện tích hàng năm vẫn được mở rộng, chứng tỏ cây chè ngày càng có vai trò quan trọng trong đời sống của người dân. Khi thưởng thức, chén chè có vị chát chuyển vị ngọt dần và mùi thơm đặc trưng thì không lẫn vào đâu được. Uống vào mà nhớ mãi cái hương vị ấy, hương vị chè xứ Tuyên. Mỗi một vùng đất ở Tuyên Quang lại mang lại một hương vị riêng cho cây chè, khắp các sườn đồi đến các vùng núi cao nơi đây, đều xanh mướt một màu xanh của chè.

Tuyen Quang tea

Tuyen Quang is one of the Northern highland provinces with large tea area and production in Viet Nam. The local climate and soil are very suitable for the tea plant. Farmers have used many hilly areas to grow tea. The planting area has been extended every year, reflecting the increasingly importance of the tea plant in the localities' life. When tea is being served, its bitter tannin is gradually sweetened with unique aroma, leaving an unforgettable taste. The tastes and flavors of tea differ from an area to another. The green tea plants cover across hillsides to high mountains in Tuyen Quang Province.

X. ĐỊA CHỈ TRA CỨU/ SEARCH BY ADDRESS

(Được thông tin chi tiết tại địa chỉ website: <https://lehoithanh TUYEN.com.vn>; <https://dulichtuyenquang.gov.vn>)

For detailed information, visit our website at <https://lehoithanh TUYEN.com.vn>; <https://dulichtuyenquang.gov.vn>)

10.1. Một số địa chỉ liên hệ cần thiết/ Need to know addresses

- Trung tâm Xúc tiến đầu tư tỉnh Tuyên Quang

Tuyen Quang Investment Promotion Center

Có chức năng xúc tiến đầu tư, thương mại, du lịch và tư vấn hỗ trợ doanh nghiệp/Function: Promoting investment, trade, tourism and supporting, advising businesses

Địa chỉ/Address : Số 4, đường 17/8, phường Minh Xuân, thành phố Tuyên Quang - No.4, 17/8 street, Minh Xuan ward, Tuyen Quang city

SĐT: 02073.818.792/Tel:(+84) 2073.818.792

- Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch Tuyên Quang

TuyenQuang Department of Culture, Sports and Tourism

Địa chỉ/Address: Số 157, đường 17/8, phường Minh Xuân, thành phố Tuyên Quang - No.157, 17/8 street, Minh Xuan ward, Tuyen Quang city

Điện thoại: 02073.822.683/Tel: (+84) 2073.822.683

- Bệnh viện đa khoa Tuyên Quang

Tuyen Quang General Hospital

Địa chỉ/Address: Số 44, đường Lê Duẩn, phường Tân Hà, thành phố Tuyên Quang - No.44, Le Duan street, Tan Ha ward, Tuyen Quang city

Điện thoại: 02073.827.500 - 02073.822.693

Tel: (+84) 2073.827.500/ 2073.822.693

- Công an tỉnh Tuyên Quang

Tuyen Quang province's police

Địa chỉ/Address: Phường Phan Thiết, thành phố Tuyên Quang - Phan Thiet ward, Tuyen Quang city

Điện thoại: 02073.816.600/ Tel: (+84) 2073.816.600

- Bưu điện tỉnh

Province's Post office

Địa chỉ/Address: Số 02, đường 17/8, phường Minh Xuân, thành phố Tuyên Quang - No.2, 17/8 street, Minh Xuan ward, Tuyen Quang city

Điện thoại: 02073.922.589/ Tel: (+84) 2073.922.589

- Bảo tàng tỉnh

Province's Museum

Địa chỉ/Address: Tổ 19, phường Phan Thiết, thành phố Tuyên Quang - Group 19, Phan Thiet ward, Tuyen Quang city

Điện thoại: 02073.822.391/Tel: (+84) 2073.822.391

- Ban quản lý khu du lịch lịch sử, văn hóa và sinh thái Tân Trào

Management Board of Tan Trao Historic, Cultural and Ecological Tourist Area

Địa chỉ/Address: Thôn Tân Lập, xã Tân Trào, huyện Sơn Dương, tỉnh Tuyên Quang - Tan Lap, Tan Trao commune, Son Duong district, Tuyen Quang province

Điện thoại: 02073.830.264/Tel: (+84) 2073.830.264

- Ban quản lý khu du lịch Suối khoáng Mỹ Lâm

Management Board of My Lam Hotspring Resort

Địa chỉ/Address: Km 12, xã Phú Lâm, huyện Yên Sơn, tỉnh Tuyên Quang - Km 12, Phu Lam commune, Yen Son district, Tuyen Quang province

Điện thoại: 02073.876.396/Tel: (+84) 2073.876.396

- Ban quản lý khu du lịch sinh thái Na Hang

Management Board of Na Hang Ecological Tourist Area.

Địa chỉ/Address: Thác Pác Ban, thị trấn Na Hang, huyện Na Hang/Pac Ban waterfall, Na Hang township, Na Hang district

Điện thoại: 02073.866.015/Tel: (+84) 2073.866.015

- Ngân hàng TMCP Đầu tư và Phát triển Việt Nam chi nhánh tỉnh Tuyên Quang

The Joint Stock Commercial Bank for Investment and Development of Viet Nam (BIDV)

Địa chỉ/Address: Đường Bình Thuận, phường Minh Xuân, thành phố Tuyên Quang - Binh Thuan street, Minh Xuan ward, Tuyen Quang city

Điện thoại: 02073.822.453/Tel: (+84) 2073.822.453

- Ngân hàng Nông nghiệp và Phát triển nông thôn Việt Nam chi nhánh tỉnh Tuyên Quang

Viet Nam bank for Agriculture and Rural Development (Agribank)

Địa chỉ/Address: Phường Minh Xuân, thành phố Tuyên Quang - Minh Xuan ward, Tuyen Quang city

Điện thoại: 02073.822.634/Tel: (+84) 2073.822.634

- Ngân hàng TMCP Công Thương Việt Nam chi nhánh tỉnh Tuyên Quang

Viet Nam Joint Stock Commercial Bank of Industry and Trade (Vietinbank)

Địa chỉ/Address: 182 đường Nguyễn Văn Cừ, thành phố Tuyên Quang - No.182, Nguyen Van Cu street, Tuyen Quang city

Điện thoại: 02073.820.288/Tel: (+84) 2073.820.288

- Ngân hàng Quân đội

Military Bank (MB)

Địa chỉ/Address: Số 155, đường Bình Thuận, tổ 19, phường Tân Quang, thành phố Tuyên Quang/No.155, Binh Thuan street, Group 16, Tan Quang ward, Tuyen Quang city

Điện thoại: 02076.265.555/Tel: (+84) 2076.265.555

- Ngân hàng TMCP bưu điện Liên Việt

Lien Viet Post Joint Stock Commercial Bank (Lienviet-postbank)

Địa chỉ/Address: Tổ 26, đường Bình Thuận, phường Tân Quang, thành phố Tuyên Quang - Group 26, Binh Thuan street, Tan Quang ward, Tuyen Quang city

Điện thoại: 02076.269.966/Tel: (+84) 2076.269.966

- Ngân hàng TMCP Sài Gòn - Hà Nội

Saigon - Ha Noi Commercial Joint Stock Bank (SHB)

Địa chỉ/Address: Số 138 đường Nguyễn Trãi, tổ 14, phường Tân Quang, thành phố Tuyên Quang - No.138, Nguyen Trai street, group 14, Tan Quang ward, Tuyen Quang city

Điện thoại: 02073.827.579/Tel: (+84) 2073.827.579

10.2. Doanh nghiệp kinh doanh du lịch/Open tour Agents

- Công ty TNHH MTV Thương mại và Du lịch Thái Dương/ Thai Duong trading and tourism CO.,LTD

Địa chỉ/Address: Số nhà 377, đường Quang Trung, tổ 28, phường Phan Thiết, thành phố Tuyên Quang - No.377, Quang Trung street, group 28, Phan Thiet ward, Tuyen Quang city

Điện thoại: 0913.339.262/Tel: (+84) 913.339.262

- Công ty du lịch Viettrantour/ Viettrantour tourism CO.,LTD

Địa chỉ/Address: Số 318, đường 17/8, phường Phan Thiết, thành phố Tuyên Quang - No.318, 17/8 street, Phan Thiet ward, Tuyen Quang city

Điện thoại: 02073.812.829/Tel: (+84) 2073.812.829

- Công ty du lịch Hương Việt/ Huong Viet tourism CO.,LTD

Địa chỉ/Address: Số nhà 35, tổ 16, phường Hưng Thành, thành phố Tuyên Quang - No.35, group 16, Hung Thanh ward, Tuyen Quang city

Điện thoại: 02073.812.217/Tel: (+84) 2073.812.217

- Công ty TNHH MTV TM & DL Hoàng Gia/ Hoang Gia trading and tourism CO.,LTD

Địa chỉ/Address: Số 322, đường 17/8, phường Phan Thiết, thành phố Tuyên Quang - No.322, 17/8 street, Phan Thiet ward, Tuyen Quang city

Điện thoại: 02073.822.322/Tel: (+84) 2073.822.322

- Công ty TNHH DL Hướng Dương/ Huong Duong tourism CO.,LTD

Địa chỉ/Address: Số nhà 277, Tổ 23, Phường Tân Quang, thành phố Tuyên Quang - No.277, group 23, Tan Quang ward, Tuyen Quang city

Điện thoại: 02076.251.409/Tel: (+84) 2076.251.409

- Công ty TNHH Sông Gâm/ Gam River CO.,LTD

Địa chỉ/Address: Tổ Luộc 1, thị trấn Vĩnh Lộc, huyện Chiêm Hóa - Group 1, Vinh Loc town, Chiem Hoa district

Điện thoại: 02076.297.286 - 0912.387.468/Tel: (+84) 2076.297.286 - (+84) 912.387.468

- Công ty TNHH Du lịch và khách sạn Nam Phong/ Nam Phong tourism and hotel CO.,LTD

Địa chỉ/Address: Km 37, tổ nhân dân Ba Trảng, Thị trấn Tân Yên, Huyện Hàm Yên/37 kilometers, Group Ba Trang, Tan Yen town, Ham Yen district

Điện thoại: (+84) 0983.640.253/Tel: (+84) 983.640.253

10.3. Thông tin về dịch vụ vận chuyển

10.3.1. Xe khách chất lượng cao vận chuyển khách về Tuyên Quang

STT	Nhà xe	SĐT	Chuyến tuyến	Thời gian khởi hành
1	Nhà xe Bảo Yến	02073.818.166	Tuyên Quang - Hà Nội	07 chuyến /ngày
2	Nhà xe Hồng Thịnh	0912.909.580 0912.463.948	Tuyên Quang - Hà Nội	06 chuyến /ngày
3	Nhà xe Sơn Hưng	02073.822.702	Tuyên Quang - Hà Nội	03 chuyến /ngày
4	Nhà xe Quyết Hương	0912.085.433	Tuyên Quang - Hà Nội	01 chuyến /ngày
5	Nhà xe Cường An	02073.812.846	Tuyên Quang - Hà Nội	06 chuyến /ngày
6	Nhà xe Minh Chiến	0915.814.999	Tuyên Quang - Hà Nội	05 chuyến /ngày
7	HTX vận tải Thành Tuyên	02073.822.666 0972.995.299	Tuyên Quang - Hải Phòng	01 chuyến /ngày
8	Công ty cổ phần vận tải Tuyên Quang	02073.822.855	Tuyên Quang - Sài Gòn	

10.3.2. Các hãng taxi đang kinh doanh tại Tuyên Quang

STT	Tên hãng	Số điện thoại
1	Taxi Thành Tuyên	0207.3888.888
2	Taxi Thành Tín	0207.3827.827
3	Taxi Sơn Trang	0207.3828.828
4	Taxi Tâm Đức	0207.3926.926
5	Taxi Thảo Lâm	0207.3898.898
6	Taxi Hồng Thuận	0207.3866.866

10.3. Bus/Taxi

10.3.1. Bus

Number	Name	Tel (+84)	Route	Time of departure
1	Bảo Yến Bus	2073.818.166	Tuyên Quang - Hà Nội	07 trip/day
2	Hồng Thịnh Bus	912.909.580 912.463.948	Tuyên Quang - Hà Nội	06 trip/day
3	Sơn Hưng Bus	2073.822.702	Tuyên Quang - Hà Nội	03 trip/day
4	Quyết Hương Bus	912.085.433	Tuyên Quang - Hà Nội	01 trip/day
5	Cường An Bus	2073.812.846	Tuyên Quang - Hà Nội	06 trip/day
6	Minh Chiến Bus	915.814.999	Tuyên Quang - Hà Nội	05 trip/day
7	Cooperative transportation Thanh Tuyên	2073.822.666/ 972.995.299	Tuyên Quang - Hải Phòng	01 trip/day
8	Tuyên Quang joint stock transportation Tuyên Quang	2073.822.855	Tuyên Quang - Sài Gòn	

10.3.2. Taxi

Number	Company name	Tel (+84)
1	Thanh Tuyên taxi	207.3888.888
2	Thanh Tín taxi	207.3827.827
3	Sơn Trang taxi	207.3828.828
4	Tam Duc taxi	207.3926.926
5	Thao Lam taxi	207.3898.898
6	Hong Thuan taxi	207.3866.866

10.4. Các cơ sở lưu trú, nhà hàng trên địa bàn tỉnh

10.4.1. Các cơ sở lưu trú, nhà hàng tại thành phố Tuyên Quang

I Khách sạn			
1	Khách sạn Mường Thanh	Số 20, đường Bình Thuận, tổ 32, phường Tân Quang	02073.818.688
2	Khách sạn Royal Palace	176A, đường Bình Thuận, phường Tân Quang	02073.827.888
3	Nhà khách Kim Bình	Đường 17/8, phường Phan Thiết	027 3.822.011-02073.822.092
4	Nhà khách Minh Thanh	Tổ 10, đường Bình Ca, phường Nông Tiến	02073.819.666-02073.819.888
5	Khách sạn Tân Trang	Số 25, Nguyễn Trãi, Tổ 29, phường Tân Quang	02073.818.199
6	Khách sạn Mai Sơn	Số 104, đường Nguyễn Trãi, Tổ 15, phường Tân Quang	02073.810.555
7	Khách sạn Kim Long	Số 500, đường 17/8, Tổ 23, phường Phan Thiết	02073.922.222-02073.922.223
8	Khách sạn Hà Tuyên	Tổ 27, phường Tân Quang	02073.813.504
9	Khách sạn EDEN	Đường Trần Phú, Lê Lợi 3, Tổ 35, phường Tân Quang	02073.828.666
10	Khách sạn LAVENDER	Tổ 16, phường Tân Quang	0989.665.889
11	Khách sạn Vạn Tuế	Số 94, Lê Lợi, tổ 16, phường Tân Quang	0944.727.126
12	Khách sạn Sao Mai	Tổ 8, phường Minh Xuân	02073.827.358
13	Khách sạn Hoa Mai I	Số 44, đường 17/8, Tổ 17, P.Minh Xuân	02073.820.213
II Nhà hàng			
1	Nhà hàng Dâu bò	Tổ 5, đường Phạm Văn Đồng, phường Hưng Thành	02073.824.246
2	Nhà hàng Trảng An	Tổ 5, phường Hưng Thành	02073.823.274
3	Nhà hàng Biển Rừng	Tổ 5, phường Hưng Thành	02073.821.668
4	Nhà hàng Ba chữ Long	SN 18, phố Ngô Gia Khảm, Tổ 19, phường Minh Xuân	02073.811.666
5	Nhà hàng 369	Tổ 7, phường Tân Quang	02073.820.969
6	Nhà hàng Quán Ngon	Số 252 đường Lý Nam Đế	0986.432.948
7	Nhà hàng Cá Ván Kiên	Tổ 27, phường Tân Quang	02073.827.454

8	Nhà hàng Âm thực Việt	Khu ẩm thực Xuân Hòa, phường Minh Xuân	0912.780.699
9	Nhà hàng Gà Nam Ngà	Tổ 34, phường Phan Thiết	0962.289.289; 02073.823.932
10	Nhà hàng Thủy Vịt	Tổ 7, phường Phan Thiết	02073.817.233
11	Nhà hàng Bến Xưa	Khu ẩm thực Xuân Hòa, phường Minh Xuân	0914.259.069
12	Nhà hàng Số 9	Khu ẩm thực Xuân Hòa, phường Minh Xuân	01279.991.999
13	Nhà hàng Mai Thủy	Khu ẩm thực Xuân Hòa, phường Minh Xuân	02073.815.998
14	Nhà hàng Hoa Mai	Tổ 17, phường Minh Xuân	02073.821.180
15	Nhà hàng Tây Bắc	Số nhà 17, tổ 34, phường Phan Thiết	0974.937866
16	Nhà hàng Mạnh Hoạch	Số 190, đường Nguyễn Văn Cừ	01685.246.115
III Quán Cafe			
1	Tầng 16 - Khách sạn Royal Palace	176A đường Bình Thuận, phường Tân Quang	02073.827.888
2	Grand Diamond Cafe	Số 87, đường Chiến thắng sông Lô	02073.818.822
3	Cafe ECSTASY (Tầng 6 siêu thị Vũ Công)	Số 174, đường Bình Thuận, phường Tân Quang	02073.817.339
4	Cafe Lâm	Số 134, đường Bình Thuận, phường Tân Quang	0989.068.316
5	Cafe Anh Quân	Đường Trần Nhân Tông, phường Phan Thiết	02073.823.369
6	Cafe 63	Đường Bình Thuận, phường Minh Xuân	0976.984.399- 0975.118.814
7	Cielo	Số 51, đường Bình Thuận, phường Minh Xuân	0948.118.005
8	Cafe Hiro	Số 131, đường Trần Phú, Lê Lợi 3	02073.813.131
IV Quán Karaoke			
1	Grand Diamond	Số 87, đường Chiến thắng sông Lô	02073.818.822
2	No 91	Số 91, đường Chiến thắng sông Lô	02073.822.128
3	No 92	Số 11, đường Đinh Tiên Hoàng, phường Tân Quang	02076.557.888
4	Phong cách 1	Số 62, tổ 35, phường Tân Quang	02073.824.985
5	Karaoke - Khách sạn Royal Palace	176A đường Bình Thuận, phường Tân Quang	02073.827.888
V Trung tâm thương mại/Chợ			
1	Vincom Plaza	Số 260 đường Quang Trung, phường Phan Thiết	02076.266.688

2	Mường Thanh maket	Số 20, đường Bình Thuận, tổ 32, phường Tân Quang	02073.818.688
3	Siêu thị khoáng sản Tuyên Quang	Đường Chiến thắng Sông Lô	02073.816.374
4	Vũ Công maket	Số 174, đường Bình Thuận, phường Tân Quang	02073.822.009
5	Chợ Tam Cờ (Chợ Trung tâm)	Phường Tân Quang	

10.4.2. Các khách sạn, nhà hàng các huyện trên địa bàn tỉnh

STT	Tên khách sạn, nhà hàng	Địa chỉ	Số điện thoại
1	Huyện Yên Sơn		
1	Khách sạn Á Châu	Thôn Nước Nóng, xã Phú Lâm, huyện Yên Sơn	02073.876.468
2	Khách sạn Ngọc Hà	Thôn Nước Nóng, xã Phú Lâm, huyện Yên Sơn	02073.818.888
3	Nhà nghỉ Mông Đại Dương	Thôn Nước Nóng, xã Phú Lâm, huyện Yên Sơn	02073.875.229
4	Nhà nghỉ Anh Tuấn II	Xã Trung Môn	02073.810.023
5	Nhà hàng Thanh Hương	Xã Trung Môn	02073.882.600
II	Huyện Sơn Dương		
1	Khách sạn Hồng Thái	Thôn Cà, xã Tân Trào	0912.051.753
2	Nhà khách Nha Công an	Xã Minh Thanh	0973.076.011
3	Homestay Chúc Bạch	Thôn Tân Lập, xã Tân Trào	0985.382.985
4	Homestay Nhiên Hiền	Thôn Tân Lập, xã Tân Trào	0972.035.882
5	Nhà hàng Hiền Nhiên	Thôn Tân Lập, xã Tân Trào	0972.035.882
6	Nhà hàng Bằng Diu	Thôn Thia, xã Tân Trào	0962.048.862
III	Huyện Hàm Yên		
1	Khách sạn Hải Đăng	Thị trấn Tân Yên	02073.843.166
2	Khách sạn Trung Oanh	Thị trấn Tân Yên	02073.842.660
3	Nhà nghỉ Như Quỳnh III	Km 30	02073.845.593
4	Nhà nghỉ Quang Mừng: - Nhà thuyền - Nhà sàn	Xã Bình Xa	0948.683.261
5	Nhà hàng Ánh Tuyết	Khu Tân Tiến, thị trấn Tân Yên	02073.843.163 0985.577.299
6	Nhà hàng Văn Anh	Km 42, Thị trấn Tân Yên	0978.570.389
IV	Huyện Chiêm Hóa		
1	Khách sạn Minh Nguyệt	Tổ 11/9, thị trấn Vĩnh Lộc	02073.854.666
2	Khách sạn Đức Trung	Tổ 11/9, thị trấn Vĩnh Lộc	0912.475.121

3	Nhà nghỉ Thanh Xuân	Tổ 11/9, thị trấn Vĩnh Lộc	0985.335.775
4	Điểm du lịch sinh thái thác Bản Ba	Thôn Bản Ba 1, xã Trung Hà	02076.297.286
5	Trung tâm âm thực Minh Ngọc	Tổ Trung tâm 2, thị trấn Vĩnh Lộc	0982.466.084
6	Nhà sản Quán	Tổ 11/9, thị trấn Vĩnh Lộc	0973.007.359
V	Huyện Na Hang		
1	Khách sạn Việt Cường	Thị trấn Na Hang	02073.864.244
2	Khách sạn Sao Mai	Thị trấn Na Hang	02073.864.367
3	Nhà nghỉ Liên Khu	Tổ 3, thị trấn Na Hang	02073.865.081
4	Quán Tân Thịnh	Nà Noong, Xã Năng Khả	02073.864.448
5	Quán Thanh Huyền	Tổ 13, thị trấn Na Hang	02073.865.061
VI	Huyện Lâm Bình		
1	Nhà nghỉ Ngọc Tiến	Thôn Nà Khả, xã Lăng Can	0986.075.290
2	Nhà nghỉ Đức Trung	Thôn Nà Liềm, xã Thượng Lâm	0978.090.412
3	Homestay Quan Văn Sứ	Thôn Nà Muông, xã Khuôn Hà	01635.645.995
4	Homestay Quan Thị Nhạ	Thôn Nà Đông, xã Thượng Lâm	0986.287.675
5	Homestay Hoàng Văn Tọng	Thôn Nà Tông, xã Thượng Lâm	01635.774.842
6	Homestay Châu Xuân Việt	Thôn Nậm Đíp, xã Lăng Can	01659.417.361
7	Nhà hàng Vương - Duy	Thôn Nà Khả, xã Lăng Can	01688.486.736
8	Nhà hàng Kim Thuộc	Thôn Bản Chơ, xã Thượng Lâm	01665.507.246

10.4. Hotels/Restaurants

10.4.1. Tuyen Quang city

Number	Hotels/Restaurants	Address	Tel (+84)
I Hotels			
1	Mường Thanh hotel	No.207, Binh Thuan street, Group 32, Tan Quang ward	2073.818.688
2	Royal Palace hotel	No.176A, Binh Thuan street, Tan Quang ward	2073.827.888
3	Kim Binh guest house	17/8 street, Phan Thiet ward	27 3.822.011- 2073.822.092
4	Minh Thanh guest house	Group 10, Binh Ca street, Nong Tien ward	2073.819.666- 2073.819.888
5	Tan Trang hotel	No.25, Nguyen Trai street, group 29, Tan Quang ward	2073.818.199
6	Mai Son hotel	No.104, Nguyen Trai street, group 15, Tan Quang ward	2073.810.555
7	Kim Long hotel	No.500, 17/8 street, group 23, Phan Thiet ward	2073.922.222 2073.922.223
8	Ha Tuyen hotel	No.27, Tan Quang ward	2073.813.504
9	EDEN hotel	Tran Phu street, Le Loi 3, group 35, Tan Quang ward	2073.828.666
10	LAVENDER hotel	Group 16, Tan Quang ward	989.665.889
11	Van Tue hotel	No.94, Le Loi, group 16, Tan Quang ward	944.727.126
12	Sao Mai hotel	Goup 8, Minh Xuan ward	2073.827.358
13	Hoa Mai I hotel	No.44, 17/8 street, group 17, Minh Xuan ward	2073.820.213
II Restaurants			
1	Dau bo restaurant	Group 5, Pham Van Dong street, Hung Thanh ward	2073.824.246
2	Trang An restaurant	Group 5, Hung Thanh ward	2073.823.274
3	Bien Rung restaurant	Group 5, Hung Thanh ward	2073.821.668
4	Ba chu Long restaurant	No.18, Ngo Gia Kham street, Group 19, Minh Xuan ward	2073.811.666
5	369 restaurant	Group 7, Tan Quang ward	2073.820.969
6	Quan Ngon restaurant	No.252 Ly Nam De street	986.432.948
7	Ca Van Kien restaurant	Group 27, Tan Quang street	2073.827.454
8	Viet culinary restaurant	Xuan Hoa culinary block, Minh Xuan ward	912.780.699
9	Nam Nga chicken restaurant	Group 34, Phan Thiet ward	962.289.289; 2073.823.932

10	Thuy Vit restaurant	Group 7, Phan Thiet ward	2073.817.233
11	Ben Xua restaurant	Xuan Hoa culinary block, Minh Xuan ward	914.259.069
12	Number 9 restaurant	Xuan Hoa culinary block, Minh Xuan ward	1279.991.999
13	Mai Thuy restaurant	Xuan Hoa culinary block, Minh Xuan ward	2073.815.998
14	Hoa Mai restaurant	Group 17, Minh Xuan ward	2073.821.180
15	Tay Bac restaurant	No.17, Group 34, Phan Thiet ward	974.937866
16	Manh Hoach restaurant	No.190, Nguyen Van Cu street	1685.246.115
III Cafe			
1	16th floor- Royal Palace hotel	No.176A, Binh Thuan street, Tan Quang ward	2073.827.888
2	Grand Diamond Cafe	No.87, Chien thang song Lo street	2073.818.822
3	ECSTASY cafe (6th floors Vu Cong maket)	No.174, Binh Thuan street, Tan Quang ward	2073.817.339
4	Lam cafe	No.134, Binh Thuan street, Tan Quang ward	989.068.316
5	Anh Quan Cafe	Tran Nhan Tong street, Phan Thiet ward	2073.823.369
6	63 Cafe	Binh Thuan street, Minh Xuan ward	976.984.399-975.118.814
7	Cielo coffee & ice	No.51, Binh Thuan street, Minh Xuan ward	948.118.005
8	Cafe Hiro	No.131, Tran Phu street, Le Loi 3	2073.813.131
IV Karaoke			
1	Grand Diamond	No.87, Chien Thang song Lo street	2073.818.822
2	No 91	No.91, Chien Thang song Lo street	2073.822.128
3	No 92	No.92, Dinh Tien Hoang street, Tan Quang ward	2076.557.888
4	Style1	No.62, group 35, Tan Quang ward	2073.824.985
5	Karaoke - Royal Palace hotel	No.176A, Binh Thuan street, Tan Quang ward	2073.827.888
V Shopping Center/Makets			
1	Vincom Plaza	No.260, Quang Trung street, Phan Thiet ward	2076.266.688
2	Muong Thanh maket	No.20, Binh Thuan street, Tan Quang ward	2073.818.688
3	Mineral Tuyen Quang maket	Chien thang Song Lo street	2073.816.374
4	Vu Cong maket	Np.174, Binh Thuan street, Tan Quang ward	2073.822.009
5	Tam Co maket (Center maket)	Tan Quang ward	

10.4.2. Districts

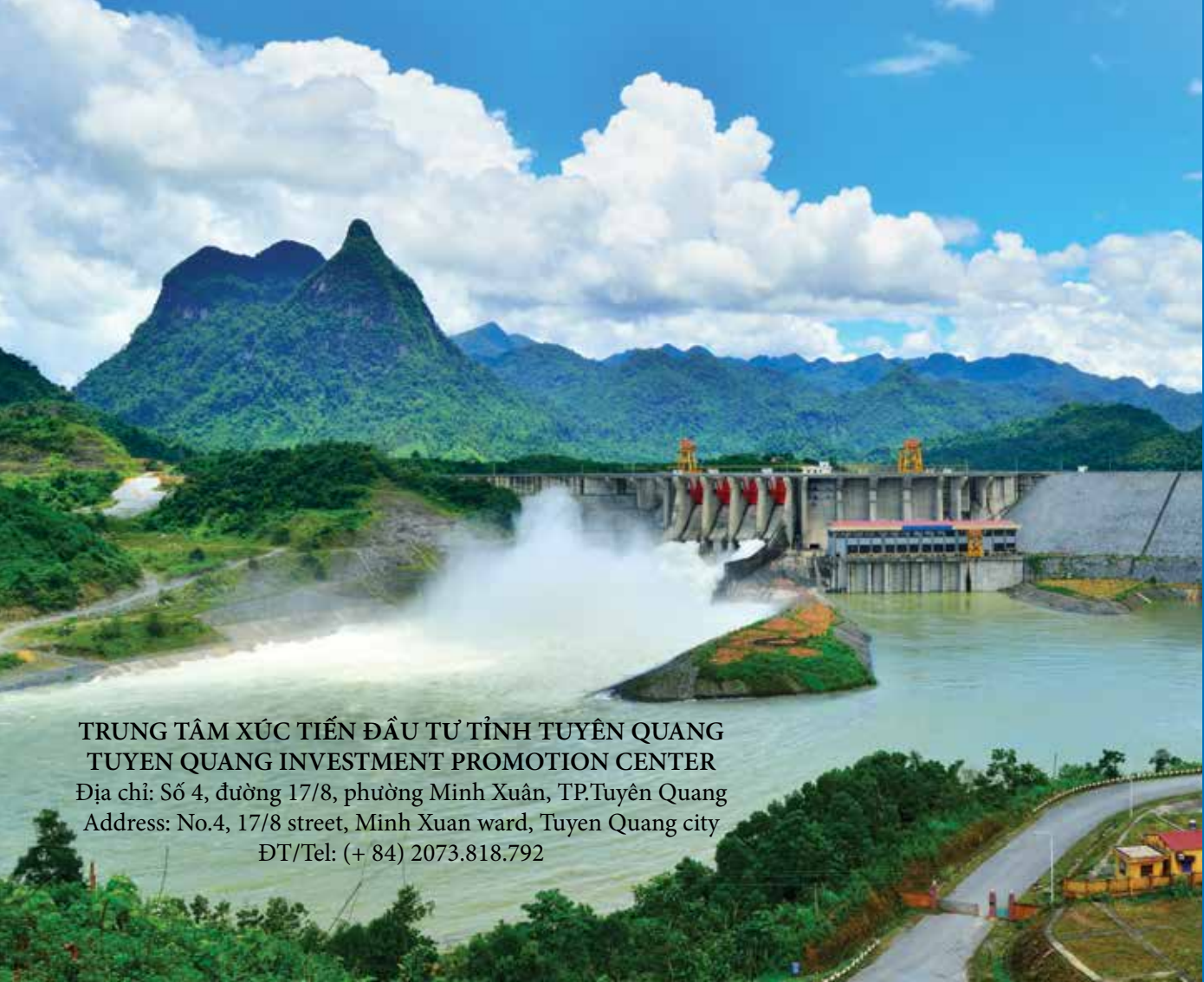
Number	Hotels/Restaurants	Address	Tel (+84)
I Yen Son District			
1	A Chau hotel	Hot water hamlet, Phu Lam commune	2073.876.468
2	Ngoc Ha hotel	Hot water hamlet, Phu Lam commune	2073.818.888
3	Mong Dai Duong motel	Hot water hamlet, Phu Lam commune	2073.875.229
4	Anh Tuan II motel	Trung Mon commune	2073.810.023
5	Thanh Huong restaurant	Trung Mon commune	2073.882.600
II Son Duong District			
1	Hong Thai hotel	Ca hamlet, Tan Trao commune	912.051.753
2	Nha Cong an guest house	Minh Thanh commune	973.076.011
3	Homestay Chuc Bach	Tan Lap hamlet, Tan Trao commune	985.382.985
4	Homestay Nhen Hien	Tan Lap hamlet, Tan Trao commune	972.035.882
5	Hien Nhen restaurant	Tan Lap hamlet, Tan Trao commune	972.035.882
6	Bang Diu restaurant	Thia hamlet, Tan Trao commune	962.048.862
III Ham Yen District			
1	Hai Dang hotel	Tan Yen township	2073.843.166
2	Trung Oanh hotel	Tan Yen township	2073.842.660
3	Nhu Quynh III motel	Km 30	2073.845.593
4	Quang Mung motel - Bungalow - Stilt house	Binh Xa commune	948.683.261
5	Anh Tuyet restaurant	Block Tan Thinh, Tan Yen township	2073.843.163 985.577.299
6	Van Anh restaurant	Km 42, Tan Yen township	978.570.389
IV Chiem Hoa District			
1	Minh Nguyet hotel	Group 11/9, Vinh Loc township	2073.854.666
2	Duc Trung hotel	Group 11/9, Vinh Loc township	912.475.121
3	Thanh Xuan motel	Group 11/9, Vinh Loc township	985.335.775
4	Ban ba waterfall eco-tourism point	Ban Ba I hamlet, Trung Ha commune	2076.297.286

5	Minh Ngoc culinary center	Group Center 2, Vinh Loc township	982.466.084
6	Nha san restaurant	Group 11/9, Vinh Loc township	973.007.359
V	Na Hang District		
1	Viet Cuong hotel	Na Hang township	2073.864.244
2	Sao Mai hotel	Na Hang township	2073.864.367
3	Lien Khu motel	Group 3, Na Hang township	2073.865.081
4	Tan Thich restaurant	Na Nong hamlet, Nang Kha commune	2073.864.448
5	Thanh Huyen restaurant	Group 13, Na Hang township	2073.865.061
VI	Lam Binh District		
1	Ngoc Tien motel	Na Kha hamlet, Lang Can commune	986.075.290
2	Duc Trung motel	Na Liem hamlet, Thuong Lam commune	978.090.412
3	Quan Van Suu homestay	Na Muong hamlet, Khuon Ha commune	1635.645.995
4	Quan Thi Nha homestay	Na Dong hamlet, Thuong Lam commune	986.287.675
5	Nong Thi Chung homestay	Na Tong hamlet, Thuong Lam commune	1629.319.273
6	Chau Xuan Viet homestay	Nam Dip hamlet, Lang Can commune	1659.417.361
7	Vuong - Duy restaurant	Na Kha hamlet, Lang Can commune	1688.486.736
8	Kim Thuoc restaurant	Ban Cho hamlet, Thuong Lam commune	1665.507.246

TRUNG TÂM XÚC TIẾN ĐẦU TƯ TỈNH TUYỀN QUANG
TUYEN QUANG INVESTMENT PROMOTION CENTER

Địa chỉ: Số 4, đường 17/8, phường Minh Xuân, TP.Tuyên Quang

Address: No.4, 17/8 street, Minh Xuan ward, Tuyen Quang city

ĐT/Tel: (+ 84) 2073.818.792